

DANES-PICTA .COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

**AKADEMIA
SZTABU GENERALNEGO**
IM. GENERAŁA BRONI
KAROLA ŚWIERCZEWSKIEGO

JAWNE
Egz. nr 1

**REGULAMIN
SŁUŻBY SZTABÓW W POLU**

~~0760~~

40 753
BIBLIOTEKA NAUCZYCIELSKA
Archiwum Działu Biblioteczki
Nr ewid. _____

WARSZAWA CZERWIEC 1979

Colour Chart #13

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

Inches
Centimetres
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

DANES-PICTA .COM

**AKADEMIA
SZTABU GENERALNEGO**
IM. GENERAŁA BRONI
KAROLA ŚWIERCZEWSKIEGO

JAWNE
Klasa

Egz. nr 1

**REGULAMIN
SŁUŻBY SZTABÓW W POLU**

~~0760~~

40 753
BIBLIOTEKA NAUCZYCIELSKA
Archiwum Działu Złotej Armii
Nr ewid. _____

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im.gen.broni Karola Świerczewskiego

PODSTAWA
Ustawa z dnia 22 stycznia 1969 roku
art. 86 ust. 2
(Dz.U. RP Nr 11 poz. 95)
Kopis

~~JAWNE
SŁUŻBOWE~~

~~_____~~
Egz.nr ... 1

ASG wewn. 3463/79

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

REGULAMIN SŁUŻBY SZTABÓW W POLU

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych
Nr ewid. ~~_____~~

40753

WARSZAWA

MAJ

1979 r.

T R E Ś Ć

	Str.
R o z d z i a ł I. OGÓLNE ZASADY DOWODZENIA WOJSKAMI	5
1. Istota i treść dowodzenia	5
2. Zasady dowodzenia	5
3. System dowodzenia	8
R o z d z i a ł II. PRZEZNACZENIE I OGÓLNE OBOWIĄZKI	
<i>organów dowodzenia</i> DOWÓDZTW	11
1. Rola dowódcy w dowodzeniu	11
2. Przeznaczenie i obowiązki organów dowodzenia....	12
2.1. Sztaby ogólnowojskowe	12
2.2. Organy polityczne	14
2.3. Szefostwa rodzajów wojsk i organy kierowania tyłami	16
3. Wymagania stawiane organom dowodzenia	23
4. Zasady współpracy organów dowodzenia	26
5. Podział obowiązków w sztabach ogólnowojskowych	31
R o z d z i a ł III. PUNKTY DOWODZENIA	43
1. Przeznaczenie i organizacja punktów dowodzenia	43
2. Rozmieszczenie i funkcjonowanie punktów dowodzenia	49
3. Organizacja łączności	59
5. Organizacja sztabów informacyjnych	

2. Sztab ogólny
3. Sztaby rodzajowe
21. WŁOZ
22. HW

1

	Str.
<i>Proces informacyjny</i>	
R o z d z i a ł IV. ZBIERANIE, OPRACOWYWANIE	
I PRZEKAZYWANIE INFORMACJI	62
1. Zbieranie i opracowywanie informacji	62
2. Przetwarzanie informacji za pomocą elektro- nicznych maszyn cyfrowych	70
3. Przekazywanie informacji, meldunki i sprawozdania	71
4. Ochrona informacji	81
5. Zabezpieczenie informatyczne dowodzenia	83
6. Studiowanie i rozpowszechnianie doświadczeń bojowych	84
<i>Nowo</i>	
R o z d z i a ł V. PRACA SZTABU PODCZAS PRZYGOTOWANIA DZIAŁAŃ BOJOWYCH	85
1. Planowanie działań bojowych	85
2. Organizowanie działań	96
2.1. Przekazywanie zadań bojowych	96
2.2. Organizacja współdziałania	104
3. Kierowanie ruchem wojsk na obszarze kraju ...	114
<i>Kontrola działań wst</i>	
R o z d z i a ł VI. PLANOWANIE I ORGANIZOWANIE ZABEZPIECZENIA DZIAŁAŃ BOJOWYCH	116
1. Rozpoznanie	116
2. Obrona przed bronią masowego rażenia	123
3. Powszechna obrona przeciwlotnicza	128
4. Ubezpieczenie	128

	Str.
5. Zabezpieczenie inżynieryjne	130
6. Zabezpieczenie chemiczne	132
7. Maskowanie	134
8. Obrona radioelektroniczna	137
9. Zabezpieczenie hydrologiczno-meteorologiczne .	140
10. Zabezpieczenie topograficzne	142
11. Zabezpieczenie tyłowe	143
12. Służba porządkowo-ochronna	147
R o z d z i a ł VII. PRACA SZTABU W TOKU DZIAŁAŃ	
BOJÓWYCH I KONTROLA DZIAŁAŃ WOJSK	152
1. Praca sztabu w toku działań bojowych	152
2. Odtwarzanie dowodzenia	165
3. Zwalczanie systemów dowodzenia nieprzyja- ciela	168
4. Zmiana podporządkowania wojsk	170
5. Uzupełnianie strat w czasie działań bojowych	173
6. Kontrola działań bojowych	175
R o z d z i a ł VIII. DOKUMENTY BOJOWE	180
1. Przeznaczenie i podział dokumentów bojowych	180
2. Zasady opracowywania dokumentów bojowych	181
3. Mapy robocze	187

R o z d z i a ł I

O G Ò L N E Z A S A D Y D O W O D Z E N I A W O J S K A M I

1. ISTOTA I TREŚĆ DOWODZENIA

1. Dowodzenie jest to działalność dowódców i organów dowodzenia^{x/} mająca na celu zapewnienie wykonania przez podległe wojska postawionych im zadań bojowych.

Istota dowodzenia polega na podejmowaniu skutecznych decyzji, terminowym przekazywaniu zadań bojowych i konsekwentnym wprowadzaniu ich w życie, a także na narzucaniu nieprzyjacielowi swojej woli przez oddziaływanie na niego wszystkimi dostępnymi siłami i środkami.

2. Dowodzenie wojskami obejmuje: utrzymanie wysokiego stanu moralno-politycznego wojsk i stałej ich gotowości bojowej; ciągle zdobywanie danych o sytuacji oraz wykrywanie prawdopodobnych zamiarów nieprzyjaciela; terminowe podejmowanie decyzji i przekazywanie zadań podwładnym; organizowanie i utrzymanie współdziałania; zabezpieczenie działań bojowych; kontrolę wykonania postawionych wojskom zadań i udzielanie im pomocy.

2. ZASADY DOWODZENIA

3. Podstawowymi zasadami dowodzenia są: partyjność, celowość, przewidywanie, jednoosobowość, centralizacja, ekonomiczność, operatywność, ciągłość, stanowczość, elastyczność

x/ Tu i dalej przez organy dowodzenia należy rozumieć zastępców dowódcy i szefów rodzajów wojsk wraz z podległymi im sztabami, zarządami, oddziałami, wydziałami, szefostwami, służbami itp.

i skrytość. Twórcze stosowanie tych zasad zapewnia sprawność dowodzenia.

4. Partyjność polega na uwzględnianiu i stanowczym wcielaniu w dowodzeniu polityki partii, na twórczym stosowaniu metodologii marksistowsko-leninowskiej w realizacji przedsięwzięć dowodzenia oraz aktywnym udziale dowódców i organów dowodzenia w działalności partyjno-politycznej.

5. Celowość dowodzenia polega na określeniu realnego celu operacji /walki/ zgodnego z możliwościami wojsk przeciwstawnych stron i warunkami konkretnej sytuacji.

Cel działań bojowych dowódca określa w zamierze operacji /walki/, a dla podwładnych - w zadaniach bojowych.

Wszelkie przedsięwzięcia dowodzenia i działania wojsk powinny być rozpatrywane z uwzględnieniem tego, w jakim stopniu ich realizacja przyczynia się do osiągnięcia celu operacji /walki/.

6. Przewidywanie polega na określaniu, na podstawie wnikliwej i ciągłej oceny sytuacji, możliwych zmian w charakterze i przebiegu przyszłych działań bojowych i wynikających z nich konsekwencji w dowodzeniu wojskami.

7. Jednoosobowe dowodzenie polega na osobistym powzięciu decyzji przez dowódcę i realizacji najważniejszych przedsięwzięć dowodzenia zgodnie z uprawnieniami przyznanymi mu w regulaminach i rozkazach wyższych przełożonych.

Każda osoba organów dowodzenia ponosi odpowiedzialność za realizację zadań zgodnie z decyzją dowódcy i zakresem obowiązków wynikających z pełnionej przez nią funkcji.

8. Centralizacja dowodzenia polega na ukierunkowywaniu przez nadrzędny organ dowodzenia wysiłków podległych wojsk stosownie do zamiaru dowódcy i planu działania, opracowanego zależnie od sytuacji ramowo bądź bardziej szczegółowo. Stopień centralizacji powinien odpowiadać konkretnej sytuacji i warunkom działań bojowych.

9. Ekonomiczność dowodzenia polega na stosowaniu takich sposobów działania wojsk i takim wykorzystaniu techniki bojowej w konkretnych warunkach, które pozwalają osiągnąć cel operacji /walki/ w jak najkrótszym czasie i kosztem najmniejszych strat.

10. Operatywność dowodzenia polega na realizacji niezbędnych w danych warunkach przedsięwzięć dowodzenia w takim czasie i z taką szczegółowością, które umożliwiają wykonanie zadania bojowego. Osiąga się ją przez zapewnienie sprawnie działającego systemu rozpoznania, systemu informacyjnego i łączności, stosowanie właściwych metod podejmowania decyzji i przekazywania zadań bojowych oraz wprowadzanie i umiejętne wykorzystanie technicznych środków dowodzenia. Operatywność dowodzenia powinna zapewnić podjęcie skutecznych decyzji i przekazanie zadań bojowych w krótszym czasie od nieprzyjaciela, stwarzając tym samym sprzyjające warunki do uzyskania nad nim przewagi.

11. Ciągłość dowodzenia polega na zapewnieniu możliwości dowódcom i sztabom nieprzerwanego wpływania na przebieg działań bojowych. Osiąga się ją przez: utrzymanie nieprzerwanej łączności z przełożonym, podwładnymi i współdziałającymi związkami /oddziałami, pododdziałami/, odpowiednie urzutowanie, rozmieszczenie i przesuwanie punktów dowodzenia oraz ich

zabezpieczenie, meldowanie przełożonym oraz informowanie podwładnych i sąsiadów o sytuacji, organizację pracy i odpoczynku organów dowodzenia, sprawne odtwarzanie naruszonego systemu dowodzenia.

12. Stanowczość dowodzenia polega na bezwzględnym, uporczywym wcielaniu w czyn powziętej decyzji w celu dokładnego i terminowego wykonania zadania bojowego. Osiąga się ją przez męstwo, zdecydowanie, silną wolę i przytomność umysłu dowódcy i oficerów organów dowodzenia w każdej, nawet najtrudniejszej sytuacji, zapobieganie powstawaniu wśród podwładnych nastrojów załamania i paniki.

13. Elastyczność dowodzenia polega na korygowaniu uprzedniej lub powzięciu nowej decyzji oraz postawieniu zadań stosownie do zmian zaistniałych w sytuacji. Osiąga się ją przez wprowadzanie takich zmian do decyzji i planu działania, które zapewniają wykonanie przez wojska zadań bojowych w krótszym czasie albo kosztem mniejszych strat.

14. Skrytość dowodzenia polega na zachowaniu w tajemnicy przed nieprzyjacielem wszystkich przedsięwzięć i całego systemu dowodzenia, a zwłaszcza systemu łączności oraz punktów dowodzenia. Osiąga się ją głównie przez przestrzeganie zasad maskowania i przepisów o ochronie tajemnicy.

3. SYSTEM DOWODZENIA

15. System dowodzenia stanowi uporządkowany zgodnie z zasadami sztuki wojennej zbiór dowództw^{x/} wraz ze środkami dowodzenia oraz powiązaniem informacyjnymi, funkcjonalnymi i technicznymi pomiędzy nimi, niezbędnymi do dowodzenia.

x/ Tu i dalej przez dowództwo należy rozumieć dowódcę i organy dowodzenia, przy pomocy których dowodzi on podległymi wojskami.

Zasadniczymi składnikami systemu dowodzenia są pracownicy dowództw z ich metodami pracy oraz techniczne środki dowodzenia, a także zorganizowane z tych pracowników i środków punkty dowodzenia.

Decydująca rola w systemie dowodzenia przypada dowódcom. Istotne znaczenie posiada w nim aktywna, zgodna z decyzją dowódcy i ustalonym zakresem odpowiedzialności, działalność sztabów oraz wszystkich organów dowodzenia i osób funkcyjnych.

16. Metody pracy dowódców i organów dowodzenia zależą od treści zadań, czasu na ich wykonanie i aktualnej sytuacji, stopnia zaangażowania dowództwa w kierowaniu wojskami realizującymi poprzednio otrzymane zadania, stanu ukończenia pracowników i wyposażenia w techniczne środki dowodzenia.

W warunkach ograniczonej ilości czasu na przygotowanie działań stosuje się metodę pracy równoległej, a w przypadku wystarczającej ilości czasu - metodę pracy kolejnej.

17. Podstawową jest metoda pracy równoległej na wszystkich szczeblach dowodzenia. Rozpoczyna się ona zazwyczaj po otrzymaniu zarządzenia wstępnego i polega na równoległej realizacji przedsięwzięć planistyczno-organizacyjnych przez dowództwa kilku szczebli dowodzenia. Osiąga się to głównie przez systematyczne informowanie podległych dowódców i sztabów o sytuacji i charakterze przyszłych zadań, sukcesywnym przekazywaniu im zarządzeń dotyczących przedsięwzięć przygotowawczych, które należy wykonać niezwłocznie oraz danych niezbędnych do podjęcia decyzji w miarę rozwiązywania przez dowódcę poszczególnych problemów planistyczno-organizacyjnych,

nie czekając na zakończenie planowania działań bojowych.

Metoda kolejnej pracy polega na tym, że dowódcy i sztaby podległych wojsk przystępują do podjęcia decyzji i planowania działań bojowych po zakończeniu tej pracy w sztabie nadrzędnym.

18. Techniczne środki dowodzenia służą do przesyłania, zdobywania, przetwarzania, przechowywania i zobrazowania informacji, zapewnienia dogodnych warunków pracy osobom funkcyjnym na punktach dowodzenia oraz ich przesunięcia w toku działań bojowych.

19. Dla zapewnienia sprawnego przesyłania informacji z sił i środków łączności organizuje się system łączności. Utrzymanie ciągłej i niezawodnej łączności jest jednym z niezbędnych warunków sprawnego funkcjonowania systemu dowodzenia.

R o z d z i a ł II

PRZEZNACZENIE I OGÓLNE OBOWIĄZKI DOWÓDZTW

1. ROLA DOWÓDCY W DOWODZENIU

20. Dowódca dowodzi wojskami osobiście i przez sztab, a także przez swoich zastępców, szefów rodzajów wojsk i służb. Ponosi on odpowiedzialność za gotowość bojową wojsk, stan moralno-polityczny żołnierzy, przygotowanie związków /oddziałów, pododdziałów/ do działań bojowych i wykonanie zadań bojowych.

Dowódca podejmuje decyzję do działań bojowych, stawia zadania podległym związkom /oddziałom, pododdziałom/, organizuje współdziałanie, dowodzenie, zabezpieczenie działań bojowych i szkolenie wojsk.

21. Dowódca zobowiązany jest stale troszczyć się o poziom wyszkolenia sztabu, we właściwym czasie stawiać mu zadania i wymagać twórczego, pełnego inicjatywy ich wykonania, informować szefa sztabu o swojej decyzji i wydanych wojskom zarządzeniach.

Przed podjęciem decyzji dowódca może wysłuchać wniosków z oceny sytuacji i propozycji decyzji szefa sztabu, a w razie potrzeby i innych kierowniczych osób funkcyjnych na interesujące go zagadnienia.

2. PRZEZNACZENIE I OBOWIĄZKI ORGANÓW DOWODZENIA

2.1. SZTABY OGÓLNOWOJSKOWE

22. Sztab związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/ jest głównym organem dowódcy w dowodzeniu wojskami. W pracy kieruje się decyzjami i wytycznymi dowódcy oraz zarządzeniami sztabu nadrzędnego.

Głównym zadaniem w pracy sztabu jest ciągła znajomość nieprzyjaciela, aktualnego położenia i stanu wojsk własnych, stanowcze wcielanie w życie decyzji dowódcy i zabezpieczenie ciągłości dowodzenia.

23. Do podstawowych obowiązków sztabu ogólnowojskowego należy:

- utrzymywanie wysokiej gotowości bojowej i mobilizacyjnej wojsk;

- ciągle zbieranie, studiowanie i ocenianie informacji o sytuacji oraz przygotowywanie obliczeń i danych niezbędnych dowódcy do podjęcia decyzji;

- planowanie działań bojowych, przekazywanie wojskom zadań bojowych, zabezpieczenie organizacji współdziałania i utrzymywanie go w toku walki;

- utrzymywanie stałej współpracy ze sztabami sąsiednich związków operacyjnych /związków taktycznych, oddziałów/, wojsk wspierających, wojsk OPK, a na obszarze własnego kraju - także z terytorialnymi sztabami wojskowymi i organami obrony cywilnej;

- organizowanie i zapewnienie realizacji zabezpieczenia działań bojowych i służby porządkowo-ochronnej;

- organizowanie punktów dowodzenia, łączności i ochrony

informacji;

- terminowe składanie meldunków i sprawozdań sztabowi nadrzędnemu i systematyczne informowanie o sytuacji sztabów podległych, wojsk wspierających, współdziałających i sąsiadów;
- odtwarzanie dowodzenia i zdolności bojowej wojsk;
- uzupełnianie związków /oddziałów, pododdziałów/ oraz prowadzenie ewidencji stanu osobowego, uzbrojenia i techniki bojowej, a także stopnia napromienienia wojsk;
- organizowanie i realizowanie przedsięwzięć dotyczących ochrony tajemnicy państwowej i wojskowej;
- studiowanie i rozpowszechnianie w wojskach doświadczeń bojowych;
- ciągle doskonalenie dowodzenia wojskami;
- sprawowanie stałej kontroli wykonania zadań i udzielanie pomocy podległym sztabom i wojskom.

24. W celu utrzymania wysokiej gotowości bojowej wojsk, sztab powinien:

- systematycznie studiować i znać skład, możliwości bojowe i przewidywać prawdopodobny zamiar nieprzyjaciela na kierunku działań bojowych oraz jego silne i słabe strony;
- studiować i oceniać właściwości teatru działań wojennych /kierunku, rejonu działań/ i stanu jego przygotowania;
- we właściwym czasie opracowywać i uaktualniać plany doprowadzenia związków /oddziałów, pododdziałów/ do gotowości bojowej;
- przygotowywać zawczasu i w porę rozwijać punkty dowodzenia, organizować łączność i zapewnić jej utrzymanie z podwładnymi, sztabem nadrzędnym i sąsiadami;
- organizować dyżury bojowe wydzielonych sił i środków, a także systematycznie kontrolować gotowość wojsk oraz

dyżurnych sił i środków do natychmiastowego podjęcia działań bojowych;

- zabezpieczyć terminowe i skryte przegrupowywanie, ze-
środkowywanie, rozmieszczanie i rozwijanie wojsk w celu
zaskakującego rozpoczęcia działań bojowych;

- oddziaływać na rzecz utrzymania wysokiego stanu moralno-
politycznego, psychicznego i pożądanych nastrojów żołnierzy;

- w porę organizować i zapewniać realizację przedsięwzięć
zabezpieczenia działań bojowych;

- organizować szkolenie podległych wojsk i sztabów,
uwzględniając doświadczenia bojowe;

- informować podwładnych o wszystkich nowych środkach
i sposobach walki stosowanych przez nieprzyjaciela i wojska
własne;

- kierować uzupełnianiem związków /oddziałów, pododdziałów/
w ludzi, uzbrojenie i sprzęt techniczny.

2.2. ORGANY POLITYCZNE

25. Szef zarządu /wydziału/ politycznego - zastępca dowódcy - jest odpowiedzialny głównie za: planowanie, organizowanie i kierowanie pracą partyjno-polityczną wśród własnych żołnierzy i ludności cywilnej w strefie działań bojowych oraz działalność propagandowo-psychologiczną wśród wojsk i ludności cywilnej nieprzyjaciela.

Do obowiązków organów politycznych należy:

- umacnianie postawy bezgranicznego oddania ludowej Ojczyźnie i sprawie socjalizmu oraz gotowości do zdecydowanego działania w ich obronie;

- pogłębianie walorów moralno-bojowych żołnierzy;
- prowadzenie działalności na rzecz umacniania więzów przyjaźni i braterstwa broni z armiami sojuszniczymi, a zwłaszcza z Armią Radziecką;
- potęgowanie u żołnierzy nienawiści do wroga;
- systematyczne ocenianie metod propagandowo-psychologicznego działania nieprzyjaciela i organizowanie skutecznego przeciwdziałania;
- meldowanie dowódcy oraz nadrzędnemu organowi partyjno-politycznemu o sytuacji i stanie moralno-politycznym podległych wojsk, kierunkach, zakresie i skuteczności prowadzonej pracy partyjno-politycznej oraz wszelkich istotnych problemach mających wpływ na gotowość bojową wojsk;
- utrzymanie ścisłej współpracy ze sztabem i innymi organami dowodzenia, głównie przez wymianę informacji, udział w planowaniu i organizowaniu działań, wykorzystanie oficerów organów politycznych udających się do wojsk do przekazywania zadań, kontroli ich realizacji i udzielania pomocy podwładnym;
- ścisłe współdziałanie ze sztabem i innymi organami dowodzenia w likwidowaniu fizycznych i moralno-psychicznych skutków uderzeń bronią masowego rażenia wśród wojsk własnych oraz podczas odtwarzania ich zdolności bojowej;
- zapewnienie celowego rozmieszczenia członków partii i aktywu w elementach ugrupowania bojowego oraz troska o jego wszechstronne przygotowanie do prowadzenia pracy politycznej;
- organizowanie szkolenia oficerów politycznych w dziedzinie doskonalenia form i metod prowadzenia pracy partyjno-politycznej uwzględniając w nim zdobyte doświadczenia bojowe;
- meldowanie nadrzędnemu organowi politycznemu o nakazanych

podejmowanych i zrealizowanych przedsięwzięciach działania partyjno-politycznego.

•2.3. SZEFOSTWA RODZAJÓW WOJSK I ORGANY KIEROWANIA TYŁAMI^{x/}

26. Szefowie rodzajów wojsk, kwatermistrz i szef służb technicznych pracują pod kierownictwem dowódcy i zgodnie z jego decyzją odpowiadają za gotowość bojową i mobilizacyjną podległych im związków /oddziałów, pododdziałów/, przygotowanie ich do działań bojowych i wykonanie postawionych im zadań. Jednocześnie kierują oni pracą podległych szefostw /służb/ i wykonują polecenia szefa sztabu dotyczące planowania działań bojowych, doprowadzenia zadań do związków /oddziałów, pododdziałów/, organizacji współdziałania, dowodzenia i zabezpieczenia działań bojowych.

27. Szefostwa /szefowie/ rodzajów wojsk i organy kierowania tyłami zobowiązane są:

- stale znać sytuację, zadania związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/ i decyzję dowódcy w zakresie ich dotyczącym oraz sytuację i stan gotowości, możliwości i zadania własnego rodzaju wojsk /oddziałów i pododdziałów tyłowych/;

- posiadać aktualne, niezbędne dane do decyzji dowódcy w zakresie specjalności, za którą ponoszą odpowiedzialność;

- terminowo dostarczać do sztabu ogólnowojskowego niezbędne dane do planowania działań bojowych i współuczestniczyć ze sztabem ogólnowojskowym w planowaniu i innych przedsięwzięciach dowodzenia;

- terminowo meldować o zmianach sytuacji w podległych

związkach taktycznych i oddziałach /pododdziałach/ dowódcy

x/ Tu i dalej przez organy kierowania tyłami należy rozumieć kwatermistrza i szefa służb technicznych z podległymi sztabami i służbami.

i odpowiedniemu szefowi przełożonemu i systematycznie informować o nich sztab ogólnowojskowy oraz podwładnych;

- organizować wyszkolenie specjalistyczne związków taktycznych i oddziałów /pododdziałów/ rodzajów wojsk /oddziałów i pododdziałów tyłowych/.

28. Szef wojsk raketowych i artylerii /szef artylerii/ odpowiada głównie za przygotowanie dowódcy danych do decyzji dotyczących skutecznego użycia wojsk raketowych i artylerii i zapewnienie wykonania postawionych przed nimi zadań.

Do obowiązków szefostwa wojsk raketowych i artylerii /szefa artylerii/ należy:

- planowanie, organizowanie i kierowanie rozpoznaniem artyleryjskim przy ścisłej współpracy z oddziałem rozpoznawczym sztabu ogólnowojskowego;

- nadzorowanie przygotowania uderzeń raketowych i ognia artylerii w podległych związkach taktycznych i oddziałach /pododdziałach/ oraz meldowanie dowódcy o ich gotowości;

- zapewnienie dowódcy warunków sprawnego kierowania - uderzeniami raketowymi;

- kierowanie ogniem artylerii;

- przygotowanie aktualnych danych o obiektach /celach/ nieprzyjaciela, które powinny być rażone bronią jądrową i artylerią;

- organizowanie i zapewnienie skutecznego dowodzenia podległymi siłami i środkami;

- uzgadnianie ze służbą uzbrojenia i elektroniki kolejności, terminów przygotowania i dowozu raket i głowic bojowych do związków taktycznych /oddziałów/ oraz kontrolowanie terminowości ich dowozu.

29. Szef wojsk obrony przeciwlotniczej odpowiada głównie za przygotowanie dowódcy danych do decyzji, realizowanie szczegółowego planowania przedsięwzięć dotyczących użycia sił i środków OPL, przydzielonego limitu lotów lotnictwa myśliwskiego w działaniach bojowych oraz kierowanie systemem obrony przeciwlotniczej związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/ ze stanowiska dowodzenia OPL związku operacyjnego i punktu dowodzenia OPL związku taktycznego i oddziału ogólnowojskowego. Do obowiązków szefostwa wojsk /szefa/ obrony przeciwlotniczej należy:

- ciągła znajomość i ocenianie sytuacji powietrznej;
- planowanie szczegółowe i organizowanie systemu obrony przeciwlotniczej i kierowanie walką ze środkami latającymi - zgodnie z decyzją dowódcy - w czasie odpierania nalotów;
- powiadamianie /ostrzeganie/ wojsk OPL o sytuacji powietrznej;
- utrzymywanie ciągłego współdziałania z wojskami lotniczymi i wojskami obrony powietrznej kraju;
- informowanie stanowiska dowodzenia o zagrożeniu z powietrza.

30. Szef wojsk inżynieryjnych /szef saperów/ odpowiada głównie za przygotowanie dowódcy danych do decyzji odnośnie zabezpieczenia inżynieryjnego działań bojowych i zapewnienie skutecznego wykonania zadań przez związki /oddziały, pododdziały/ wojsk inżynieryjnych. Do obowiązków szefostwa wojsk inżynieryjnych /szefa saperów/ należy:

- zdobywanie, zbieranie i ocenianie informacji o wojskach inżynieryjnych i przedsięwzięciach zabezpieczenia inżynieryjnego nieprzyjaciela, a także o terenie, głównie o przeszkodach wod-

nych i drogach;

- planowanie, organizowanie i kierowanie rozpoznaniem inżynieryjnym w ścisłej współpracy z oddziałem rozpoznawczym sztabu ogólnowojskowego;

- szczegółowe planowanie i organizowanie wykonania zadań przez związki /oddziały, pododdziały/ wojsk inżynieryjnych;

- koordynowanie wysiłków innych rodzajów wojsk i służb w zakresie wykonania zadań zabezpieczenia inżynieryjnego;

- planowanie i kierowanie zaopatrzeniem wojsk w sprzęt, środki i materiały inżynieryjne.

31. Szef wojsk chemicznych /szef zabezpieczenia chemicznego/ odpowiada głównie za przygotowanie dowódcy danych do decyzji odnośnie zabezpieczenia chemicznego działań bojowych i zapewnienie skutecznego wykonania zadań przez związki /oddziały, pododdziały/ wojsk chemicznych i stację obliczeniowo-analityczną skażeń. Do obowiązków szefostwa wojsk chemicznych /szefa zabezpieczenia chemicznego/ należy:

- udział w ocenie możliwości użycia przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia;

- planowanie, organizowanie i kierowanie rozpoznaniem chemicznym przy ścisłej współpracy z oddziałem rozpoznawczym sztabu ogólnowojskowego;

- planowanie szczegółowe, organizowanie i zapewnienie realizacji zabezpieczenia chemicznego wojsk;

- kierowanie działalnością systemu wykrywania wybuchów jądrowych i skażeń;

- ocenianie skażeń promieniotwórczych i chemicznych oraz prognozowanych strat i pożarów po uderzeniach bronią masowego rażenia;

- współuczestniczenie w planowaniu, organizowaniu i kierowaniu likwidacją skutków użycia przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia;

- planowanie i organizowanie użycia dymów;

- planowanie użycia miotaczy ognia.

Do obowiązków stacji obliczeniowo-analitycznej należy:

zbieranie danych o parametrach wybuchów jądrowych, uderzeniach chemicznych i środkami zapalającymi oraz o rzeczywistej sytuacji skażeń; prognozowanie strat, skażeń i pożarów; określanie stopnia zagrożenia wojsk skażeniami i pożarami i informowanie o tym zainteresowane organy dowodzenia.

32. Kwatermistrz - zastępca dowódcy - odpowiada głównie za przygotowanie dowódcy danych do decyzji i realizację zadań odnośnie organizacji tyłów, dowozu środków materiałowych /z wyjątkiem rakiet/ oraz za zaopatrywanie i obsługę wojsk przez podległe mu służby. Do obowiązków kwatermistrza, sztabu i służb kwatermistrzowskich należy:

- planowanie i organizowanie zabezpieczenia wojsk w środki materiałowe i sprzęt podległych służb oraz dowozu wszystkich rodzajów zaopatrzenia /z wyjątkiem rakiet/;

- organizowanie zabezpieczenia medycznego wojsk oraz ewakuacji rannych i chorych;

- planowanie i organizowanie dowozu oraz ewakuacji transportem lotniczym i morskim /na szczeblu operacyjnym/;

- opracowywanie dyrektywy tylowej /rozkazu tylowego/;

- uzgodnienie ze sztabem ogólnowojskowym zagadnień dotyczących ugrupowania, rozmieszczania i przemieszczania jednostek tyłowych, wybór dróg dowozu i ewakuacji oraz organizacja obrony i ochrony;

- planowanie, organizowanie i zapewnienie realizacji zabezpieczenia drogowego i przewozów materiałowych; rozpoznania sanitarnego wojsk i ludności cywilnej w pasie działań, oraz zadań produkcyjno-usługowych;

- współpraca z szefostwami /szefami/ rodzajów wojsk i służb w zakresie zabezpieczenia w branzowe środki materiałowe;

- kierowanie fachową działalnością w podległych związkach operacyjnych /związkach taktycznych, oddziałach/ oraz w składach polowych służb kwatermistrzowskich;

- wydzielanie i stawianie zadań grupie operacyjnej /przedstawicielom/ służb kwatermistrzowskich wysyłanych na stanowisko dowodzenia;

- wydzielanie sił i środków do likwidacji skutków uderzeń bronią jądrową przez nieprzyjaciela oraz zabezpieczenia materiałowego i medycznego pokonywania przeszkód wodnych;

- organizowanie zbiórki i ewakuacja uszkodzonego i zbędnego sprzętu oraz eksploatacja zasobów miejscowych i zdobyczy wojennych;

- organizowanie i zapewnienie skutecznego dowodzenia podległymi siłami i środkami;

- organizowanie wyżywienia i pomocy medycznej jeńcom wojennym.

33. Szef służb technicznych - zastępca dowódcy - odpowiada głównie za przygotowanie dowódcy danych do decyzji i realizację zadań odnośnie zabezpieczenia technicznego działań bojowych. Do obowiązków szefa, sztabu i służb technicznych należy;

- zabezpieczenie wojsk w rakiety, amunicję, uzbrojenie oraz zestawy remontowe, materiały i sprzęt techniczny;

- planowanie, organizowanie i zapewnienie realizacji

rozpoznania technicznego, ewakuacji i remontu uszkodzonego uzbrojenia i sprzętu technicznego z uwzględnieniem priorytetu ważności bojowej sprzętu;

- kierowanie fachową działalnością jednostek remontowo-ewakuacyjnych i technicznymi składami polowymi;

- koordynowanie działalnością zabezpieczenia technicznego ewakuacji i remontu sprzętu rodzajów wojsk;

- organizowanie i nadzór nad prawidłowym użytkowaniem i obsługą techniczną uzbrojenia i sprzętu technicznego;

- uzgadnianie z kwatermistrzostwem zagadnień dotyczących ugrupowania, rozmieszczania, przemieszczania oraz obrony i ochrony elementów zabezpieczenia technicznego;

- prognozowanie strat i uszkodzeń uzbrojenia i sprzętu oraz jego odzysku;

- uzgadnianie i opracowywanie niezbędnych danych do dyrektywy tylowej /rozkazu tyłowego/;

- współpraca ze sztabem ogólnowojskowym, szefami rodzajów wojsk i kwatermistrzostwem głównie w zakresie zabezpieczenia wojsk w rakiety, amunicję oraz sprzęt i materiały innych rodzajów wojsk i służb;

- informowanie kwatermistrzostwa o stanie zabezpieczenia materiałowego związków operacyjnych /związków taktycznych, oddziałów/ przez podległe służby i przedstawianie zapotrzebowania na transport dowozu;

- wydzielanie i stawianie zadań grupie operacyjnej /przedstawicielom/ służb technicznych wysyłanej na stanowisko dowodzenia;

- wydzielanie sił i środków do likwidacji skutków uderzeń broni masowego rażenia nieprzyjaciela i zabezpieczenia technicznego pokonywania przeszkód wodnych;

- przekazywanie sprzętu wyremontowanego do wojsk /w uzgodnieniu ze sztabem/, a nie podlegającego remontowi na danym szczeblu przekazywanie do szczebla nadrzędnego;

- organizowanie wykorzystania miejscowego zaplecza i zdobyczej techniki bojowej;

- organizowanie i zapewnienie skutecznego dowodzenia podległymi siłami i środkami.

3. WYMAGANIA STAWIANE SZTABOM^{x/}

34. Sztab powinien tworzyć zharmonizowany zespół i sprawnie wykonywać stojące przed nim zadania w każdej sytuacji.

Osiąga się to przez:

- wysoki poziom przygotowania ideowo-teoretycznego i zawodowego składu osobowego;

- dokładną organizację pracy, prawidłowy podział obowiązków między oficerów sztabu oraz przygotowanie oficerów do zamienności funkcji;

- uzgodnienie pracy między oddziałami sztabu z organami politycznymi, szefostwami rodzajów wojsk i służb, a także utrzymanie właściwych stosunków z dowódcami i sztabami podległych związków /oddziałów, pododdziałów/.

35. Sztab powinna cechować wysoka operatywność w pracy.

Osiąga się to przez:

- terminowe i dokładne stawianie zadań szefom oddziałów /oficerom sztabu/^{xx/} i rzetelne ich wykonanie;

x/ Wymagania te dotyczą wszystkich organów dowodzenia.

xx/ Tutaj i dalej przez "oddział" należy rozumieć także "zarząd", "wydział" i starszego oficera operacyjnego pułku.

- stałą znajomość przez oficerów sztabu aktualnej sytuacji, umiejętne wyciąganie z niej prawidłowych wniosków, meldowanie dowódcy i szefowi sztabu wiarygodnych danych;

- kształtowanie u oficerów sztabu nawyków szybkiego wykonywania obliczeń taktyczno-operacyjnych, przygotowywania dowódcy danych dla podjęcia decyzji i opracowywanie krótkich i komunikatywnych dokumentów bojowych;

- stosowanie najbardziej wydajnych metod pracy zapewniających przygotowanie działań bojowych w krótkim czasie;

- umiejętność wykorzystywania środków łączności, mechanizacji i automatyzacji procesów dowodzenia wojskami oraz sformalizowanych dokumentów bojowych.

Sztab powinien być przykładem wysokiej odpowiedzialności, dokładności i sprawności w pracy dla wszystkich organów dowodzenia. Jest on obowiązany troszczyć się o to, aby pozostawić maksymalną ilość czasu podległym wojskom na przygotowanie do działań bojowych. Osiąga się to głównie przez wydanie w porę zarządzeń wstępnych, rozkazów i zarządzeń bojowych.

36. Oficerowie sztabu^{x/} są obowiązani:

- pracować nad podnoszeniem swego poziomu ideowo-teoretycznego i doskonaleniem swoich operacyjno-taktycznych i technicznych umiejętności oraz kultury sztabowej;

- dokładnie znać organizację, uzbrojenie i wyposażenie techniczne oraz sztukę operacyjną /taktykę/ wojsk własnych i nieprzyjaciela;

- dokładnie wykonywać obowiązki na zajmowanym stanowisku i być gotowym do wykonywania pracy innych oficerów;

- stale studiować i dobrze znać właściwości i stopień przygotowania teatru działań wojennych /kierunku, rejonu

x/ Dotyczy wszystkich pracowników dowództwa.

działań/;

- szybko i wnikliwie oceniać sytuację, wyciągać prawidłowe wnioski, krótko i jasno meldować je dowódcy, szefowi sztabu lub bezpośrednim przełożonym;

- sprawnie wykonywać kalkulacje i obliczenia taktyczno-operacyjne tradycyjnymi metodami i za pomocą techniki obliczeniowej;

- umieć trafnie przewidywać możliwy rozwój sytuacji;

- formułować zwięźle i jasno zadania bojowe oraz szybko przekazywać je do wojsk, szczególnie przez techniczne środki łączności z wykorzystaniem dokumentów do utajniania informacji;

- umieć szybko i na wysokim poziomie kultury sztabowej opracowywać dokumenty bojowe;

- umieć posługiwać się technicznymi środkami dowodzenia, głównie środkami łączności oraz prowadzić pojazdy mechaniczne.

Każdy oficer zgodnie z zakresem obowiązków powinien przejawiać inicjatywę, uważnie śledzić przebieg działań bojowych, kontrolować terminowość przekazywania wojskom rozkazów, zarządzeń i wytycznych dowódcy i szefa sztabu, kontrolować osiągnięcie przez nie gotowości do działań i realizacji innych zadań, otrzymywanie od nich meldunków /sprawozdań/ oraz posiadać aktualne dane niezbędne do decyzji dowódcy.

4. ZASADY WSPÓŁPRACY ORGANÓW DOWODZENIA

37. Sztab związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/, w skład którego wchodzi związek taktyczny /oddziały, pododdziały/ różnych rodzajów wojsk i służb jest sztabem ogólnowojskowym. Sztab ogólnowojskowy koordynuje pracę sztabów wojsk podległych, związków /oddziałów, pododdziałów/ współdziałających, szefostw rodzajów wojsk i służb oraz współpracuje z organami politycznymi, wojskowej służby wewnętrznej, a na obszarze własnego kraju - także z terytorialnymi sztabami wojskowymi.

38. Skoordynowane działanie sztabów osiąga się przez:

- systematyczne, wzajemne informowanie się o sytuacji, otrzymanych zadaniach, decyzji dowódcy, wydanych zarządzeniach;
- wspólne opracowywanie najważniejszych dokumentów dotyczących organizacji i zabezpieczenia operacji /walki/;
- terminowe przekazywanie do sztabu ogólnowojskowego informacji o położeniu i działaniach wojsk własnych i nieprzyjaciela;
- wspólną kontrolę wykonania rozkazów dowódcy i udzielanie wojskom pomocy zgodnie z planem sztabu ogólnowojskowego.

39. Zmiana podporządkowania i związane z nią przegrupowanie związków taktycznych /oddziałów, pododdziałów/ podległych szefom rodzajów wojsk i służb może być dokonywane po uzgodnieniu z oddziałem operacyjnym i zaakceptowaniu przez dowódcę /szefa sztabu/ ogólnowojskowego.

40. Współpraca sztabu z organami partyjno-politycznymi i organami wojskowej służby wewnętrznej polega na:

- wspólnym opracowywaniu i realizowaniu przedsięwzięć w celu zapewnienia gotowości bojowej wojsk i wykonania przez nie zadań;

- wzajemnych kontaktach osobistych szefów i oficerów sztabu z organami politycznymi i organami wojskowej służby wewnętrznej oraz wzajemnym informowaniu się o sprawach wymagających wspólnego działania.

Aby zapewnić zgodność pracy z organem partyjno-politycznym i organami wojskowej służby wewnętrznej, sztab powinien:

- powiadamiać te organa w terminie o otrzymanym zadaniu i niezbędnych danych z decyzji dowódcy;

- stale informować o przebiegu działań bojowych, możliwościach bojowych wojsk własnych i nieprzyjaciela i o wszystkich innych sprawach wymagających odpowiednich przedsięwzięć organu politycznego i organu wojskowej służby wewnętrznej;

- brać udział w pracach mających na celu kształtowanie stanu moralno-politycznego wojsk własnych, przeciwdziałaniu dywersji i rozpoznaniu agenturalnemu nieprzyjaciela oraz w organizowaniu i prowadzeniu pracy polityczno-propagandowej wśród wojsk nieprzyjaciela i miejscowej ludności.

Organ polityczny i organ wojskowej służby wewnętrznej ze swej strony obowiązane są informować sztab o wnioskach wynikających z:

- oceny stanu moralno-politycznego, dyscypliny i nastrojów wojsk własnych oraz ich odporności psychicznej;

- analizy wartości moralno-bojowych wojsk nieprzyjaciela i jego działalności propagandowej;

- oceny nastrojów ludności cywilnej w rejonie planowanych i prowadzonych działań bojowych;

- działalności agenturalnej i dywersyjnej oraz o sposobach zwalczania propagandy nieprzyjaciela i przeciwdziałania jego dywersji i rozpoznaniu agenturalnemu.

41. Szczególnie ścisła współpraca obowiązuje sztaby ogólnowojskowe i szefostwa wojsk OPL ze sztabami /organami dowodzenia/ lotnictwa frontowego.

Zapewnia się ją głównie przez:

- rozmieszczanie i ciągłą styczność organów dowodzenia lotnictwa na punktach dowodzenia związków operacyjnych /taktycznych/;
- wzajemne informowanie się o sytuacji, otrzymanych zadaniach i niezbędnych elementach decyzji dowódców;
- uzgadnianie podziału resursu lotnictwa według zadań i dni oraz sposobów wykonania uderzeń na obiekty nieprzyjaciela bronią jądrową i tradycyjnymi środkami rażenia;
- ustalenie i utrzymanie współdziałania sił i środków rozpoznania oraz walki radioelektronicznej;
- uzgodnienie i zapewnienie realizacji zadań na korzyść lotnictwa /opanowanie i utrzymanie lotnisk, obezwładnienie systemu OPL nieprzyjaciela na kierunku przelotu lotnictwa itp./ przez związki /oddziały/ ogólnowojskowe;
- ustalenie sposobów wspólnych działań wojsk OPL i lotnictwa oraz zapewnienie bezpieczeństwa wojsk naziemnych i lotnictwa przed wzajemnym porażeniem.

42. W celu utrzymania ciągłego dowodzenia i współdziałania w okresie organizacji i prowadzenia operacji /walki/ przez związki operacyjne /związki taktyczno/ różnych rodzajów sił zbrojnych oraz w związkach o składzie koalicyjnym można wykorzystywać grupy operacyjne lub przedstawicieli. Wymianę grup operacyjnych /przedstawicieli/ należy ustalać zawczasu lub wysłać zgodnie z decyzją dowódcy, któremu związek operacyjny /związek taktyczny/ został podporządkowany albo którego wspiera.

43. Ze związków operacyjnych /związków taktycznych/ przydzielonych i wspierających można wysyłać grupy operacyjne /przedstawicieli/ do organów dowodzenia wojsk, którym zostały podporządkowane lub których wspierają.

Grupy operacyjne /przedstawicieli/ podporządkowanych lub wspierających związków operacyjnych /związków taktycznych/ innego rodzaju sił zbrojnych wysyła się na stanowiska dowodzenia przełożonego lub wspieranego.

W układzie międzysojuszniczym grupy operacyjne wysyła się w zasadzie na stanowiska dowodzenia związków operacyjnych /związków taktycznych/ podporządkowanych lub wspierających. W skład tych grup powinni wejść z zasady oficerowie władający językiem rosyjskim oraz językiem podporządkowanego lub wspierającego związku operacyjnego /związku taktycznego/.

44. Do zadań grupy operacyjnej /przedstawiciela/ należy udzielanie dowódcy i organom dowodzenia, do których zostały delegowane, pomocy w organizacji operacji /walki/ i kierowaniu działaniami bojowymi, utrzymanie ciągłej łączności między zainteresowanymi organami dowodzenia, uzgadnianie problemów dowodzenia i współdziałania.

W skład grupy operacyjnej może wchodzić jeden-dwóch oficerów z oddziału /zarządu/ operacyjnego, jeden oficer z oddziału /zarządu/ rozpoznawczego oraz po jednym oficerze, w zależności od potrzeb, z szefostw rodzajów wojsk i służb; w odniesieniu do związku operacyjnego /związku taktycznego/ armii sojuszniczej - ponadto oficer łączności i w razie potrzeby tłumacz.

W zależności od przeznaczenia i zadań grupę operacyjną

wyposaża się w niezbędne techniczne środki łączności, mapy, dokumenty łączności i kodowe, dokumenty operacyjne /specjalistyczne/, materiały kancelaryjne oraz środki transportu. Okresowo można przydzielić grupie operacyjnej śmigłowce.

W zakresie wykonywanych zadań grupa operacyjna /przedstawiciel/ podlega temu sztabowi, który ją wydzielił. Natomiast w sprawach organizacji pracy, przestrzegania porządku wewnętrznego i dyscypliny - szefowi sztabu związku operacyjnego /związku taktycznego/, do którego została wysłana.

Wysyłanie grup operacyjnych /przedstawicieli/ nie zwalnia dowódców i sztabów z obowiązku postawienia w terminie zadań bojowych dowódcom podporządkowanych związków operacyjnych /związków taktycznych/ oraz organizacji i utrzymania ścisłego współdziałania.

45. Współpraca sztabów wojsk operacyjnych ze sztabami terytorialnymi i organami obrony cywilnej polega na:

- wzajemnym informowaniu się o przebiegu działań oraz wymianie wszelkich wiadomości mających wpływ na działalność obronną;
- uzgodnieniu problemów dotyczących działalności obrony cywilnej w okresie wojny;
- wymianie danych o skutkach oddziaływania nieprzyjaciela i udzielanie wzajemnej pomocy w ich likwidacji;
- uzgodnieniu wspólnych akcji przeciwdesantowych i przeciwywersyjnych;
- uzgodnieniu przedsięwzięć zabezpieczenia operacyjnego rozwinięcia wojsk własnych i przegrupowania wojsk sojusznicznych.

5. PODZIAŁ OBOWIĄZKÓW W SZTABIE

46. Zakres obowiązków podwładnych przełożeni powinni ustalać stosownie do ustaleń regulaminu, aktualnej sytuacji i konkretnej obsady kadrowej, przygotowania i zdolności oficerów. Zakres ten w miarę zachodzących zmian sytuacji i potrzeb należy odpowiednio nowelizować.

47. Szef sztabu jest zastępcą dowódcy i tylko on ma prawo wydawania w razie potrzeby rozkazów w jego imieniu. O wydanych rozkazach melduje dowódcy.

Jest on odpowiedzialny głównie za gotowość bojową i mobilizacyjną wojsk, zapewnienie wykonania przez nie zadań bojowych, organizację i utrzymanie dowodzenia nimi.

48. Szef sztabu kieruje przygotowaniem dla dowódcy danych potrzebnych do podjęcia decyzji. Powinien on być zawsze gotowy do zameldowania dowódcy:

- położenia, stanu i możliwości wojsk własnych i wojsk nieprzyjaciela;
- możliwego stosunku sił i środków;
- wniosków z oceny położenia i propozycję decyzji;
- przedsięwzięć dotyczących przygotowania wojsk do działań bojowych i odtwarzania zdolności bojowej;
- organizacji dowodzenia wojskami.

49. Szef sztabu jest głównym organizatorem pracy sztabu i dowodzenia wojskami. On kieruje pracą sztabu i uzgadnia działalność szefów rodzajów wojsk i służb, ukierunkowuje pracę podległych sztabów w celu ich zgrania i ujednoczenia poglądów oraz metod pracy zapewniających dowódcy sprawne dowodzenie wojskami. Najważniejsze dokumenty bojowe szef sztabu opracowuje osobiście.

Szef sztabu informuje zastępców dowódcy, szefów rodzajów wojsk i służb o sytuacji i otrzymanym zadaniu w zakresie ich dotyczącym, precyzuje /daje/ wytyczne odnośnie terminów i sposobów planowania, przekazywania zadań bojowych i zarządzeń do wojsk, organizacji współdziałania, zabezpieczenia działań bojowych i dowodzenia.

Zastępcy dowódcy, szefowie rodzajów wojsk i służb obowiązani są przedstawić szefowi sztabu w terminie niezbędne obliczenia i dane związane z użyciem bojowym podległych wojsk, zabezpieczeniem działań bojowych i dowodzeniem wojskami.

50. Szef oddziału operacyjnego odpowiada za terminowe zapewnienie dowódcy i szefowi sztabu aktualnych danych o położeniu i stanie wojsk własnych i sprawną realizację zadań przez oddział operacyjny. Jest on zastępcą szefa sztabu i ma prawo powoływać szefów oddziałów sztabu i oficerów rodzajów wojsk i służb do realizacji przedsięwzięć planistyczno-organizacyjnych i opracowywania dokumentów bojowych.

Oddział operacyjny spełnia wiodącą rolę w sztabie.

Do jego obowiązków należy:

- planowanie i koordynowanie przedsięwzięć związanych z zapewnieniem wysokiej gotowości bojowej wojsk;
- ciągle zbieranie i studiowanie danych o wojskach własnych i sąsiadach, sytuacji promieniotwórczej, chemicznej i biologicznej, terenie i warunkach hydrometeorologicznych; wykonywanie obliczeń operacyjno-taktycznych i przygotowanie dowódcy danych niezbędnych do podjęcia decyzji;
- planowanie operacyjne działań bojowych;
- opracowywanie dyrektyw operacyjnych, rozkazów operacyjnych /rozkazów bojowych/, zarządzeń i przekazywanie zadań wojskom;

- zapewnienie organizacji i utrzymania ciągłego współdziałania;
- planowanie i organizowanie przedsięwzięć obrony wojsk przed bronią masowego rażenia, ubezpieczenia, maskowania, walki radioelektronicznej i zabezpieczenia hydrometeorologicznego;
- planowanie i organizowanie rozmieszczenia, przesuwania, ochrony i obrony punktów dowodzenia oraz jednolitego systemu dowodzenia; *W.O*
- organizowanie służb dyżurnych i dyżurów operacyjnych na punktach dowodzenia;
- organizowanie służby porządkowo-ochronnej;
- organizowanie przedsięwzięć odtwarzania zdolności bojowej wojsk i dowodzenia;
- ustalanie z szefostwem wojsk OPL korytarzy przelotów dla lotnictwa;
- meldowanie o sytuacji sztabowi nadrzędnemu, opracowywanie meldunków bojowych i sprawozdań operacyjnych, informowanie o sytuacji podległych, wspierających i współdziałających związków /oddziałów, pododdziałów/ i sąsiadów;
- utrwalanie ustnych rozkazów /zarządzeń/ i wytycznych dowódcy i kontrolowanie terminowego ich wykonania;
- prowadzenie dziennika działań bojowych i mapy sprawozdawczej;
- studiowanie, uogólnianie i przekazywanie do wojsk doświadczeń bojowych.

51. Szef oddziału rozpoznawczego odpowiada za organizację rozpoznania i kierowanie oddziałami /pododdziałami/ rozpoznawczymi, za wykonanie przez nie postawionych im zadań i za-

*- Wskazywanie
- Wskazywanie
- Dystrybucja*

pownienie dowódcy i szefowi sztabu danych o nieprzyjacielu i terenie.

Do obowiązków oddziału rozpoznawczego należy:

- utrzymanie wysokiej gotowości bojowej oddziałów /pododdziałów/ rozpoznawczych;
- planowanie rozpoznania, doprowadzenie zadań do wykonawców i kontrola ich wykonania;
- uzgadnianie z szefami rodzajów wojsk i służb zadań i działania podległych im pododdziałów rozpoznawczych;
- organizacja działań bojowych oddziałów /pododdziałów/ rozpoznawczych i kierowanie nimi w czasie wykonywania przez nie zadań;
- ciągle zbieranie, studiowanie i uogólnianie danych o nieprzyjacielu i terenie ; meldowanie ich dowódcy i szefowi sztabu;
- informowanie o nieprzyjacielu i terenie oddziałów sztabu, szefów rodzajów wojsk i służb, sztabów podległych wojsk i sąsiadów;
- udział w opracowywaniu sposobów przeciwdziałania rozpoznaniu nieprzyjaciela, walki radioelektronicznej i organizowaniu propagandy specjalnej;
- przesłuchiwanie jeńców i zbiegów, badanie miejscowej ludności i studiowanie zdobytych dokumentów, wzorów nowego uzbrojenia i sprzętu technicznego;
- przygotowanie meldunków i sprawozdań rozpoznawczych dla sztabu nadrzędnego a także zapotrzebowań na rozpoznanie;
- studiowanie i uogólnianie doświadczeń organizacji i prowadzenia rozpoznania i przekazywania ich do wojsk;
- organizowanie i kierowanie szkoleniem bojowym oddziałów /pododdziałów/ rozpoznawczych, kontrola ich stanu i wyposażenia;

- opracowywanie danych i dokumentów dla potrzeb utajniania informacji przekazywanych przy pomocy technicznych środków łączności;

- prowadzenie mapy sprawozdawczej o nieprzyjacielu, opracowywanie meldunków i sprawozdań rozpoznawczych dla sztabu nadrzędnego, komunikatów rozpoznawczych oraz zapotrzebowań na wiadomości o nieprzyjacielu.

52. Szef wojsk łączności odpowiada za planowanie, organizowanie i zapewnienie łączności z podwładnymi, wspierającymi i współdziałającymi wojskami, sąsiadami i w nakazanym zakresie - z przełożonym.

Do obowiązków szefostwa wojsk /wydziału, szefa/ łączności należy:

- utrzymanie wysokiego stanu moralno-politycznego i pełnej gotowości bojowej wojsk łączności;

- organizacja i planowanie systemu łączności;

- opracowywanie planów, zarządzeń, meldunków i sprawozdań łączności oraz doprowadzanie niezbędnych danych do organizacji łączności szefostwom wojsk /wydziałom, szefom/ łączności szczebli podległych;

- udział w organizacji dowodzenia, planowaniu rozmieszczenia i przesunięć punktów dowodzenia, planowaniu i organizacji służby porządkowo-ochronnej, obrony przed bronią masowego rażenia, maskowania operacyjnego, współdziałania, tajnego dowodzenia, walki radioelektronicznej, działań przeciwdywersyjnych oraz w kontrolach planowanych przez sztab;

- zabezpieczenie sprawnego funkcjonowania systemu łączności, terminowego obiegu informacji w systemie łączności oraz właściwego szkolenia i wykorzystania jednostek łączności;

- planowanie i nadzór nad realizacją przedsięwzięć dotyczących materiałowo-technicznego zabezpieczenia wojsk oraz przestrzeganie zasad racjonalnej eksploatacji, terminowych napraw i remontu sprzętu łączności;

- specjalistyczny nadzór nad działalnością szefostw wojsk /wydziałów, szefów/ łączności szczebli podległych oraz kierowanie podległymi jednostkami łączności;

- współpraca z właściwymi komórkami sztabu w utrzymaniu wysokiego stanu poziomu gotowości bojowej wojsk łączności, realizacji polityki kadrowej, uzupełniania strat w siłach i środkach oraz opracowywania wniosków i propozycji w tym zakresie;

- organizacja i realizacja ochrony i obrony systemów łączności przed oddziaływaniem nieprzyjaciela;

- studiowanie, analiza oraz przedstawianie wniosków i propozycji dotyczących wykorzystania zdobytego sprzętu i stacjonarnych systemów łączności;

- określanie bieżących i perspektywicznych zadań dla wojsk łączności pod względem treści i kierunków działania, form organizacyjnych i środków niezbędnych dla ich rozwoju;

- meldowanie szefowi sztabu i szefowi wojsk /wydziału/ łączności szczebla nadrzędnego o aktualnej sytuacji w wojskach i systemie łączności, stopniu ukończenia w siły i środki, dokonywanie niezbędnych analiz i ocen oraz przedstawianie wniosków i propozycji w tym zakresie.

53. Szef oddziału organizacji i uzupełnień odpowiada za planowanie, organizowanie i zapewnienie realizacji przedsięwzięć dotyczących ewidencji i uzupełnienia stanów osobowych, ogólnych danych uzbrojenia i podstawowego sprzętu bojowego

oraz prowadzenia bieżącej analizy napromieniowania wojsk.

Do obowiązków oddziału organizacji i uzupełnień należy:

- planowanie i bezpośrednio kierowanie przedsięwzięciami dotyczącymi struktury organizacyjnej podległych jednostek;

- studiowanie struktury organizacyjno-etatowej, stanów ilościowych wojsk, sztabów, szefostw rodzajów wojsk i służb i przygotowanie propozycji zmian w tym zakresie;

- przygotowanie i meldowanie szefowi sztabu danych niezbędnych do podjęcia decyzji przez dowódcę;

- ewidencja ilościowa stanu osobowego, podstawowego uzbrojenia i sprzętu bojowego;

- opracowywanie meldunków i sprawozdań o stratach w stanie osobowym i sprzęcie wojsk, sporządzanie zapotrzebowań na uzupełnienie stanu osobowego;

- ewidencja napromienienia stanów osobowych;

- ewidencja ilościowa strat w stanie osobowym oraz sporządzanie i wysyłanie imiennych wykazów strat bezpowrotnych, określonych w odrębnych przepisach;

- ewidencja blankietów kart tożsamości, znaków tożsamości oraz opasek z czerwonym krzyżem;

- ewidencja rzeczywistych i umownych nazw oddziałów i urzędzeń oraz przekazywanie tych danych węzłom /stacjom/ poczty polowej w celu terminowego dostarczania dokumentów bojowych i przesyłek pocztowych.

54. Szef wydziału topograficznego odpowiada za planowanie i realizację zabezpieczenia topograficznego działań bojowych.

Do obowiązków wydziału topograficznego należy:

- opracowanie planu topograficznego zabezpieczenia działań bojowych;

- zaopatrywanie wojsk w mapy topograficzne i specjalne, katalogi współrzędnych geodezyjnych i danych grawimetrycznych oraz innych wydawnictw topograficznych;

- prowadzenie rozpoznania topograficznego, opracowywanie danych o właściwościach taktycznych terenu i możliwościach jego wykorzystania w działaniach bojowych;

- zbieranie, ewidencjonowanie, analizowanie i przekazywanie do dowódcy i sztabu danych dotyczących organizacji i działalności jednostek topograficznych nieprzyjaciela;

- udział w odczytywaniu /określaniu współrzędnych celów/ dokumentów rozpoznania powietrznego /zdjęć lotniczych/;

- opracowanie danych o przejezdności terenu oraz zmianach zaistniałych w terenie na skutek działania wojsk;

- udział w dowiązywaniu topograficznym elementów ugrupowania bojowego oddziałów rakiet i artylerii, środków radio-technicznych i innych;

- drukowanie bojowych dokumentów na podstawie oryginałów opracowanych przez poszczególne komórki sztabu;

- nadzór nad szkoleniem topograficznym wojsk.

55. Szef wydziału politycznego sztabu planuje, organizuje i zapewnia realizację całokształtu działalności partyjno-politycznej ze stanem osobowym sztabu i jednostek zabezpieczenia punktów dowodzenia.

Do obowiązków wydziału politycznego sztabu należy:

- umacnianie postawy bezgranicznego oddania ludowej Ojczyźnie i sprawie socjalizmu oraz gotowości do zdecydowanego działania w ich obronie;

- pogłębianie walorów moralno-bojowych żołnierzy;

- prowadzenie działalności na rzecz umacniania więzów przy-

jaźni i braterstwa broni z armiami sojusznicznymi, a zwłaszcza Armią Radziecką;

- potęgowanie nienawiści do wroga, systematyczne ocenianie metod propagandowo-psychologicznego działania nieprzyjaciela i organizowanie przeciwdziałania;

- meldowanie szefowi sztabu i szefowi wyższego organu politycznego o stanie moralno-politycznym, nastrojach i przedsięwzięciach pracy partyjno-politycznej;

- ciągła znajomość zadań wykonywanych przez sztab i jednostki zabezpieczenia punktów dowodzenia i mobilizacja stanu osobowego dla ich realizacji;

- utrzymanie ścisłej współpracy z oddziałem operacyjnym i innymi komórkami sztabu w zakresie wymiany informacji, planowania i zabezpieczenia punktów dowodzenia, wykorzystania oficerów udających się do oddziałów /pododdziałów/ zabezpieczenia i na inne punkty dowodzenia do przekazania zadań i kontroli ich realizacji;

- ścisłe współdziałanie z oddziałem operacyjnym w likwidowaniu fizycznych i moralno-psychicznych skutków uderzeń bronią masowego rażenia oraz odtwarzaniu naruszonego systemu dowodzenia;

- prowadzenie szkolenia politycznego, popularyzowanie godnych do naśladowania przykładów i postaw oraz przejawianie troski o warunki bytowe i kulturalne stanu osobowego.

56. Szef wydziału informatyki zapewnia potrzeby informacyjne i obliczeniowe dowódcy, sztabu i innych organów dowodzenia objęte polowym systemem przetwarzania informacji /PSPI/.

Do obowiązków wydziału informatyki należy:

- utrzymanie stałej gotowości do informatycznego zabezpieczenia działalności sztabu, szefostw rodzajów wojsk i służb;
- współpraca z komórkami sztabu, szefostwami rodzajów wojsk i służb w przygotowaniu danych i wykorzystaniu systemu informatycznego dla zabezpieczenia działalności podległych organów dowodzenia i wojsk;
- organizowanie i kierowanie rozwijaniem i uruchamianiem systemu informatycznego zgodnie z potrzebami organów dowodzenia na punktach dowodzenia;
- współpraca z organami dowodzenia wojsk łączności podczas planowania, organizowania i eksploatacji systemu informatycznego oraz w przygotowaniu i przesyłaniu danych, przygotowania i dystrybucji wyników przetwarzania, obiegu informacji na punktach dowodzenia;
- kierowanie i koordynacja eksploatacji systemu informatycznego i sprawowanie merytorycznego nadzoru nad działaniem podległych organów informatycznych;
- zbieranie doświadczeń w zakresie zastosowań informatyki oraz opracowywanie wniosków i propozycji dla dalszego doskonalenia systemów dowodzenia.

57. Szef wydziału hydrologiczno-meteorologicznego zapewnia realizację osłony działań bojowych pod względem meteorologicznym i hydrologicznym.

Do obowiązków wydziału hydrologiczno-meteorologicznego należy:

- organizowanie i prowadzenie obserwacji meteorologicznych i hydrologicznych;
- zbieranie i dostarczanie wojskom informacji meteorologicz-

nych i hydrologicznych potrzebnych do organizowania i prowadzenia działań bojowych;

- udział w opracowywaniu sposobów organizowania i prowadzenia rozpoznania meteorologicznego i hydrologicznego;

- terminowe ostrzeganie wojsk o nadchodzących zmianach pogody i stanu wód mogących mieć wpływ na prowadzenie działań bojowych, stan lotnisk a także zagrażających lotom i technice bojowej;

- opracowywanie, przekazywanie sztabom i pozostałym organom dowodzenia danych meteorologicznych i hydrologicznych potrzebnych do oceny sytuacji skażeń promieniotwórczych i chemicznych w pasie /rejonie/ działań bojowych wojsk i bazowania lotnictwa;

- szkolenie i doskonalenie oficerów, szczególnie personelu latającego, w meteorologii wojskowej /lotniczej/.

58. Komendant stanowiska dowodzenia odpowiada za organizację zabezpieczenia stanowiska dowodzenia i służby porządkowo-ochronnej; utrzymanie ustalonego porządku w rejonie jego rozmieszczenia oraz za urządzenie miejsc pracy i odpoczynku stanu osobowego.

59. Starszy inspektor /inspektor/ ds. ochrony tajemnicy odpowiada za przestrzeganie przez organy dowodzenia przepisów dotyczących ochrony tajemnicy i prowadzi działalność profilaktyczną w tej dziedzinie.

Do jego obowiązków należy:

- organizowanie przedsięwzięć i prowadzenie kontroli stanu ochrony tajemnicy i cenzury wojskowej;

- kontrolowanie wszelkich publikacji /impres/ wojskowych wydawanych /organizowanych/ przez organy dowodzenia i pod-

legie jednostki;

- prowadzenie obowiązującej ewidencji wydanych zezwoleń na publikacje i druki ulotne;

- udzielanie organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości opinii w sprawach dotyczących ujawnienia tajemnicy w porozumieniu z kompetentnymi szefami;

- współpraca z redakcjami prasy, radia i telewizji odnośnie ochrony tajemnicy.

R o z d z i a ł III

P U N K T Y D O W O D Z E N I A

1. PRZEZNACZENIE I ORGANIZACJA PUNKTÓW DOWODZENIA^{x/}

60. Do dowodzenia wojskami w czasie przygotowania i w toku prowadzenia działań bojowych, ze składu dowództw i ich jednostek zabezpieczenia organizuje się system polowych, ruchomych, działających bez przerwy punktów dowodzenia:

- w związkach operacyjnych wojsk lądowych - stanowisko dowodzenia /SD/, zapasowe stanowisko dowodzenia /ZSD/ i tyłowe stanowisko dowodzenia /TSD/;

- w ogólnowojskowych związkach taktycznych - stanowisko dowodzenia, wysunięte stanowisko dowodzenia /WSD/ i tyłowe stanowisko dowodzenia. W obronie zamiast wysuniętego tworzy się zapasowe stanowisko dowodzenia;

- w powietrzno-desantowych związkach taktycznych i oddziałach - stanowisko dowodzenia i zapasowe stanowisko dowodzenia;

- w związkach taktycznych innych rodzajów wojsk oraz w oddziałach wszystkich rodzajów wojsk - stanowisko dowodzenia i tyłowe stanowisko dowodzenia.

Ponadto do dowodzenia w sytuacjach szczególnie dynamicznych w związkach operacyjnych i taktycznych wykorzystuje się powietrzny element dowodzenia /PED/.

W szczególnych warunkach, ze składu stanowisk dowodzenia ogólnowojskowych związków operacyjnych mogą być organizowane wysunięte i pomocnicze stanowiska dowodzenia /PSD/.

x/ Tu i dalej przez punkty dowodzenia należy rozumieć stanowiska dowodzenia, zapasowe, wysunięte i pomocnicze stanowiska dowodzenia, powietrzne elementy dowodzenia i punkty obserwacyjne przygotowywane do dowodzenia.

W celu bezpośredniej obserwacji działań wojsk własnych i nieprzyjaciela oraz osobistego wpływania przez dowódcę na przebieg określonego fragmentu działań bojowych mogą być doraźnie organizowane punkty obserwacyjne /PO/.

Głównym punktem dowodzenia jest ten, z którego dowódca realizuje dowodzenie.

W okręgach wojskowych czasu wojennego, wojskach obrony powietrznej kraju, wojskach lotniczych i marynarce wojennej punkty dowodzenia organizuje się zgodnie z ustaleniami oddzielnych regulaminów /instrukcji/.

Polowe punkty dowodzenia organizuje się z uwzględnieniem wymogów ich autonomiczności i wzajemnej zamienności, ciągłości funkcjonowania, mobilności i żywotności. Wyposaża się je w niezbędne, wysoko wydajne środki techniczne.

61. Stanowiska dowodzenia dzielą się na grupy: dowodzenia, łączności i zabezpieczenia. W skład grupy dowodzenia wchodzi te osoby funkcyjne, które biorą bezpośredni udział w dowodzeniu. W skład grupy łączności wchodzi węzeł łączności i inne techniczne środki łączności. Do grupy zabezpieczenia zalicza się skład osobowy oddziałów /pododdziałów/ i środki transportowe, zabezpieczające warunki pracy i odpoczynku grupy dowodzenia oraz ochronę i obronę stanowiska dowodzenia. Grupę dowodzenia i zabezpieczenia rozmieszcza się oddzielnie.

62. Dowódca dowodzi wojskami zwykle ze stanowiska dowodzenia. Razem z dowódcą na stanowisku dowodzenia zazwyczaj znajduje się: szef sztabu z zasadniczą częścią oficerów sztabu; zastępca dowódcy do spraw politycznych z częścią oficerów organu politycznego; szefowie rodzajów wojsk z niezbędnymi ofice-

rami i środkami dowodzenia; grupa operacyjna służb kwatermistrzowskich i technicznych - na szczeblach operacyjnych /przedstawiciele tych służb - na szczeblach związków taktycznych i oddziałów/; grupy operacyjne /przedstawiciele/ wojsk współdziałających i wspierających; węzeł łączności.

Na stanowisku dowodzenia związku operacyjnego organizuje się i rozmieszcza stanowiska dowodzenia obroną przeciwlotniczą oraz ośrodek kierowania walką radioelektroniczną. Przy stanowisku dowodzenia armii rozmieszcza się centrum dowodzenia bojowego /CDB/ związku operacyjnego lotnictwa.

Na stanowisku dowodzenia ogólnowojskowego związku taktycznego organizuje się i rozmieszcza punkt dowodzenia obroną przeciwlotniczą, punkt kierowania walką radioelektroniczną oraz rozmieszcza się grupę dowodzenia bojowego lotnictwa.

Na stanowisku dowodzenia ogólnowojskowego oddziału organizuje się punkt dowodzenia obroną przeciwlotniczą.

Stanowisko dowodzenia rozmieszcza się z zasady za związkami /oddziałami, pododdziałami/ pierwszego rzutu i na głównym kierunku uderzenia.

63. Zapasowe stanowisko dowodzenia powinno być w stałej gotowości do przejęcia i zapewnienia ciągłości dowodzenia wojskami w wypadku zniszczenia lub niemożliwości dowodzenia ze stanowiska dowodzenia.

W skład zapasowego stanowiska dowodzenia zazwyczaj wchodzi: zastępca dowódcy do spraw liniowych, oficerowie sztabu, organu politycznego, szefostw rodzajów wojsk i służb oraz pododdziały łączności, ochrony i obsługi.

Stalą jego gotowość zapewnia się przez:

- terminowe rozwinięcie i rozmieszczenie na nim oficerów sztabu, rodzajów wojsk i służb;

- zorganizowanie trwałej łączności ze stanowiskiem dowodzenia, tyłowym stanowiskiem dowodzenia, podwładnymi, przełożonym oraz wojskami współdziałającymi i sąsiadami;

- ciągle zbieranie i opracowywanie informacji o sytuacji;

- uczestniczenie części oficerów zapasowego stanowiska dowodzenia w opracowywaniu decyzji dowódcy na stanowisko dowodzenia i ich rotacja;

- systematyczne informowanie zapasowego stanowiska dowodzenia o sytuacji, decyzjach dowódcy, wydanych rozkazach i zarządzeniach;

- ciągle pełnienie dyżurów i znajomość sytuacji przez osoby funkcyjne na zapasowym stanowisku dowodzenia oraz posiadanie dokumentów niezbędnych do dowodzenia wojskami.

RG Zapasowe stanowisko dowodzenia rozmieszcza się w takiej odległości od stanowiska dowodzenia, aby wykluczyć ich zniszczenie uderzeniem jądrowym średniej mocy oraz zapewnić ciągłość dowodzenia w czasie zmiany lub zniszczenia stanowiska dowodzenia.

X

64. Wysunięte stanowisko dowodzenia organizuje się w celu przybliżenia dowódcy do walczących związków /oddziałów/ oraz zapewnienia mu warunków osobistego wpływania na przebieg określonego fragmentu działań bojowych.

W związkach operacyjnych w skład doraźnie organizowanego wysuniętego stanowiska dowodzenia zazwyczaj wchodzi: dowódca, zastępca dowódcy do spraw politycznych, szefowie oddziałów

operacyjnego, rozpoznawczego, szef łączności oraz szefowie rodzajów wojsk i szef centrum dowodzenia bojowego lotnictwa wraz z niezbędnymi oficerami i środkami łączności.

Wysunięte stanowisko dowodzenia ogólnowojskowego związku taktycznego organizuje się zawczasu na tych samych zasadach jak stanowisko dowodzenia. Powinno ono pracować ciągle. W skład stałej obsady wysuniętego stanowiska dowodzenia wchodzi: zastępca dowódcy do spraw liniowych; grupa oficerów sztabu, organu politycznego i szefów rodzajów wojsk oraz siły i środki łączności do zapewnienia łączności z oddziałami, stanowiskiem dowodzenia, sąsiadami i sztabem nadrzędnym.

Oficerowie znajdujący się na wysuniętym stanowisku dowodzenia powinni być stale gotowi do przejęcia dowodzenia wojskami. W tym celu powinni oni znać sytuację, decyzję dowódcy i wydane przez niego rozkazy i zarządzenia. Środki radiowe i radiolinio- we wysuniętego stanowiska dowodzenia do czasu przybycia na nie dowódcy, względnie przejęcia dowodzenia pracują tylko na odbiór.

W przypadku wykorzystania przez dowódcę związku taktycznego wysuniętego stanowiska do dowodzenia oddziałami, zazwyczaj wraz z dowódcą wyjeżdżają na nie: zastępca dowódcy do spraw politycznych i szefowie wydziałów operacyjnego i rozpoznawczego, szefowie rodzajów wojsk, szef grupy dowodzenia bojowego lotnictwa, a także inni oficerowie zgodnie z ustaleniami dowódcy.

Q (65). Wysunięte stanowisko dowodzenia związku taktycznego i stanowisko dowodzenia pułku rozmieszczą się w takim rejonie i w takiej odległości od rubieży bezpośredniej styczności wojsk, które zapewniają dowódcy możliwość osobistej obserwacji walki na głównym kierunku działań bojowych.

66. Tyłowe stanowisko dowodzenia przeznaczone jest do kierowania tyłami i zabezpieczeniem tyłowym wojsk. Pracą jego kieruje kwatermistrz. Rozmieszczają się na nim: kwatermistrz i szef służb technicznych z podległymi im sztabami i służbami, oddział organizacji i uzupełnień, organ polityczny, oddział kadr, punkt rozdzielczy, WSW, sąd, prokuratura i inne komórki organizacyjne dowództw oraz pododdziały łączności i obsługi.

Tyłowe stanowisko dowodzenia powinno być w stałej gotowości do czasowego przejęcia dowodzenia w razie zniszczenia /obezwładnienia/ stanowiska dowodzenia i zapasowego stanowiska dowodzenia.

Tyłowe stanowisko dowodzenia rozmieszcza się w pobliżu oddziałów /pododdziałów/ tyłowych za stanowiskiem dowodzenia w takim rejonie, skąd można zapewnić ciągłość kierowania tyłami i zabezpieczeniem tyłowym wojsk.

67. Pomocnicze stanowisko dowodzenia organizuje się doraźnie do dowodzenia wojskami walczącymi na oddzielnym kierunku /rejonie/ wówczas, gdy dowodzenie nimi z innych punktów dowodzenia jest utrudnione lub niemożliwe. Pracą na nim kieruje osoba wyznaczona przez dowódcę. Do jej dyspozycji wydziela się grupę oficerów sztabu, rodzajów wojsk, i służb oraz pododdziały łączności, ochrony i obsługi.

68. Powietrzny element dowodzenia wykorzystuje się głównie w sytuacjach dynamicznych, szczególnie w marszu, w pościgu, w boju spotkaniowym, podczas odtwarzania zdolności bojowej wojsk i zmiany punktów dowodzenia w toku działań bojowych oraz w tych przypadkach, w których dowodzenie związkami /oddziałami/ z naziemnych punktów dowodzenia jest utrudnione lub niemożliwe.

Skład powietrznego elementu dowodzenia określa dowódca.

Dowodzenie związkami /oddziałami/ z powietrznego elementu dowodzenia realizuje się za pomocą krótkich komend, sygnałów i zarządzeń przekazywanych z niego bezpośrednio podwładnym względnie przez naziemne punkty dowodzenia.

2. ROZMIESZCZENIE I FUNKCJONOWANIE PUNKTÓW DOWODZENIA

69. Rejon i termin rozwinięcia stanowiska dowodzenia określa dowódca lub sztab nadrzędny, a pozostałych punktów dowodzenia - dowódca lub szef sztabu. W toku działań bojowych rejon kolejnego rozwinięcia stanowiska dowodzenia określa dowódca meldując o tym przełożonemu /szefowi sztabu nadrzędne-
go/.

Rejony rozmieszczenia punktów dowodzenia powinny być znane tylko tym osobom, którym jest to niezbędne do wykonywania obowiązków służbowych.

70. Za organizację, rozmieszczenie i funkcjonowanie systemu punktów dowodzenia odpowiada szef sztabu. Określa on:

- skład punktów dowodzenia, rejony i terminy ich rozwinięcia;
- organizację pracy, dyżurów i odpoczynku stanu osobowego na stanowisku dowodzenia;
- przedsięwzięcia oraz siły i środki dla zabezpieczenia punktów dowodzenia;
- przedsięwzięcia zapewniające żywotność punktów dowodzenia oraz sposoby ich odtwarzania;
- sposób i kolejność przesuwania punktów dowodzenia.

71. Przy wyborze rejonu rozmieszczenia punktów dowodzenia należy uwzględniać: ochronne właściwości terenu, dogodne warunki maskowania, bezpieczne oddalenie od obiektów prawdopodobnych uderzeń broni masowego rażenia i powstania pożarów; możliwość nawiązania i utrzymania trwałej łączności, warunki sprzyjające rozbudowie inżynieryjnej terenu i zorganizowania ochrony i obrony oraz szybkiego zwinięcia /rozwinęcia/ i opuszczenia zajmowanego rejonu.

Dla każdego stanowiska dowodzenia wybiera się zazwyczaj dwa rejonu rozmieszczenia: zasadniczy i zapasowy. Zapasowy rejon rozmieszczenia i drogi dojazdu rozpoznaje się i zajmuje w razie potrzeby.

72. W celu dokładnego określenia i rozpoznania rejonu rozmieszczenia stanowiska dowodzenia i dróg dojazdu oraz zorganizowania jego rozbudowy inżynieryjnej szef sztabu /a na tyłowym stanowisku dowodzenia - kwatermistrz/ wysyła zwykle grupę rekonesansową.

Dowódcy grupy rekonesansowej podaje się: rejon rozmieszczenia stanowiska dowodzenia; drogi dojazdu; zadania dotyczące organizacji łączności, maskowania, ochrony i obrony; sposób inżynieryjnej rozbudowy; termin wykonania prac; przydzielone siły i środki.

W rejonie wybranym na rozmieszczenie stanowiska dowodzenia przeprowadza się rozpoznanie skażeń i zakażeń i rozpoznanie inżynieryjne. Kolejność prac przy urządzeniu stanowiska dowodzenia jest następująca: najpierw organizuje się obronę i maskowanie, przygotowuje ukrycia dla ludzi, węzła łączności i transportu oraz lądowisko dla samolotów /śmigłowców/ łącznikowych. Następnie przygotowuje się ukrycia dla pozostałych

elementów stanowiska dowodzenia, ulepsza się lub buduje nowe drogi dojazdu i drogi w rejonie jego rozmieszczenia.

Liczbę i typ ukryć i innych budowli określa się zależnie od sytuacji i terenu, czasu pobytu stanowiska dowodzenia w danym miejscu oraz możliwości sił i środków przydzielonych do budowy.

Dokładne miejsce rozmieszczenia kwatermistrzowskiego stanowiska dowodzenia i zakres prac związanych z jego rozbudową określa kwatermistrz. Kolejność prac taka sama jak na innych punktach dowodzenia.

73. Na stanowisku dowodzenia, w pobliżu dowódcy, zazwyczaj rozmieszczają się: szef sztabu, zastępca dowódcy do spraw politycznych, szefowie oddziałów operacyjnego i rozpoznawczego oraz rodzajów wojsk, szef centrum dowodzenia bojowego lotnictwa, a także dowódcy /przedstawiciele/ związków /oddziałów/ wspierających i współdziałających. Pozostałe oddziały sztabu, oficerowie szefostw rodzajów wojsk i służb rozmieszczają się w sposób rozśrodkowany w takiej odległości, która zapewnia możliwość osobistego porozumiewania się oficerów, a także minimalne zużycie sił i środków dla utrzymania łączności wewnętrznej.

Środki łączności radiowej i radioliniowej oraz oddziały /pododdziały/ łączności i zabezpieczenia stanowiska dowodzenia, środki transportowe i inne, nie biorące bezpośredniego udziału w dowodzeniu, a także punkty dowodzenia wspierających i współdziałających związków /oddziałów, pododdziałów/ rozmieszcza się poza stanowiskiem dowodzenia w odległości nakazanej przez dowódcę lub szefa sztabu.

74. Pracę na stanowisku dowodzenia organizuje się stosownie do otrzymanego zadania, decyzji i wytycznych dowódcy i szefa sztabu w oparciu o etatowe komórki organizacyjne organów dowodzenia. W miarę potrzeb dla rozwiązania określonego problemu, można organizować doraźne zespoły.

75. Organy dowodzenia powinny być stale gotowe do ciągłej pracy. W tym celu na punktach dowodzenia związku operacyjnego /taktycznego/ zawczasu organizuje się zmiany składające się z oficerów wszystkich oddziałów /wydziałów/, sztabu i szefostw rodzajów wojsk i służb, a w sztabach oddziałów organizuje się ciągłą pracę oficerów na zasadzie wzajemnego zastępstwa.

Dla ciągłego kierowania wykrywaniem i zwalczaniem środków napadu powietrznego na stanowiskach /punktach/ dowodzenia OPL oraz na stanowiskach dowodzenia oddziałów wojsk OPL organizuje się dyżurne zmiany bojowe.

76. Odpoczynek ludzi na punktach dowodzenia wyznaczają: na stanowisku dowodzenia - szef sztabu dla kierowniczych osób funkcyjnych, dla pozostałych oficerów - szefowie oddziałów sztabu i szefowie rodzajów wojsk i służb; na pozostałych punktach dowodzenia - osoby kierujące ich pracą.

77. Na stanowisku dowodzenia wyznacza się dyżurnego operacyjnego, a na zapasowym, wysuniętym, pomocniczym i tyłowym stanowisku dowodzenia - dyżurnego stanowiska dowodzenia.

Dyżurnego operacyjnego stanowiska dowodzenia wyznacza się spośród oficerów sztabu i najlepiej wyszkolonych oficerów rodzajów wojsk. Podlega on szefowi sztabu.

Dyżurnych pozostałych stanowisk dowodzenia wyznacza się

spośród oficerów znajdujących się na tych stanowiskach i podporządkowuje się szefowi danego stanowiska dowodzenia.

78. Dyżurny operacyjny /dyżurny/ obowiązany jest znać:

- charakter działań i położenie wojsk własnych i nieprzyjaciela;
- rejony rozmieszczenia punktów dowodzenia wojsk podległych i współdziałających, przelozonego i sąsiadów;
- miejsce pobytu dowódcy, szefa sztabu, zastępców dowódcy, szefów oddziałów sztabu, szefów rodzajów wojsk i służb;
- sygnały powiadamiania stanu osobowego, organizację ochrony i obrony punktu dowodzenia;
- terminy wysyłki dokumentów bojowych i rozmieszczenie lądowisk dla śmigłowców;
- sytuację skażeń w rejonie punktu dowodzenia i organizację obrony przed bronią masowego rażenia.

Dyżurny operacyjny powinien posiadać: instrukcję dyżurnego, mapę roboczą, tabele rozmównicze; tabelę sygnałów, tabelę kryptonimów, plan ochrony i obrony stanowiska, dokumenty zawierające aktualną sytuację skażeń w rejonie stanowiska dowodzenia, przyrządy do rozpoznania skażeń, grafik dyżurów na stanowisku dowodzenia, dziennik zarządzeń i meldunków, wykaz dokumentów i dziennik przyjęcia i zdania służby.

79. Dyżurnego łączności wyznacza się na węzłach łączności punktów dowodzenia związków operacyjnych i taktycznych.

Na pozostałych węzłach łączności obowiązki dyżurnego łączności spełniają dowódcy pododdziałów łączności.

Dyżurnego łączności wyznacza się spośród oficerów wchodzących w skład oddziałów /pododdziałów/ organizujących i eksplo-

atujących węzeł łączności i podporządkowuje się go szefowi węzła łączności.

Dyżurnemu łączności podlega cała dyżurna zmiana obsługi i eksploatacji węzła łączności.

Dyżurny łączności jest obowiązany:

- znać aktualny stan łączności i natychmiast reagować w razie powstania przerw w łączności;
- znać rozmieszczenie punktów dowodzenia związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/, podległych i współdziałających związków operacyjnych /związków taktycznych, oddziałów/ i przełożonego;
- natychmiast meldować szefowi węzła łączności /szefowi wojsk łączności, szefowi łączności/ o przerwach w łączności mających zasadniczy wpływ na system dowodzenia wojskami oraz wydanych zarządzeniach;
- kierować pracą dyżurnej zmiany węzła łączności;
- zapewnić prowadzenie rozmów, terminowe przekazywanie dokumentów bojowych oraz kontrolować przestrzeganie zasad ochrony tajemnicy podczas przekazywania informacji przez techniczne środki łączności;
- czuwać nad przestrzeganiem maskowania na węzle łączności i przeprowadzać kontrolę czasu;
- znać sygnały alarmowe i ostrzegania oraz sposób i kolejność ich przekazywania przez techniczne środki łączności;
- przekazywać dyżurnej zmianie węzła łączności sygnały alarmowe i zadania w zakresie zabezpieczenia węzła łączności.

W związkach operacyjnych i taktycznych wyznacza się pomocnika dyżurnego łączności do spraw łączności radiowej.

Dyżurny łączności prowadzi dobowy wykres stanu łączności i mapę roboczą, na którą weysowuje miejsca rozmieszczenia własnych grup nadajników radiowych, organa wojskowej poczty /własne, przełożonego i sąsiadów/, rejony rozmieszczenia odwołu łączności oraz lądowiska i lotniska wykorzystywane przez wojskową pocztę polową.

Powinien on posiadać następujące dokumenty: schematy łączności, tabele danych do pracy środków łączności, tabele kryptonimów i adresów radiowych oraz sygnałów rozpoznawczych osób funkcyjnych i dokumenty kodowe, plan rozmieszczenia elementów węzła łączności, instrukcje i inne dokumenty potrzebne do pełnienia służby.

30. Zabezpieczenie punktów dowodzenia obejmuje: obronę przed bronią masowego rażenia, obronę przeciwlotniczą, ochronę i obronę, zabezpieczenie inżynieryjne, maskowanie, obronę radioelektroniczną i zabezpieczenie tyłowe.

Zabezpieczenie punktów dowodzenia organizuje się na ogólnych zasadach.

Zabezpieczenie stanowiska dowodzenia organizuje szef sztabu a na pozostałych punktach dowodzenia - szefowie tych punktów.

31. Ochrona i obrona punktów dowodzenia ma na celu niedopuszczenie do przenikania w rejony i ich rozmieszczenia osób obcych i zabezpieczenie przed napadem nieprzyjaciela z ziemi i z powietrza w rejonie rozmieszczenia i podczas przosuwania.

Ochronę i obronę punktów dowodzenia zapowniają oddziały /pododdziały/ ochrony, a w wypadkach koniecznych także inne oddziały /pododdziały/.

Ochrona i obrona punktów dowodzenia powinna być określona.

Niespodziewany napad nieprzyjaciela odpierają również obsady punktów dowodzenia i oddziały /pododdziały/ zabezpieczenia i obsługi.

Dowódców oddziałów /pododdziałów/ łączności, zabezpieczenia i obsługi i całą obsadę punktu dowodzenia należy zawczasu zapoznać w terenie z ich zadaniami i ze sposobem działania na sygnał alarmu bojowego oraz z innymi ustalonymi sygnałami.

Obronę przeciwlotniczą punktów dowodzenia zapewnia się w ogólnym systemie tej obrony, a także środkami etatowymi oddziałów /pododdziałów/ zabezpieczenia i obsługi. W celu bezpośredniej osłony punktów dowodzenia od uderzeń z powietrza, na podstawie decyzji dowódcy, mogą być wykorzystane dodatkowe oddziały /pododdziały/ wojsk obrony przeciwlotniczej.

Przedsięwzięcia ochrony i obrony punktów dowodzenia przedstawia się w planie.

Plan ochrony i obrony punktów dowodzenia sporządza się na mapie lub szkicu i podaje się w nim:

- rozmieszczenie stanowiska dowodzenia;
- oddziały /pododdziały/ wyznaczone do ochrony i obrony i ich zadania;
- zadania pododdziałów obsługi i obsady punktu dowodzenia w razie niespodziewanego napadu;
- sygnały powiadamiania, alarmu bojowego i sposób działania na te sygnały;
- organizację dowodzenia siłami i środkami w czasie odpierania napadu nieprzyjaciela.

32. Punkty dowodzenia maskuje się dokładnie przed rozpoznaniem naziemnym i powietrznym nieprzyjaciela i izoluje od miejscowej ludności. Maskuje się wszystkie środki i urządzenia punktów dowodzenia oraz drogi dojazdu.

W rejonie rozmieszczenia punktu dowodzenia ogranicza się ruch pojazdów mechanicznych i ludzi.

Lądowisko dla śmigłowców /samolotów/ urządza się w takiej odległości, aby start i lądowanie śmigłowców /samolotów/ nie demaskowało punktu dowodzenia.

Oddziały /pododdziały/ łączności, ochrony i obsługi oraz radiostacje dużej i średniej mocy rozmieszcza się w zasadzie poza rejonem punktu dowodzenia.

W rejonie rozmieszczenia punktu dowodzenia mogą być ustawione znaki /wskaźniki/ oznaczające miejsca wojskowej stacji pocztowej, ukryć /schronów/ dla ludzi, punktu medycznego, postoju pojazdów mechanicznych i miejsc, gdzie zabrania się ruchu pojazdów i ludzi.

33. Punkty dowodzenia przesuwają się w taki sposób, aby nie naruszyć dowodzenia wojskami podległymi i łączności z przełożonym, wojskami współdziałającymi i sąsiadami. Stanowisko dowodzenia na szczeblach operacyjnych z zasady przesuwa się dopiero wtedy, gdy na nowym miejscu jest zorganizowana łączność z wojskami podległymi i sztabem przełożonym.

Stanowisko dowodzenia przesuwa się za zezwoleniem sztabu przełożonego, a pozostałe punkty dowodzenia - za zezwoleniem dowódcy lub szefa sztabu.

W wypadku, gdy wskutek niespodziewanych działań nieprzyja-

ciela powstała groźba opanowania przez niego punktu dowodzenia lub jego zniszczenia /obezwładnienia/, o przesunięciu decyduje szef danego punktu dowodzenia, który również melduje o tym dowódcy lub szefowi sztabu.

Przesuwania punktów dowodzenia dokonuje się szybko i skrycie. Nie powinno ono odbywać się w czasie decydujących wydarzeń podczas działań bojowych.

W zależności od sytuacji i charakteru działań bojowych punkty dowodzenia przesuwa się w kilku lub w jednym rzucie. Stanowisko dowodzenia z zasady przesuwa się na przemian z zapasowym /wysuniętym, tyłowym/ stanowiskiem dowodzenia.

Stanowisko dowodzenia wojsk wspierających przesuwa się zwykle, jednocześnie z odpowiednimi stanowiskami dowodzenia wspieranych związków operacyjnych /związków taktycznych, oddziałów/.

Dla szybkiego przesunięcia grupy dowodzenia i zapewnienia ciągłości dowodzenia wykorzystuje się transport powietrzny, głównie śmigłowce.

84. Przesunięcie stanowiska dowodzenia organizuje szef sztabu, a pozostałych punktów dowodzenia - ich szefowie. Szef sztabu /szef punktu dowodzenia/ daje wytyczne szefom oddziałów i rodzajów wojsk /służb/ co do terminu, sposobu przesunięcia i utrzymania łączności w toku przesuwania stanowiska dowodzenia.

O rozpoczęciu przesuwania i przybyciu na nowe miejsce rozmieszczenia stanowiska dowodzenia szef sztabu natychmiast melduje przełożonemu i informuje o tym sztaby wojsk podległych

i współdziałających oraz sąsiadów.

O rozpoczęciu przesuwania i przybyciu do nowego rejonu pozostałych punktów dowodzenia, osoby kierujące ich pracą meldują szefowi sztabu.

3. ORGANIZACJA ŁACZNOŚCI

85. Łączność organizuje się zgodnie z decyzją dowódcy, wytycznymi szefa sztabu i zarządzeniem łączności sztabu nadrzędnego.

W związku operacyjnym /związku taktycznym, oddziały/ organizuje się system łączności, którego podstawowymi elementami są węzły łączności stanowisk dowodzenia, połączone ze sobą liniami łączności, stosownie do charakteru zadaniaⁱ prowadzonych działań bojowych.

System łączności powinien zapewniać:

- połączenie z systemami łączności sztabu przełożonego oraz sztabów podległych i współdziałających;
- niezawodną łączność wszystkim rodzajom wojsk, we wszystkich rodzajach działań bojowych;
- łączność ze wszystkimi elementami ugrupowania bojowego rozmieszczonymi w pasie działania związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziały/;
- szybki i skryty obieg informacji pomiędzy poszczególnymi szczeblami dowodzenia;
- kompleksowe wykorzystywanie środków i urządzeń łączności.

Łączność w związku operacyjnym /związku taktycznym, oddziały/ organizuje się dla potrzeb dowodzenia, współdziałania, tyłów i powiadamiania /ostrzegania i alarmowania/.

Między współdziałającymi związkami operacyjnymi /związkami taktycznymi, oddziałami/ łączność zapewnia się na podstawie zarządzenia sztabu organizującego współdziałanie, tworząc bezpośrednio połączenia między ich punktami dowodzenia lub przez węzły łączności sztabu przełożonego, grupy operacyjne albo przedstawicieli wysyłanych ze środkami łączności do współdziałających sztabów.

Odpowiedzialność za nawiązanie i utrzymanie łączności między współdziałającymi związkami operacyjnymi /związkami taktycznymi, oddziałami/ ponoszą:

- za łączność ogólnowojskowych związków operacyjnych /związków taktycznych, oddziałów/ ze związkami taktycznymi /oddziałami/ rodzajów wojsk - dowódcy /sztaby/ związków taktycznych /oddziałów/ rodzajów wojsk;
- za łączność wzdłuż frontu - sąsiad prawy;
- za łączność z głębi do frontu - dowódca /sztab/ związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/ znajdującego się w drugim rzucie /odwodzie/.

W razie utraty łączności sztaby związków operacyjnych /związków taktycznych, oddziałów/ zobowiązane są uczynić wszystko, aby ją nawiązać.

86. W celu zapewnienia tajnego dowodzenia wojskami sztab jest obowiązany:

- ustalić sposób korzystania ze środków łączności i ograniczać liczbę osób mających prawo prowadzenia przez nie rozmów i przekazywania tekstów;
- opracowywać i przekazywać wojskom w terminie dokumenty tajnego dowodzenia;
- jak najszerszej korzystać z urządzeń utajniających

i szyfrujących, a zwłaszcza telegraficznych;

- stale kontrolować przestrzeganie wszystkich zasad tajnego dowodzenia wojskami.

R O Z D Z I A Ł I V

Z B I E R A N I E, O P R A C O W Y W A N I E I P R Z E K A - Z Y W A N I E I N F O R M A C J I

1. ZBIERANIE I OPRACOWYWANIE INFORMACJI

87. Sztab i inne organy dowodzenia zobowiązane są posiadać ciągle aktualne informacje o sytuacji i dane niezbędne dowódcy do podjęcia decyzji w krótkim czasie.

W celu zapewnienia szybkiego zbierania i przekazywania informacji należy uwzględnić:

- informacje sytuacyjne dotyczące położenia, stanu, możliwości bojowych nieprzyjaciela i wojsk własnych, charakteru terenu, warunków hydrologiczno-meteorologicznych i inne;
- informacje decyzyjne dotyczące decyzji dowódcy, planu operacji, zadań bojowych, zarządzeń, wytycznych współdziałania i inne;
- informacje szczególnie pilne, pilne i zwykłe.

Do informacji szczególnie pilnych należą te, które wymagają natychmiastowej reakcji dowódcy, szefa sztabu lub innych kierowniczych osób funkcyjnych. Dotyczą one: danych o broni jądrowej nieprzyjaciela i środkach jej przenoszenia; przygotowania nieprzyjaciela do wykonania uderzenia, a przede wszystkim pierwszego uderzenia jądrowego; danych o nowych rodzajach broni, środkach wojny radioelektronicznej i systemach dowodzenia nieprzyjaciela; meldunków o wykonaniu uderzeń bronią masowego

rażenia przez nieprzyjaciela i skażeniu /zakażeniu/ terenu; o przygotowaniu, przelocie /przejściu morzem/ i lądowaniu desantów nieprzyjaciela, o nalotach środków napadu powietrznego i o obezwładnianiu zakłóceniami radioelektronicznymi środków i systemów dowodzenia; o utracie zdolności bojowej wojsk, zerwaniu współdziałania, systemu łączności i dowodzenia.

Należą do nich także przekazywane zadania bojowe wymagające natychmiastowego wykonania, sygnały i komendy dowodzenia lotnictwem, wojskami raketowymi i obrony przeciwlotniczej, środkami walki radioelektronicznej oraz powiadamiania i ostrzegania o zagrożeniu z powietrza, zagrożeniu jądrowym i skażeniami /zakażeniami/.

Do informacji pilnych zalicza się te, które wymagają podjęcia decyzji przez dowódcę w krótkim czasie.

Do informacji zwykłych zalicza się pozostałe informacje.

Informacje szczególnie pilne przekazuje się bezpośrednio dowódcy i innym zainteresowanym kierowniczym osobom funkcyjnym natychmiast po ich otrzymaniu.

Informacje pilne przekazuje się w takim czasie, który zapewnia podjęcie decyzji i terminową jej realizację, a pozostałe - w ustalonych terminach.

88. Podczas zbierania, opracowywania i przekazywania /meldowania/ informacji należy kierować się następującymi zasadami:

- główny wysiłek powinien być skupiony na zdobywaniu /zbieraniu/ i szybkim, przekazywaniu informacji szczególnie pilnych i pilnych;

- informacje szczególnie pilne należy przekazywać /meldować/ w pierwszej kolejności z reguły bezpośrednio do dowódcy

lub innej kierowniczej osobie funkcyjnej;

- selekcji informacji należy dokonywać na każdym szczeblu dowodzenia;

- forma i sposób przekazania nie mogą powodować zniekształceń informacji.

89. Sztab organizuje i wspólnie z szefami rodzajów wojsk i służb realizuje zbieranie i opracowywanie informacji o: nieprzyjacielu, wojskach własnych i sąsiadach; sytuacji skażeń i zakażeń; terenie /teatrze działań wojennych, kierunku, rejonie działań/; warunkach hydrologiczno-meteorologicznych; stanie ekonomicznym i społeczno-politycznym ludności w rejonie działań bojowych.

90. Informacje o nieprzyjacielu powinny ujmować:

- położenie, charakter działań, skład bojowy, ugrupowanie sił i środków, dane o jego broni masowego rażenia, punktach dowodzenia i kierowania oraz systemach radioelektronicznych i inżynierskiej rozbudowie terenu;

- możliwości bojowe, wartości moralno-bojowe wojsk, słabe i silne strony oraz charakter aktualnych i przewidywanych działań.

Informacje te sztab otrzymuje z rozpoznania prowadzonego przez wszystkie rodzaje wojsk i służb, od walczących wojsk, jeńców, zbiegów i ludności miejscowej, przez studiowanie dokumentów i techniki bojowej nieprzyjaciela zdobytych lub pozostawionych na polu walki. Źródłami informacji są również komunikaty rozpoznawcze i inne dokumenty informacyjne sztabu przełożonego, sztabów wojsk współdziałających i sąsiadów.

91. Informacje o wojskach własnych powinny ujmować:

- położenie, skład bojowy, ugrupowanie i zadania wojsk oraz ich możliwości bojowe;
- liczbę rakiet z ładunkami jądrowymi i zwykłymi według rodzajów mocy i stopnia gotowości oraz terminy i sposób ich dowozu;
- stan napromienienia ludzi;
- położenie, stan i możliwości tyłów w zabezpieczeniu wojsk;
- położenie, zadania i charakter działań podporządkowanych i wspierających związków /oddziałów, pododdziałów/;
- stan lotnisk.

Informacje te sztab otrzymuje od sztabów wojsk podległych, szefów rodzajów wojsk i służb oraz od wojsk współdziałających, sąsiadów i sztabu nadrzędnego.

92. Informacje o sytuacji wynikłej wskutek użycia przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia powinny ujmować:

- strefy /rejon/ porażen, skażeń promieniotwórczych i chemicznych, zniszczeń, zatopień i pożarów;
- straty ludzi i sprzętu bojowego i środków materiałowych;
- stan napromienienia wojsk oraz stopień skażenia /zakażenia/.

Informacje te sztab otrzymuje od wojsk, stacji obliczeniowo-analitycznej skażeń, pododdziałów powietrznego i naziemnego rozpoznania skażeń, oficerskich patroli rozpoznania, sąsiadów oraz służby porządkowo-ochronnej.

Sztab wspólnie z szefem wojsk chemicznych /zabezpieczenia chemicznego/ wykorzystując dane stacji obliczeniowo-analitycznej skażeń ocenia sytuację po uderzeniach bronią masowego

rażenia i uszczegóławia ją danymi z rozpoznania skażeń /rozpoznania ogólnego rodzajów wojsk i służb/.

93. Informacje o terenie /teatrze działań wojennych, kierunku, rejonie działań/ powinny ujmować:

- właściwości terenu z punktu widzenia jego rzeźby i pokrycia oraz możliwości pokonywania /poza drogami/ na przełaj;
- ocenę przeszkód wodnych ze względu na warunki forsowania /pokonania/ oraz urządzeń hydrotechnicznych, których zniszczenie zmieni te warunki i może zahamować działanie bojowe wojsk;
- warunki zaopatrzenia w wodę;
- wpływ warunków klimatycznych i atmosferycznych na właściwości terenu, a w szczególności na pokonywanie przeszkód wodnych i terenu /wyłączając drogi/;
- przypuszczalne zmiany terenu jakie mogą powstać w wyniku użycia broni masowego rażenia;
- operacyjne przygotowanie terenu, w tym głównie stan dróg dowozu i ewakuacji /samochodowych, kolejowych i wodnych - śródlądowych/, ocenę bazy szpitalnej, magazynowo-składowej i remontowej; sieć łączności, lotnisk i stan przygotowania inżynierskiego terenu.

Informacje te sztab uzyskuje studiując opisy wojskowo-geograficzne, wojskowo-topograficzne i specjalne oraz monografie teatru działań wojennych /kierunki rejonu działań, rzek itp./, mapy topograficzne i specjalne, zdjęcia lotnicze i meldunki otrzymywane od wojsk i wszystkich rodzajów rozpoznania, z przeprowadzonych rekonesansów i od miejscowej ludności.

94. Informacje o warunkach hydrologiczno-meteorologicznych powinny ujmować:

- charakterystykę stanu atmosfery niezbędną do prowadzenia ognia, możliwości działania lotnictwa i prognozę skażeń;
- wpływ warunków atmosferycznych na właściwości terenu, a w szczególności na stan dróg i przeszkód wodnych.

Dane o stanie i prognozę pogody na okres działań bojowych sztab otrzymuje od sztabu nadrzędnego, z posterunków meteorologicznych rozwiniętych w pasie /rejonie/ działania wojsk i na lotniskach oraz ze sztabów wojsk współdziałających i od sąsiadów, a z obszaru nieprzyjaciela również od działających tam elementów rozpoznawczych.

95. Informacje o stanie ekonomicznym i społeczno-politycznym ludności w rejonie działań bojowych powinny ujmować:

- zasoby surowców, bazę produkcyjną, żywnościową oraz składy zaopatrzenia i ich rozmieszczenie;
- sytuację demograficzną, nastroje miejscowej ludności oraz jej stosunek do naszych wojsk.

Informacje te otrzymuje się od przełożonych, organów rozpoznawczych, od ludności cywilnej, a także drogą studiowania map i opisów geograficzno i demograficzno-społecznych.

96. Po przestudiowaniu i ocenie sytuacji sztab i szefostwa /szefowie/ rodzajów wojsk i służb powinni opracować uzasadnione wnioski. Zwykle określa się w nich:

- możliwości użycia przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia, ugrupowanie sił i środków, charakter działań i możliwe działania nieprzyjaciela, jego słabe i silne strony;

- możliwości wykonania zadań przez własne wojska;
- ilościowy i jakościowy stosunek sił i środków;
- sytuację skażeń i jej wpływ na działania wojsk;
- wpływ sytuacji społeczno-politycznej i demograficznej terenu i jego operacyjnego przygotowania na działania bojowe naszych wojsk.

Na podstawie tych wniosków sztab i szefostwa /szefowie/ rodzajów wojsk i służb przygotowują dowódcy dane do podjęcia decyzji.

97. Zbieranie informacji o sytuacji organizuje się uwzględniając posiadane wiadomości. Wszystkie informacje powinny być wiarygodne i dostatecznie wyczerpujące. Informacje o nieprzyjacielu sprawdza się przez porównywanie podobnych wiadomości otrzymanych z innych źródeł. W razie potrzeby organizuje się dodatkowe rozpoznanie.

Szczególnie dokładnie sprawdza się dane o broni jądrowej nieprzyjaciela oraz dane o obiektach naszych uderzeń jądrowych.

Każdy szef oddziału /szef rodzaju wojsk i służby/ powinien zawsze znać informacje o sytuacji jakie oddział /szefostwo/ już posiada i na tej podstawie dokonać szybkiej oceny, które z tych wiadomości są niezbędnie potrzebne dowódcy do podjęcia decyzji oraz wykonania przez podległy oddział /szefostwo/ obowiązków funkcyjnych w konkretnej sytuacji operacyjno-taktycznej. Powinien on dawać podwładnym konkretne wytyczne: kto i jakie wiadomości, z jakich źródeł i w jakim terminie powinien zdobyć i opracować.

W zbieraniu danych o sytuacji należy wykluczyć doblowanie polegające na żądaniu, aby sztaby /szefostwa, szefowie rodzajów

wojsk i służb/ podległych wojsk podawały jedne i te same informacje różnym oddziałom sztabu /szefostwom rodzajów wojsk i służb/. Każdy oddział sztabu /szefostwo, szef rodzaju wojsk i służb/ jest zobowiązany informować inne oddziały /szefostwa, szefów rodzajów wojsk i służb/, jeżeli otrzymane przez niego informacje zawierają wiadomości, które bezpośrednio dotyczą zakresu ich obowiązków.

98. Informacje mogą być narysowane w formie graficznej, przedstawione pisemnie /tabelarycznie/, utrwalone na taśmie magnetycznej /płycie/, na maszynowych nośnikach informacji lub ujęte w formie notatek.

Otrzymane informacje należy po ich narysowaniu na mapy robocze /zapisaniu w notatniku/ porównać z otrzymanymi poprzednio.

99. Na mapy robocze poszczególnych osób funkcyjnych nanosi się tylko te szczegóły, które są im niezbędne do pełnienia obowiązków. Na mapy robocze dowódcy, szefa sztabu, szefa oddziału operacyjnego i osób stojących na czele wysuniętego lub zapasowego stanowiska dowodzenia nanosi się położenie wojsk własnych o dwa szczeble niżej oraz położenie oddziałów i pododdziałów działających samodzielnie.

O nieprzyjacielu nanosi się tylko dane wiarygodne. Przy danych nie potwierdzonych należy obowiązkowo umieszczać uwagę, że wymagają potwierdzenia. Dane o rozmieszczeniu broni masowego rażenia nieprzyjaciela nanosi się z jak największą dokładnością. Sytuację skażeń nanosi się według prognozy i danych z rozpoznania w zakresie niezbędnym do podjęcia decyzji.

Na mapę roboczą szefa rozpoznania nanosi się dokładnie dane o nieprzyjacielu oraz o własnych siłach i środkach rozpoznania. W razie potrzeby na mapie tej przedstawia się położenie własnych oddziałów i pododdziałów czołowych, nie podając ich numeracji i zadań.

2. PRZETWARZANIE INFORMACJI ZA POMOCĄ ELEKTRONICZNYCH MASZYN CYFROWYCH

100. W procesach informacyjnych realizowanych przez organy dowodzenia należy wykorzystywać polowy system przetwarzania informacji /PSPI/, działający zgodnie z ustaloną technologią obiegu, przetwarzania i wykorzystania informacji dla potrzeb dowodzenia.

W celu wykorzystania polowego systemu przetwarzania informacji sztab, szefowie rodzajów wojsk i służb zobowiązani są:

- postawić zadania na wykonanie przetwarzania informacji za pomocą elektronicznej maszyny cyfrowej według określonego programu;
- zapewnić przygotowanie danych wejściowych niezbędnych do maszynowego przetwarzania /zamówienia na informacje lub rozwiązania zadania/;
- zapewnić ciągłą aktualizację banku danych.

Wydziały informatyczne zapowniają:

- przeniesienie danych wejściowych na maszynowe nośniki informacji, przekazanie danych do ośrodka przetwarzania informacji /OPT/, ruchomego ośrodka obliczeniowego /ROO/ lub wprowadzenie ich bezpośrednio do elektronicznej maszyny cyfrowej z urządzenia końcowego /abonenckiego/;
- przyjęcie przez elektroniczną maszynę cyfrową zamówienia na realizację zadania, dokonanie przetwarzania informacji i wyprowadzenie wyników przetwarzania;
- przekazanie wyników przetwarzania do nadawcy zadania lub innych adresatów;
- przyjęcie wyników przetwarzania przez użytkowników systemu.

3. PRZEKAZYWANIE INFORMACJI, MELDUNKI I SPRAWOZDANIA

101. Przekazywanie informacji powinno odbywać się przez osobistą styczność z jej odbiorcą, za pomocą technicznych środków łączności lub przesłanie dokumentów /map, tekstów, taśm magnetofonowych, maszynowych/ nośników informacji, mikrofilmów, zdjęć i innych.

Informacje zawierające decyzje o znaczeniu długofalowym z zasady przekazuje się przez styczność osobistą.

Informacje zawierające decyzje wymagające natychmiastowego reagowania, jak i większość informacji sytuacyjnych, przekazuje się zazwyczaj technicznymi środkami łączności.

102. Dowódcy i szefowi sztabu natychmiast melduje się:

- informacje o przygotowaniach nieprzyjaciela do użycia broni masowego rażenia, o wykryciu i rejonach jej rozmieszczenia, o nowych środkach walki, uderzeniach jądrowych lub użyciu innych środków masowego rażenia i skutkach ich działania na wojska;

- informacje o pojawieniu się oddziałów rakiet i innych wojsk jak również lotnictwa nieprzyjaciela tam, gdzie ich poprzednio nie stwierdzono oraz o gwałtownych zmianach w charakterze jego działań;

- decyzje podjęte w toku walki przez podległych dowódców z własnej inicjatywy;

- czas doręczenia rozkazów operacyjnych /bojowych/ i zarządzeń podległym dowódcom;

- o naruszeniu współdziałania i łączności z wojskami;

- o zniszczeniu podległych organów dowodzenia;

- o wypadkach niedotrzymania terminów dowozu wojskom środków materiałowych, a szczególnie amunicji jądrowej, rakiet i paliwa specjalnego;

- o gwałtownych zmianach sytuacji w pasach działania sąsiadów;

- o gwałtownych zmianach sytuacji radioelektronicznej, szczególnie o obezwładnieniu ważniejszych środków radioelektronicznych nieprzyjaciela.

Inne informacje o sytuacji melduje się w ustalonych terminach lub z inicjatywy oficerów sztabu oraz szefów rodzajów wojsk i służb.

103. Informacje o sytuacji melduje się /wykorzystując mapę roboczą/ w sposób krótki, jasny i dokładny, podając czas do jakiego się odnoszą. W trakcie meldowania danych o nieprzyjacielu podaje się ponadto ich wiarygodność i źródła.

W razie potrzeby dane o sytuacji potwierdza się odpowiednimi dokumentami. Jednocześnie przedstawia się zmiany w sytuacji, jakie mogły nastąpić w minionym czasie, oraz jakie informacje trzeba dodatkowo uszczegółowić lub zdobyć i co już w tym celu uczyniono.

Każda osoba funkcyjna ponosi pełną odpowiedzialność za wiarygodność i terminowość przygotowanych przez siebie i podległe osoby danych o sytuacji.

104. Dane o sytuacji melduje się sztabowi /szefostwu - szefowi rodzaju wojsk i służb/ nadrzędnemu z zasady przez techniczne środki łączności i w pisemnych /graficznych/ meldunkach i sprawozdaniach z podaniem miejsca i dokładnego czasu, kiedy nastąpiły ujmowane tam wydarzenia.

Meldunki i sprawozdania mogą być bojowe, rozpoznawcze, łączności, informatyczne, tyłowe i inne a sprawozdania: operacyjne, rozpoznawcze, łączności, tyłowe i inne.

W oddziałach i pododdziałach nie opracowuje się sprawozdań.

Meldunki mogą być terminowe i doraźne, sprawozdania tylko terminowe. Meldunki terminowe i sprawozdania składa się w terminach ustalonych przez sztab /szefów rodzajów wojsk i służb/ nadrzędny, a meldunki doraźne - zależnie od sytuacji - z inicjatywy samego sztabu /szefów rodzajów wojsk i służb/ lub na specjalne żądanie sztabu /szefów rodzajów wojsk i służb/ nadrzédnego.

105. Meldunkami bojowymi nazywają się takie, w których podaje się wiadomości o wojskach własnych i nieprzyjacielu, o decyzji dowódcy i jego prośbach do przełożonego.

W terminowym meldunku bojowym podaje się: wyniki wykonania zadań bojowych przez wojska, ich położenie, stan i zaopatrzenie; położenie i charakter działań sąsiadów; wnioski z oceny zgrupowania i charakteru działań nieprzyjaciela; treść decyzji - jeżeli dowódca podjął nową decyzję, ewentualne prośby.

Meldunki doraźne mogą mieć dowolną formę. Podaje się w nich te wiadomości, które należy meldować natychmiast.

Meldunki opracowuje się pisemnie, graficznie lub zapisuje na taśmie magnetofonowej i przekazuje do sztabu nadrzędnego przez organa poczty polowej, oficerów łącznikowych lub techniczne środki łączności.

Meldunki informujące o decyzji dowódcy podpisuje dowódca i szef sztabu. Inne meldunki podpisuje szef sztabu i szef właściwego oddziału.

106. W meldunku rozpoznawczym podaje się: charakter działań nieprzyjaciela, położenie i ugrupowanie jego wojsk, nowe dane zdobyte przez organa rozpoznawcze i wojska ze wskazaniem gdzie, kiedy, jakimi środkami je zdobyto; zadania poszczególnych elementów rozpoznawczych; posiadany odwód.

107. W meldunku łączności podaje się: dane o zaistniałych zmianach w zorganizowanym systemie łączności, stanie łączności organizowanej różnymi rodzajami środków /radiowej, radioliniowej, przewodowej i poczty polowej/ oraz przerwach, zakłóceniach, zniszczeniach środków łączności; organizację i pracę węzłów

łączności /gdzie, kiedy i kto rozwijał węzły łączności oraz dane z eksploatacji/; straty w siłach i środkach łączności oraz dane o zdobytym sprzęcie; stan zużycia środków materiałowych i możliwości remontowe, ewentualne prośby.

108. W meldunku o zabezpieczeniu informatycznym podaje się dane o: przebiegu zabezpieczenia informatycznego, zaistniałych zmianach w polowym systemie przetwarzania informacji oraz przerwach, zakłóceniach w działaniu, zniszczeniu elementów polowego systemu przetwarzania informacji, stratach w siłach i środkach. Na zakończenie przedstawia się ewentualne prośby.

109. W sprawozdaniu operacyjnym podaje się:

W pierwszym punkcie: dane o położeniu, charakterze działań i stanie związku operacyjnego /związku taktycznego/ jako całości oraz ugrupowaniu i ogólnym charakterze działań nieprzyjaciela, w tym: o rodzaju, kierunku i rezultacie prowadzonych działań bojowych związku operacyjnego /związku taktycznego/; o ilości zużytych ładunków jądrowych na określone obiekty nieprzyjaciela i ogólnej ich mocy; o sposobie działania nieprzyjaciela w poszczególnych okresach działań bojowych, liczbie wykonanych przez niego uderzeń jądrowych na nasze obiekty i ogólnej ich mocy.

W kolejnych punktach opisuje się działanie związków operacyjnych /związków taktycznych, oddziałów/ podając: skład i środki wzmocnienia; ogólny charakter ich działań dotychczasowych i działań nieprzyjaciela przed ich frontem; ich aktualne /godzina i data/ położenie /o dwa szczeble niżej/ i rodzaj prowadzonych przez nie działań bojowych; liczbę wykonywanych

na nie uderzeń jądrowych przez nieprzyjaciela; położenie związków taktycznych i oddziałów rakiet oraz liczbę posiadanych przez nie ładunków jądrowych; średnie i maksymalne dawki napromienienia ludzi /nazwa oddziałów/; straty w ludziach, głównych rodzajach uzbrojenia i sprzęcie technicznym, jak również zdobycze; zabezpieczenie związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/ w zasadnicze środki materiałowe i rejon rozmieszczenia stanowiska dowodzenia.

W dalszych informacjach dotyczących rodzajów wojsk i odwołów należy podać: ich skład; wyniki działań bojowych; aktualne ich położenie i charakter wykonywanego zadania; straty w ludziach, uzbrojeniu i sprzęcie technicznym; stopień napromienienia ludzi.

Następnie podaje się krótkie wiadomości o działaniu i położeniu sąsiadów, o stanie środków, jakie związek operacyjny /związek taktyczny/ posiada w tym: rakietach z ładunkiem jądrowym /ilość, typ, moc/, rakietach przeciwlotniczych /ilość, rodzaj/, amunicji artyleryjskiej /ilość w jo/ według rodzajów sprzętu, z podziałem na to, co jest w składach i oddziałach. amunicji czołgowej /ilość w jo/ z podziałem na to, co jest w składach i oddziałach, materiałach pędnych i smarach /ilość w jn/ według rodzajów paliwa z podziałem na to, co jest w składach i oddziałach.

W ostatnim punkcie sprawozdania podaje się dane o terenie, jego skażeniu promieniotwórczym, pogodzie i o innych czynnikach mających wpływ na działanie związku operacyjnego /związku taktycznego/.

Sprawozdanie operacyjne podpisuje szef sztabu i szef oddziału operacyjnego.

110. W sprawozdaniu rozpoznawczym podaje się: charakterystykę i ocenę dotychczasowych działań nieprzyjaciela, jego skład i ugrupowanie, sposób wykorzystania rodzajów wojsk i służb, jak również środków transportu lądowego, powietrznego i wodnego; cechy szczególne wykorzystania broni masowego rażenia /systemów raketowych, lotnictwa i artylerii atomowej i min jądrowych/; system dowodzenia, systemy radioelektroniczne i zaopatrywania wojsk; stosowane przez nieprzyjaciela sposoby maskowania bezpośredniego i operacyjnego; wielkość strat poniesionych przez nieprzyjaciela oraz ilość wziętych jeńców i zdobytego sprzętu wojskowego; stosowane przez nieprzyjaciela nowe sposoby i środki walki i prowadzenia rozpoznania; ocenę aktualnych możliwości bojowych nieprzyjaciela i przewidywanego charakteru jego dalszych działań; wnioski z wykorzystania własnych sił i środków rozpoznania, organizacji dowodzenia, zaopatrywania i odzyskiwania elementów rozpoznawczych; ocenę aktualnego stanu sił i środków rozpoznania oraz przewidywanych zadań i strat organów rozpoznania, ewentualne prośby.

Sprawozdanie rozpoznawcze podpisuje szef sztabu i szef oddziału rozpoznawczego.

111. W sprawozdaniu łączności podaje się dane o: organizacji łączności /łączność radiowa, radioliniowa, przewodowa - utajniona i nieutajniona/ i jej wykorzystaniu w okresie sprawozdawczym; przerwach w łączności, przyczynach ich powstawania i realizowanych przedsięwzięciach w celu ich usunięcia; pracy węzłów łączności, w tym o ilości przesunięć, godzinach pracy

w miejscach rozmieszczenia oraz - dane liczbowe o obiegu korespondencji przekazywanej przez techniczne środki łączności; pracy poczty polowej i zakresie jej wykorzystania /ilości kursów, przewiezionych pakietów poczty jawnej i niejawnej/; stratach i zdobyczach; stanie zapasów materiałowych; ewentualne prośby.

Sprawozdanie łączności podpisuje szef sztabu i szef łączności.

112. W sprawozdaniu o zabezpieczeniu informatycznym podaje się: charakterystykę zabezpieczenia informatycznego oraz organizację polowego systemu przetwarzania informacji i możliwości jego wykorzystania w okresie sprawozdawczym; przerwy w działaniu polowego systemu przetwarzania informacji, przyczyny ich powstania i realizowane przedsięwzięcia w celu ich usunięcia; stan sił i środków; ewentualne propozycje.

Sprawozdanie z informatycznego zabezpieczenia podpisuje szef sztabu i szef wydziału informatyki.

113. Dane o sytuacji zameldowane ustnie należy zapisać w dzienniku działań bojowych lub w notatniku pracy osoby przyjmującej meldunek, względnie utrwalić na taśmie magnetycznej.

Sztab /szefostwo - szef rodzaju wojsk i służb/ jest obowiązany wykorzystywać wszystkie możliwości do przekazywania meldunków nadrzędnemu organowi dowodzenia. Niedopuszczalne jest opóźnianie meldunków motywowane chęcią zdobycia bardziej wyczerpujących danych. Uzupełniając informacje należy podawać w następnych meldunkach.

Wojska podległe, współdziałające i sąsiadów należy informować systematycznie przede wszystkim przez techniczne środki łączności lub za pośrednictwem oficerów kierunkowych. W celu poinformowania o nieprzyjacielu w niektórych wypadkach wysyła się do tych sztabów kopie sprawozdań rozpoznawczych lub wyciągi z nich.

Sztaby wojsk współdziałających i sąsiadów informuje się natychmiast o pojawieniu się nowych sił i środków nieprzyjaciela, o gwałtownych zmianach w położeniu wojsk własnych i o nowych decyzjach dowódcy, jeżeli zmieniają w sposób zasadniczy postawione wcześniej wojskom zadania.

Dane, które mogą mieć wpływ na wykonanie przez wojska zadań bojowych, podaje się do wiadomości natychmiast po ich otrzymaniu.

114. Kolejność przekazywania informacji przez techniczne środki łączności i wysyłania dokumentów bojowych określa się na podstawie ich ważności i pilności.

Pilność przesyłania dokumentów bojowych oraz informacji w postaci telegramów /szyfrogramów, kodogramów/ oraz przekazywanych telefonicznie w zależności od ich treści oznacza się następującymi hasłami podawanymi w języku polskim i rosyjskim. x/

x/ Oznaczenia rodzaju pilności dokumentów bojowych oraz informacji przesyłanych w postaci telegramów /szyfrogramów, kodogramów/ i przekazywanych telefonicznie hasłami pisanymi w języku rosyjskim /podane w nawiasach/, obowiązuje w przypadku wysyłania /przekazywania/ ich do sztabu Zjednoczonych Sił Zbrojnych, sztabów generalnych i sztabów głównych armii zaprzyjaźnionych, a także w toku współdziałania związków operacyjnych /rodzajów sił zbrojnych/ wydzielonych przez państwa uczestniczące w Układzie Warszawskim w skład Zjednoczonych Sił Zbrojnych oraz podczas wspólnych działań tych wojsk.

"Powietrze" /"Воздух"/, "Samolot" /"Самолет"/, "Poza kolejnością" /"Внеочередная"/, "Pilny" /"Срочная"/. Poszczególne rodzaje informacji oznaczone wyżej haskami obejmują:

- "Powietrze" /"Воздух"/ - meldunki o wykryciu środków napadu jądrowego i uderzeniach jądrowych, meldunki o naruszaniu granicy państwowej przez siły zbrojne państw obcych oraz wszystkie zarządzenia i zapotrzebowania na informacje z tym związane; sygnały, komendy i meldunki w celu doprowadzenia wojsk do pełnej gotowości bojowej; sygnały powiadamiania o nieprzyjacielu powietrznym i skażeniach /zakażeniach/; zarządzenia w celu zapobiegania bezpośredniej groźbie awarii statków powietrznych; zarządzenia i meldunki o niebezpiecznych zjawiskach pogody i klęskach żywiołowych;

- "Samolot" /"Самолет"/ - informacje o lotach /starcie, lądowaniu/ samolotów /statków powietrznych/ oraz zarządzenia, meldunki i komendy dotyczące zabezpieczenia działań wojsk rakietowych, meldunki o działaniach środków napadu powietrznego, desantów powietrznych /morskich/ nieprzyjaciela i o walce z nimi; zarządzenia i meldunki o poszukiwaniu ludzi i statków powietrznych zaginionych wskutek katastrofy lotniczej;

- "Poza kolejnością" /"Внеочередной"/ - sygnały i wytyczne dotyczące dowodzenia wojskami w operacji i walce; dyrektywy operacyjne, rozkazy i meldunki bojowe;

- "Pilny" /"Срочная"/ - zarządzenia i wytyczne w zakresie zabezpieczenia działań bojowych wojsk oraz inne dokumenty dotyczące spraw pilnych; sprawozdania i meldunki.

Do informacji przekazywanych na hasło "powietrze", "samolot", "poza kolejnością" i "pilny" należą również inne sygnały,

komendy, zarządzenia, meldunki i zapotrzebowania przewidziano przez odpowiednie przepisy o nadawaniu rodzaju i kolejności przekazywania sygnałów i dokumentów bojowych.

Wszystkie pozostałe informacje przekazuje się /wysyła/ bez podawania rodzaju hasła.

Sygnały, komendy, zarządzenia i meldunki oznaczone hasłem "powietrze" i "samolot" przekazuje się tylko przez techniczne środki łączności.

Prawo nadawania dokumentom bojowym, a w tym i telegramom /szyfrogramom, kodogramom/, haseł "powietrze", "samolot", "poza kolejnością" i "pilny" oraz korzystanie z połączeń telefonicznych na te hasła mają osoby funkcyjno, których wykaz zostanie ustalony na podstawie wytycznych dowódcy.

Wykazy osób upoważnionych do korzystania z haseł "powietrze", "samolot", "poza kolejnością" i "pilny" przekazuje się na węzły łączności.

4. OCHRONA INFORMACJI

115. Przedsięwzięcia dotyczące organizacji ochrony informacji obejmują:

- ustalenie wiadomości stanowiących tajemnicę;
- szkolenie stanów osobowych umiejętności ustalania informacji niejawnych i zapewniania ich ochrony;
- zapewnienie ochrony miejsc pracy i przechowywania dokumentów bojowych oraz innych nośników informacji, na których utrwalone są informacje niejawne, a także - wszelkich przedmiotów /urządzeń/ niejawnych;

- utajnianie informacji niejawnych przekazywanych za pomocą technicznych środków łączności i przetwarzanych z wykorzystaniem środków informatycznych;

- ograniczenie do niezbędnego minimum liczby osób zapoznawanych z informacjami niejawnymi, głównie z zamiarem i decyzją dowódcy, a także dokumentów zawierających pełną decyzję dowódcy;

- sprawowanie nadzoru nad stanem ochrony informacji.

Dokumenty bojowe i inne nośniki informacji, na których utrwalone są informacje niejawne ochrania się zgodnie z zasadami zawartymi w "Przepisach o ochronie tajemnicy w Siłach Zbrojnych PRL".

116. Ogólne kierownictwo i nadzór nad ochroną tajemnicy sprawuje szef sztabu. Za jej organizację na szczeblu związku operacyjnego i taktycznego odpowiada starszy inspektor /inspektor/ do spraw ochrony tajemnicy.

117. Urządzenia i środki służące do przechowywania nośników informacji niejawnych rozmieszcza się w takim miejscu, które ma zapewnioną bezpośrednią ochronę.

118. System utajniania informacji przekazywanych za pomocą technicznych środków łączności organizuje się według zasady przełożony - podwładny. W wojskach lądowych do pododdziału, a w wojskach lotniczych do pojedynczego samolotu włącznie, w wojskach obrony powietrznej kraju do wyrzutni, stacji radiolokacyjnej i pojedynczego samolotu, a w marynarce wojennej - do pojedynczego okrętu włącznie.

Dokumenty kodowe należy stosować we wszystkich łączach nieutajnionych. Służą one do utajniania informacji o klauzuli "Tajne" i "Poufne".

W okresie przygotowania operacji /walki/ należy maksymalnie ograniczyć przekazywanie informacji przez techniczne środki łączności.

5. ZABEZPIECZENIE INFORMATYCZNE DOWODZENIA

119. Zabezpieczenie informatyczne dowodzenia polega na zaspokojeniu potrzeb informacyjnych dowódcy i organów dowodzenia w zakresie automatycznego przetwarzania informacji i obliczeń operacyjno-taktycznych oraz transmisji danych. Realizowane jest w ramach eksploatacji polowego systemu przetwarzania informacji.

120. Zabezpieczenie informatyczne dowodzenia organizuje się zgodnie z decyzją dowódcy, wytycznymi szefa sztabu i zarządzeniem sztabu przełożonego.

Za zabezpieczenie informatyczne dowodzenia, jego organizację i koordynację odpowiada na szczeblach operacyjnych szef wydziału informatyki sztabu, a na szczeblach taktycznych - wyznaczony oficer. Współpracuje on z odpowiednimi organami dowodzenia, szczególnie z oddziałem operacyjnym i szefostwem wojsk łączności /szefem łączności/.

Sposób organizacji zabezpieczenia informatycznego dowodzenia szef wydziału informatyki /wyznaczony oficer/ przedstawia w planie zabezpieczenia informatycznego dowodzenia.

Zadania wykonawcze zabezpieczenia informatycznego dowodzenia realizują:

- organizatorzy systemów przetwarzania informacji w poszczególnych organach dowodzenia;

- obsługi aparatuwni teledacyjnych i przygotowania maszynowych nośników informacji wchodzących w skład węzła łączności;
- obsługi ośrodków przetwarzania informacji lub ruchomych ośrodków obliczeniowych.

6. STUDIOWANIE I ROZPOWSZECZNIANIE DOŚWIADCZEŃ BOJOWYCH

121. Studiowanie doświadczeń bojowych i rozpowszechnianie ich wśród wojsk organizuje i prowadzi sztab w ścisłej współpracy z organem politycznym, szefami rodzajów wojsk i służb.

Dla celów studiów prowadzi dziennik działań bojowych, do którego załącza się kopie niezbędnych dokumentów bojowych, mapy sprawozdawcze i szkice przebiegu działań bojowych.

122. Doświadczenia bojowe rozpowszechnia się przez wytyczne dowódcy i szefa sztabu, rozkazy podsumowujące wyniki działań, zarządzenia, opisy walk, instrukcje, informatory, biuletyny informacyjne, broszury, tablice, schomaty, zdjęcia sprzętu bojowego, publikowanie w prasie pozytywnych doświadczeń, popularyzacja bohaterów walk, urządzanie obiektów pokazowych i wystaw zdobyczy wojennych, wyświetlanie filmów dokumentalnych, omawianie minionych walk /jeśli pozwala sytuacja/.

ROZDZIAŁ V

PRACA SZTABU PODCZAS PRZYGOTOWANIA DZIAŁAŃ BOJOWYCH

1. PLANOWANIE DZIAŁAŃ BOJOWYCH

123. Celem planowania jest określenie kolejności, sposobów i terminów wykonania postawionego zadania, ustalenie sposobów wykorzystania związków /oddziałów, pododdziałów/ i ich współdziałania, przedsięwzięć pracy partyjno-politycznej, zabezpieczenia działań bojowych i dowodzenia wojskami. ✓

Planowanie działań bojowych realizowane jest na podstawie otrzymanego zadania, zarządzenia sztabu nadrzędnego, decyzji i wytycznych dowódcy.

Powinno ono zapewnić: pełne i efektywne wykorzystanie możliwości bojowych związków /oddziałów, pododdziałów/; zdecydowane ześrodkowanie sił i środków na kierunku głównego uderzenia; wykonanie silnego uderzenia na nieprzyjaciela; rażenie go w maksymalnym stopniu bronią jądrową i środkami ogniowymi; elastyczny manewr siłami i środkami wzdłuż frontu i z głębi dla potęgowania wysiłku w toku wykonywania zadania; skryte przygotowanie działań bojowych; utrzymanie zdolności bojowej wojsk i szybkie jej odtwarzanie po uderzeniach przez nieprzyjaciela bronią jądrową; żywotność organów i punktów dowodzenia.

124. Planowaniem działań bojowych kieruje osobiście szef sztabu. Określa on jakie dane i obliczenia powinny być przygotowane dowódcy dla powzięcia decyzji, ustala liczbę osób funkcyjnych biorących udział w planowaniu, przedsięwzięcia oraz jakie dokumenty bojowe, w jakiej formie i w jakim terminie należy opracować, ukierunkowuje i kontroluje pracę oddziałów /oficerów/ sztabu, szefów rodzajów wojsk i służb nad planowaniem działań bojowych.

125. W warunkach ograniczonego czasu na przygotowanie działań bojowych stosuje się metodę pracy równoległej.

Po otrzymaniu od sztabu wyższego zarządzenia wstępnego szef sztabu obowiązany jest zapewnić sprawne odebranie zadania bojowego i zapoznać z nim kierownicze osoby funkcyjne, przygotować sztab do pracy nad planowaniem działań bojowych oraz wydać ewentualne własne zarządzenie wstępne.

Sztab i inne organa dowodzenia na podstawie otrzymanego zarządzenia wstępnego i własnych przewidywań powinny: zebrać aktualne informacje o położeniu wojsk własnych i nieprzyjaciela, ocenić sytuację, a szczególnie kierunek i prawdopodobny sposób przyszłego działania wojsk własnych i nieprzyjaciela, właściwości terenu, możliwości usunięcia w najbliższym czasie braków i niedomagań w podległych wojskach oraz warunki hydrologiczno-meteorologiczne, wykonać niezbędne zabiegi organizacyjne zapewniające sprawne przygotowanie działań bojowych.

126. Planowanie działań bojowych rozpoczyna się z chwilą otrzymania zadania bojowego.

Po otrzymaniu i analizie zadania bojowego dowódca lub szef

sztabu kalkuluje czas na przygotowanie działań bojowych określając do jakiego terminu wojska powinny otrzymać zadania bojowe i przekazuje osobiście lub przez szefa sztabu podległym wojskom zarządzenia wstępne.

W celu ukierunkowania pracy nad przygotowaniem działań bojowych szef sztabu informuje zastępców dowódcy, szefów rodzajów wojsk i służb oraz szefów oddziałów /oficerów/ sztabu o otrzymanym zadaniu; zapoznaje ich ze sposobem pracy i kalkulacją czasu na przygotowanie działań bojowych; wydaje wytyczne kto, jakie i w jakim terminie przygotowuje dane i obliczenia niezbędne dowódcy do podjęcia decyzji i zarządzenia wstępne związkom /oddziałom, pododdziałom/, a także do organizacji rozpoznania, służby porządkowo-ochronnej, punktów dowodzenia i rekonesansu.

W celu sprawnej organizacji i terminowego zrealizowania przedsięwzięć dotyczących przygotowania działań, zazwyczaj opracowuje się kalendarzowy plan przygotowania działań bojowych. Zawiera on podstawowe przedsięwzięcia, sposoby, terminy, wykorzystywane siły i środki do ich realizacji oraz wykonawców.

127. Sztab i inne organa dowodzenia zobowiązane są przygotować dowódcy dane do podjęcia we właściwym terminie decyzji, zapewnić jej opracowanie i niezwłoczne doprowadzenie wynikających z niej zadań do wykonawców.

128. Operację /walkę/ planuje się na całą głębokość zadania bojowego, według zadań, a na szczeblach operacyjnych także na pierwsze dni. Najszczegółowiej planuje się działanie wojsk do wykonania najważniejszych i najpilniejszych

zadań cząstkowych, w szczególności użycia sił i środków w pierwszym uderzeniu jądrowym, wprowadzenia wojsk do bitwy /walki/ i przełamania obrony nieprzyjaciela.

W planowaniu operacji i walki obowiązuje zasada jedności planowania działań bojowych z użyciem broni jądrowej i bez jej użycia.

Do opracowania decyzji dowódcy dopuszcza się ograniczoną ilość osób wyznaczonych przez dowódcę lub szefa sztabu.

✓ Podstawowe problemy planowania działań bojowych rozstrzyga dowódca, względnie szef sztabu, który aktywnie uczestniczy w całym procesie planowania.

129. Podstawę planowania i organizowania działań bojowych wojsk stanowi decyzja dowódcy, którą dowódca i wyznaczeni oficerowie sztabu opracowują na mapie wraz z legendą. Jest ona podstawowym dokumentem planu operacji /działań bojowych/.

Danymi wyjściowymi do obliczeń i kalkulacji taktyczno-operacyjnych są: otrzymane zadanie i wytyczne dowódcy; położenie, skład bojowy i możliwości własnych sił i środków oraz nieprzyjaciela; przewidywane przeciwdziałanie nieprzyjaciela i inne dane o sytuacji.

Szczególnie dokładnie oblicza i kalkuluje się: możliwość i efektywność użycia broni jądrowej oraz zwykłych środków rażenia; stosunek sił i środków w całym pasie według zadań i kierunków; sytuacje skażeń promieniotwórczych; przegrupowanie wojsk oraz czas na przygotowanie się wojsk do wykonania zadań.

Zależnie od czasu i dysponowanych środków technicznych dane do decyzji dowódcy i planowania działań bojowych opracowuje się na mapach, w postaci notatek, tabel, wykresów oraz szkicach i maszynowych dokumentach wynikowych. Powinny one być zwięzłe, jasne i wygodne w posługiwaniu się.

130. Na podstawie decyzji dowódcy i jego wytycznych, sztab wspólnie z zastępcami dowódcy, szefami rodzajów wojsk i służb przystępuje do szczegółowego planowania użycia rodzajów wojsk, pracy partyjno-politycznej i zabezpieczenia działań bojowych, którego wyniki przedstawia się w dokumentach planu operacji /działań bojowych/.

Zasadniczymi dokumentami planu operacji /działań bojowych/ są: decyzja dowódcy wyrażona na mapie wraz z pisemną legendą, plany użycia rodzajów wojsk, plan pracy partyjno-politycznej i plany zabezpieczenia działań bojowych.

W warunkach skrajnie ograniczonego czasu na przygotowanie działań bojowych, a na szczeblu oddziału z zasady, treść decyzji dowódcy wyraża się na mapach roboczych dowódcy i szefa sztabu, a treść dotycząca planowania użycia rodzajów wojsk i służb, pracy partyjno-politycznej, zabezpieczenia działań bojowych - na mapach roboczych poszczególnych szefów, zgodnie z zakresem ich obowiązków.

131. Sztaby i inne organy dowodzenia oprócz decyzji dowódcy w zasadzie opracowują:

- sztab frontu i armii - plan pierwszego uderzenia jądrowego z grafikiem wykonania uderzenia jądrowego /sztab frontu/, plan udziału w pierwszym uderzeniu jądrowym frontu /sztab armii/, plan przegrupowania, plan rozpoznania, plan maskowania, plan walki radioelektronicznej, plan łączności.

Ponadto mogą być opracowywane: plan współdziałania, plan przelamania, plan operacji powietrzno-desantowej, plan operacji powietrzno-morskiej;

- sztab dywizji - plan rozpoznania, plan łączności.

Ponadto mogą być opracowywane: plan współdziałania, plan użycia taktycznego desantu powietrznego, plan - grafik obezwładniania radioelektronicznego, plan oświetlenia i inne.

132. Szefowie rodzajów wojsk i służb na szczeblach operacyjnych i związku taktycznego oraz sztab armii lotniczej opracowują:

- szef wojsk rakietowych i artylerii frontu /armii/ - plan użycia wojsk rakietowych i artylerii a ponadto plan użycia sił i środków rozpoznania tych wojsk; szef artylerii dywizji - plan działań bojowych dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii oraz plan użycia sił i środków rozpoznania artylerii;

- szef wojsk OPL frontu /armii/ i szef OPL dywizji - plan obrony przeciwlotniczej;

- szef wojsk inżynieryjnych frontu /armii/, szef saperów dywizji - plan zabezpieczenia inżynieryjnego uwzględniający

użycie sił i środków rozpoznania inżynieryjnego;

- szef wojsk chemicznych frontu /armii/, szef zabezpieczenia chemicznego dywizji - plan zabezpieczenia chemicznego uwzględniający użycie sił i środków rozpoznania chemicznego;

- sztab kwatermistrzostwa związku operacyjnego oraz kwatermistrz związku taktycznego, przy współpracy ze sztabem ogólnowojskowym i pionem służb technicznych - plan zabezpieczenia tyłowego operacji /walki/, a sztab służb technicznych /szef służb technicznych/ odpowiedni plan zabezpieczenia materiałowo-technicznego.

133. Decyzję dowódcy przedstawia się graficznie na mapie oraz w pisemnej legendzie.

Na mapie rysuje się: ugrupowanie nieprzyjaciela, jego ocenę i prawdopodobny charakter działania; zadania związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/ i ugrupowanie operacyjne /bojowe/; kierunek głównego uderzenia oraz innych uderzeń lub pasy /rejony/ skupienia głównych wysiłków wojsk; zadania sąsiadów i linie rozgraniczenia z nimi; zadania wykonywane siłami i środkami przełożonego na korzyść związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/; główne i zapasowe obiekty /cele/ rażenia bronią jądrową /ilość, moc, rodzaj i termin wybuchów jądrowych/; zadania podległych związków operacyjnych /związków taktycznych, oddziałów, pododdziałów/ i pozostałych elementów ugrupowania operacyjnego /bojowego/ oraz sposoby i terminy ich wykonania; rozmieszczenie punktów dowodzenia w czasie przygotowania i w toku działań bojowych.

Ponadto na mapie decyzji dowódcy przedstawia się zasadnicze zagadnienia współdziałania, zabezpieczenia działań bojowych i inne.

Decyzję na mapie rysuje się dokładnie, wyraziście bez zbędnych upiększeń.

W legendzie opisuje się: ocenę możliwego działania nieprzyjaciela; cel i zamiar operacji /działań bojowych/; skład bojowy oraz podział sił i środków; stosunek sił i środków; stan amunicji jądrowej, jej przydział i podział między związki operacyjne /związki taktyczne/, ze względu na postawione im zadania oraz terminy dowozu; sposób zapewnienia bezpieczeństwa podczas wykonywania uderzeń jądrowych; podział przyznanego limitu lotów lotnictwa na zadania i dni; wykorzystanie wojsk obrony przeciwlotniczej, wojsk inżynieryjnych i chemicznych; przedsięwzięcia walki radioelektronicznej; stan i podział środków materiałowych; terminy gotowości; sygnały dowodzenia.

Decyzję dowódcy - podpisuje dowódca i szef sztabu a zatwierdza dowódca szczebla nadrzędnego.

134. Plan przegrupowania /marszu/ przedstawia się graficznie na mapie oraz w pisomnej legendzie.

Na mapie rysuje się: ugrupowanie nieprzyjaciela i prawdopodobne rubieże spotkania z nim; ugrupowanie wojsk w rejonach: aktualnie zajmowanych, nakazanych do zajęcia, długich /tylko na szczeblach taktycznych/ i dobowych odpoczynków oraz czasy wyjścia, zajęcia i przebywania w nich; ugrupowanie marszowe; pasy marszu lub drogi marszu /głównie, zapasowe/, a przy przewozach - stacje /porty, przystanie, lotniska/ załadowania /wyładowania/ i przydzielone środki transportowe oraz rejonny wyczekiwania i zbiórki /tylko na szczeblach taktycznych/; linie wyjściowe, linie wyrównania i czas ich przejścia; zadania na rubieżach prawdopodobnego spotkania z nieprzyjacielem;

system obrony przeciwlotniczej; zasadnicze elementy zabezpieczenia przegrupowania /marszu/ i służby porządkowo-ochronnej.

W legendzie opisuje się: wnioski z oceny nieprzyjaciela; cel i zamiar przegrupowania /marszu/; podział sił i środków; tabelę przegrupowania wojsk; organizację obrony przeciwlotniczej; organizację zabezpieczenia przegrupowania; organizację służby porządkowo-ochronnej oraz organizację dowodzenia.

Plan przegrupowania podpisuje dowódca i szef sztabu, a zatwierdza dowódca szczebla nadrzędnego.

135. Plan użycia wojsk raketowych i artylerii /plan działań bojowych dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii - na szczeblu związku taktycznego, mapa działań bojowych artylerii pułkowej i batalionowej - na szczeblu oddziału/ przedstawia się graficznie na mapie oraz w pisemnej legendzie.

Na mapie rysuje się: położenie, ugrupowanie i prawdopodobne sposoby działania nieprzyjaciela oraz obiekty /cele/, które powinny być niszczone /obezwładniane/ uderzeniami jądrowymi i ogniem artylerii; linie rozgraniczenia oraz rubieże zadań związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/, rubieże i czas wprowadzenia do bitwy /walki/ drugiego rzutu /wykonania przeciwuderzenia - kontrataku/; zadania wykonywane przez wojska raketowe i artylerię oraz lotnictwo szczebla nadrzędnego na korzyść związku operacyjnego /związku taktycznego, ugrupowania oddziału/; zarys pierwszorzutowych związków operacyjnych /związków taktycznych, oddziałów/

o jeden szczebel niżej; zadania wojsk raketowych w pierwszym uderzeniu jądrowym; zadania wojsk raketowych i artylerii, z podaniem numerów celów, mocy ładunków jądrowych, rodzaju

i wysokości wybuchów, liczby rakiet wydzielonych do porażenia obiektu, czasu wykonania uderzeń i wykonawców; położenie związków taktycznych /oddziałów, pododdziałów/ wojsk raketowych i artylerii; rejony stanowisk startowych /do dywizjonu - baterii a pododdziałów dyżurnych do baterii startowej włącznie/ minimalne i maksymalne zasięgi oddziałów rakiet; rejony stanowisk ogniowych artylerii do dywizjonu /baterii/; planowane przesunięcie wojsk raketowych i artylerii w toku działań bojowych; rejon ześrodkowania odwodu przeciwpancernego, jego zadania i przesunięcie; położenie, rejon rozwinięcia i przesunięcie technicznej bazy raketowej; stanowiska dowodzenia i kwatermistrzowskie stanowisko dowodzenia danego szczebla i stanowiska dowodzenia tych związków operacyjnych /związków taktycznych, oddziałów i pododdziałów/, do których są przydzielone lub które wspierają związki taktyczne /oddziały, pododdziały/ wojsk raketowych i artylerii.

W legendzie opisuje się: treść zadań i skład bojowy wojsk raketowych i artylerii; stan, dowóz i podział ładunków jądrowych i amunicji artyleryjskiej między związki taktyczne i według zadań; podział artylerii i zmianę jej podporządkowania w toku operacji /walki/; stosunek sił w wojskach raketowych i artylerii; obliczenia dotyczące użycia wojsk raketowych i artylerii podczas realizacji planowanych zadań.

Plan użycia wojsk raketowych i artylerii /plan działań bojowych dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii, mapę działań bojowych artylerii pułkowej i batalionowej/ podpisuje szef wojsk raketowych i artylerii /szef artylerii/ a zatwierdza dowódca

136. Plan obrony przeciwlotniczej przedstawia się graficznie na mapie oraz w pisemnej legendzie.

Na mapie rysuje się: niezbędne dane o nieprzyjacielu naziemnym oraz prawdopodobny charakter działania środków napadu powietrznego nieprzyjaciela i jego system obrony przeciwlotniczej; zarys położenia bronionych elementów ugrupowania operacyjnego /bojowego/ związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/; linie rozgraniczenia oraz rubieże zadań związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/, rubieże i czasy wprowadzenia do bitwy /walki/ drugich rzutów /wykonania przeciwwuderzenia - kontrataku/; rejony rozwinięcia oddziałów obrony przeciwlotniczej szczebla nadrzędnego i sąsiadów mających wpływ na obronę przeciwlotniczą; aktualne i planowane rejony rozwinięcia organicznych oddziałów obrony przeciwlotniczej, ich przegrupowanie i przewidywany manewr w toku działań bojowych; aktualne i planowane rejony rozwinięcia oddziałów /pododdziałów/ obrony przeciwlotniczej niższego szczebla, wykonujących zadania na korzyść związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/ lub spełniających szczególnie ważną rolę w określonym etapie walki; system ognia i średni zasięg środków obrony przeciwlotniczej; system rozpoznania i ukształtowanie pola rozpoznania radiolokacyjnego; system dowodzenia i współdziałania oraz

zaopatrzenia; rejon rozmieszczenia i przesunięcia polowej technicznej bazy rakiet przeciwlotniczych /tylko na szczeblach operacyjnych/.

W legendzie podaje się: ocenę przeciwnika powietrznego; zamiar organizacji obrony przeciwlotniczej; organizację działań bojowych; zaopatrzenie w rakiety i amunicję przeciwlotniczą; terminy gotowości systemów obrony przeciwlotniczej.

Plan obrony przeciwlotniczej uzupełniają plany systemu ognia przeciwlotniczego, łączności oraz tabela sygnałów.

Plan obrony przeciwlotniczej podpisuje szef sztabu i szef /wojsk/ obrony przeciwlotniczej a zatwierdza dowódca.

2. ORGANIZOWANIE DZIAŁAŃ

2.1. PRZEKAZYWANIE ZADAŃ BOJOWYCH

137. Zadania bojowe dowódca określa podwładnym osobiście i przekazuje je: osobiście w bezpośredniej styczności z podwładnym, przez techniczne środki łączności, upoważnionych oficerów dowództwa względnie za pomocą dokumentów, za pośrednictwem oficerów lub za pomocą sygnałów.

Najlepszym sposobem stawiania zadań wojskom jest przekazywanie ich osobiście przez dowódcę i szefa sztabu lub upoważnionych oficerów. Jeżeli takich możliwości nie ma, zadania można przekazywać bezpośrednio wykonawcom przez techniczne środki łączności. Rozkazy wydawane ustnie zapisują oficerowie sztabu lub utrwalają w inny sposób.

Nie wolno przekazywać zadań bojowych przez wojskową pocztę polową.

Przed wysłaniem do związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału, pododdziału/ oficera upoważnionego do przekazania zadania bojowego, wysyłający dowódcę lub szef sztabu jest obowiązany osobiście sprawdzić czy właściwie zrozumiał on zadanie bojowe oraz podpisać mapę, szkic lub inny dokument, na którym wyrażona jest treść zadania bojowego.

Wraz z zadaniem bojowym przekazuje się podwładnym niezbędne informacje dotyczące współdziałania i zabezpieczenia działań bojowych.

Sposób i formę przekazywania zadań bojowych należy dostosować do wymagań konkretnej sytuacji, posiadanych środków dowodzenia i czasu niezbędnego wykonawcom na realizację tych zadań.

Zadania bojowe należy przekazywać w terminie zapewniającym należyte ich przygotowanie i wykonanie oraz w takiej formie, aby wykonawca zrozumiał je właściwie i w jak najkrótszym czasie.

W warunkach ograniczonego czasu z zasady przekazuje się je podwładnym natychmiast po powzięciu decyzji w zarządzeniach bojowych.

Najpierw stawia się zadania bojowe tym wykonawcom, którzy wykonują najpilniejsze i najważniejsze zadania, rozpoczynają działania bojowe wcześniej niż inne lub którzy potrzebują więcej czasu na przygotowanie.

Zwykle równoległe ze stawianiem zadań bojowych związkom operacyjnym /związkom taktycznym, oddziałom, pododdziałom/ stawia się zadania bojowe związkom taktycznym /oddziałom, pododdziałom/ wojsk raketowych, artylerii, OPL, inżynierskich, chemicznych, tyłowych, raketowo-technicznych, ewakuacyjno-remontowych i innych.

Szefowie rodzajów wojsk i służb odpowiedzialni są za terminowe doprowadzenie zadań bojowych do podległych wojsk.

Pilne zadania dotyczące organizacji dowodzenia i łączności, rozpoznania i innych elementów zabezpieczenia działań bojowych, a także pracy partyjno-politycznej przekazuje się podległym wojskom zazwyczaj równoległe z przekazywaniem zadań bojowych.

138. W zależności od sytuacji, głównie od posiadanego czasu i szczebla dowodzenia, zadanie bojowe doprowadza się do podwładnych w dyrektywie /rozkazie/ operacyjnej, rozkazie lub zarządzeniu bojowym.

Opracowuje się je równoległe z podejmowaniem decyzji i na jej podstawie: w sztabie frontu - dyrektywę operacyjną, a w toku operacji rozkazy operacyjne /zarządzenia bojowe/; w sztabie armii - rozkaz operacyjny /zarządzenia bojowe/; w sztabie dywizji - rozkaz bojowy /zarządzenia bojowe/.

W pułku wydaje się ustny rozkaz bojowy /zarządzenie bojowe/, który sztab pułku utrwała w formie dokumentu, ale nie wysyła go do podległych pododdziałów.

W natarciu w rozkazie operacyjnym stawia się zadania podległym związkom operacyjnym /związkom taktycznym/ na dobę walki i podaje dane orientacyjne na następną dobę. W rozkazie bojowym stawia się oddziałom zadania bliższe i następne /a pododdziałom tylko bliższe/ i orientuje co do dalszych działań.

Do przegrupowania wojsk sztab związku /oddziału/, zadania podległym wojskom może opracować i przekazać na całą głębokość wykonywanego marszu.

W obronie zadania podległym związkom operacyjnym /związkom taktycznym, oddziałom, pododdziałom/ opracowuje i przekazuje się na cały czas jej trwania.

Dyrektywa operacyjna, rozkaz operacyjny i rozkaz /zarządzenie/ bojowy są głównymi dokumentami organizacji działań bojowych i dowodzenia wojskami.

Dyrektywy operacyjnej i rozkazu operacyjnego frontu i armii w całości nie wysyła się do podległych wojsk. Zadania stawia się wojskom podając im do wiadomości niezbędne dane z tych dokumentów w formie rozkazu operacyjnego dla jednego wykonawcy, taktycznego
Rozkaz bojowy sztab związku może przekazać w całości do każdego oddziału.

W dyrektywie operacyjnej, rozkazie operacyjnym i rozkazie bojowym nie wolno podawać czasu użycia broni jądrowej i czasu rozpoczęcia działań bojowych. Dane te podaje się dowódcom osobiście, przez oficerów kierunkowych lub szyfrem w takim czasie, żeby wojska mogły rozpocząć w terminie wykonywanie zadań bojowych.

139. Dyrektywa operacyjna, rozkaz operacyjny /bojowy/ może zawierać zadania bojowe wszystkich podległych związków operacyjnych /związków taktycznych, oddziałów, pododdziałów/ lub tylko zadanie jednego /kilku/ z nich.

W dyrektywie operacyjnej, rozkazie operacyjnym /bojowym/ dla wszystkich wykonawców z zasady określa się:

w pierwszym punkcie - krótkie wnioski z oceny sił i działań nieprzyjaciela;

w drugim punkcie - zadania i sposób użycia broni jądrowej i innych sił i środków przez przełożonego w pasie działania

związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/ oraz zadania sąsiadów, ich stanowiska dowodzenia i linie rozgraniczenia z nimi;

w trzecim punkcie - zadanie związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/ oraz zamiar działań;

w czwartym punkcie - po słowie "rozkazuję" - w oddzielnych punktach oznaczonych małymi literami w porządku alfabetycznym stawia się zadania bojowe:

- związkom operacyjnym /związkom taktycznym, oddziałom, pododdziałom/ pierwszego rzutu, z podaniem środków wzmocnienia i wsparcia, linii rozgraniczenia oraz rejonu rozmieszczenia stanowiska dowodzenia;

- związkom operacyjnym /związkom taktycznym, oddziałom, pododdziałom/ drugiego rzutu;

- odwodowi ogólnowojskowemu;

- związkom taktycznym /oddziałom/ rakiet;

- związkom taktycznym /grupom, oddziałom, pododdziałom/ artylerii;

- wojskom /oddziałom, pododdziałom/ obrony przeciwlotniczej;

- wojskom walki radioelektronicznej;

- wojskom inżynieryjnym;

- wojskom chemicznym;

- desantom powietrznym /morskim/;

- lotnictwu;

- odwodom;

- termin gotowości wojsk;

w piątym punkcie - miejsca i czas rozwijania punktów dowodzenia, kierunek przesuwania stanowiska dowodzenia oraz terminy składania meldunków bojowych;

w szóstym punkcie - zastępców.

140. W dyrektywie operacyjnej, rozkazie operacyjnym /bojowym/ dla związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału, pododdziału/ zwykle podaje się:

w pierwszym punkcie - krótkie wnioski z oceny sił i działań nieprzyjaciela;

w drugim punkcie - zadania szczebla nadrzędnego i zamiar przełożonego /w tym użycie broni jądrowej w pasie działania podwładnego/;

w trzecim punkcie - zadania sąsiadów, ich stanowiska dowodzenia i linie rozgraniczenia z nimi;

w czwartym punkcie - zadania bojowe związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału, pododdziału/ oraz termin gotowości do działań;

w piątym punkcie - działanie innych sił i środków /elementów ugrupowania/ szczebla nadrzędnego na korzyść lub w pasie działania związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału, pododdziału/;

w szóstym punkcie - miejsce i czas rozwinięcia stanowiska dowodzenia szczebla nadrzędnego, kierunek jego przesuwania oraz terminy składania meldunków bojowych;

w siódmym punkcie - zastępców.

141. Zarządzenie bojowe przekazuje się z zasady w toku działań bojowych i podczas przygotowywania działań w warunkach skrajnie ograniczonego czasu.

Zarządzenie bojowe przekazuje się natychmiast po podjęciu decyzji przez dowódcę podając w nim ujęte w najzwięźlejszy sposób zadanie bojowe podległego związku /oddziału, pododdziału/ zawierające zazwyczaj cel działań i termin jego osiągnięcia.

W miarę precyzowania planu działań bojowych w kolejnych zarządzeniach bojowych lub rozkazach przekazuje się podwładnym bardziej szczegółowe informacje wynikające z decyzji dowódcy.

W zarządzeniu bojowym związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/ zazwyczaj podaje się: krótką ocenę sił i działań nieprzyjaciela, zadania związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału, pododdziału/ oraz termin gotowości do działań; działanie sił i środków /elementów ugrupowania/ szczebla nadrzędnego na korzyść lub w pasie działania związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału, pododdziału/.

Ponadto w zarządzeniu bojowym mogą być podane sposoby wykonania zadania, zadania sąsiadów i inne dane.

Zadanie wojskom rakietowym i artylerii, OPL, inżynieryjnym, chemicznym i innym oraz dotyczące zabezpieczenia działań bojowych, organizacji współdziałania, dowodzenia, łączności i pracy partyjno-politycznej przekazuje się w zarządzeniach.

142. Zadania zabezpieczenia tyłowego doprowadza się do podległych wojsk w dyrektywie lub rozkazie tyłowym oraz w zarządzeniach kwatermistrzowskich i zarządzeniach technicznych.

143. Sztab jest obowiązany powiadomić dowódcę lub szefa sztabu podległych wojsk o wysłaniu rozkazu, podając, kiedy i w jaki sposób został wysłany.

Po otrzymaniu od sztabu wyższego wiadomości o wysłaniu /przekazaniu/ rozkazu dowódca lub szef sztabu jest obowiązany zapewnić spotkanie z oficerem sztabu /oficerem łącznikowym/

lub jego przyjęcie przez techniczne środki łączności i przygotować sztab do pracy nad planowaniem operacji /działań bojowych/.

Odbiór rozkazów, również przekazanych przez techniczne środki łączności, natychmiast się potwierdza.

144. Ustne rozkazy /zarządzenia/ bojowe należy wykonywać nie czekając na ich potwierdzenie.

W miarę możliwości wydane ustnie rozkazy /zarządzenia/ bojowe potwierdza się przekazując je wykonawcom w dokumentach bojowym w późniejszym terminie.

145. W celu zapewnienia podwładnym możliwości równoległego planowania działań bojowych a wojskom jak najlepszych warunków przygotowania się do działań, sztab wydaje zarządzenia wstępne. Zarządzenia wstępne zwykle wydaje szef sztabu na podstawie wytycznych dowódcy.

W zarządzeniu wstępnym, którego treść może być dowolna, zwykle podaje się: do jakich działań związek operacyjny /związek taktyczny, oddział/ przygotowuje się; pas natarcia /pas, rejon obrony/, rubież wprowadzenia do bitwy /walki/ i drogi marszu; jakie przedsięwzięcia w ramach przygotowania do przyszłych działań powinien wykonać podległy związek /oddział, pododdział/ i terminy ich realizacji; termin, miejsce i sposób przekazania zadania bojowego.

Treść zarządzenia wstępnego nie może ujawniać zamiaru użycia broni jądrowej i terminu rozpoczęcia działań bojowych. Zarządzenie wstępne podpisuje szef sztabu.

146. Oddział operacyjny sztabu kontroluje terminowość przekazania wojskom zadań bojowych. Jest on obowiązany dopilnować aby rozkazy /zarządzenia/ bojowe i zarządzenia wstępne były przekazywane /doręczane/ w określonych terminach. Szef oddziału operacyjnego melduje natychmiast szefowi sztabu o wszystkich wypadkach nieterminowego przekazania /doręczenia/ podwładnym zadań bojowych.

2.2. ORGANIZACJA WSPÓLDZIAŁANIA

147. Główne problemy współdziałania wojsk określa się w decyzji dowódcy. Współdziałanie organizuje dowódca równocześnie ze stawianiem zadań bojowych i w zależności od czasu udokładnia je w terenie podczas rekonosansu, na stole plastycznym lub na mapie.

Na podstawie decyzji i wytycznych dowódcy oraz wytycznych sztabu nadrzędnego, sztab uzgadnia działania wojsk podległych i współdziałających w czasie wykonywania przez nie zadań.

Organizując współdziałanie dowódca i sztab są obowiązani:

- uzgodnić wykonanie własnych uderzeń bronią masowego rażenia z uderzeniami wykonywanymi przez przełożonego i przez sąsiadów, uderzeniami i działaniem lotnictwa oraz środkami rażenia wojsk lądowych;

- uzgodnić działania związków operacyjnych /związków taktycznych, oddziałów, pododdziałów/ różnych rodzajów wojsk oraz lotnictwa, obrony powietrznej kraju, marynarki wojennej, obrony terytorium kraju co do celów, miejsca i czasu oraz sposoby ich wspólnego działania w czasie wykonywania zadań;

- udokładnić specyficzne dla danych warunków sposoby wszechstronnego zabezpieczenia działań bojowych;

- zorganizować wzajemne powiadamianie /ostrzeganie, alarmowanie/ sztabów i wojsk o nieprzyjacielu powietrznym, o sytuacji skażeń i zakażeń;

- określić organizację łączności między współdziałającymi wojskami;

- określić sposób przejęcia dowodzenia związkami operacyjnym /związkiem taktycznym, oddziałem/ w przypadku zniszczenia stanowiska dowodzenia;

- ustalić zgodnie z wytycznymi sztabu nadrzędnego sygnały współdziałania, wskazywania celów, wzajemnego rozpoznawania się, powiadamiania oraz systemu obserwacji i numeracji celów.

Ponadto na szczeblach taktycznych szczególnie dokładnie uzgadnia się współdziałanie oddziałów /pododdziałów/ zmechanizowanych /czołgów/ z pododdziałami śmigłowców szturmowych.

148. Uzgodnione działania wojsk podległych, wspierających i współdziałających przedstawia się w planie współdziałania, który zwykle opracowuje się w formie tabelarycznej.

W planie współdziałania zazwyczaj podaje się: - cel jaki zamierza się osiągnąć podczas realizacji zadań, przewidywany sposób działania nieprzyjaciela w poszczególnych etapach realizacji zadań przez wojska własne; - sposób działania elementów ugrupowania /rodzajów wojsk i służb/, realizacji zabezpieczenia działań bojowych i dowodzenia oraz innych niezbędnych przedsięwzięć podczas wykonywania poszczególnych zadań; - sposób działania sił i środków przełożonego na korzyść związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/; - sposób działania wojsk współdziałających i sąsiadów; - sygnały dowodzenia i współ-

działania.

Plan współdziałania podpisuje szef sztabu i szef oddziału operacyjnego a zatwierdza dowódca.

Sztab zgodnie z wytycznymi sztabu nadrzędnego sporządza tabelę niezbędnych sygnałów współdziałania.

149. Jeżeli dowódca nie omawia szczegółowego współdziałania z podwładnymi sztab jest obowiązany przekazać im wytyczne współdziałania. Wraz z nimi sztab przekazuje wojskom sygnały współdziałania i inne dane niezbędne do utrzymania współdziałania.

150. Współdziałanie wojsk lotniczych z ogólnowojskowymi związkami operacyjnymi /związkami taktycznymi, oddziałami/ organizuje się w celu wykorzystania wszystkich sił i środków wojsk lotniczych dla zapewnienia skutecznej osłony wojsk lądowych, skutecznego zwalczania obiektów nieprzyjaciela oraz zapewnienia swobody i bezpieczeństwa działań lotnictwa.

Głównym organizatorem współdziałania wojsk lotniczych z wojskami lądowymi jest dowódca frontu /armii, związku taktycznego wojsk lądowych/.

Sztab frontu /armii, związku taktycznego wojsk lądowych wspólnie z szefami rodzajów wojsk i sztabem armii lotniczej /związku taktycznego/ na podstawie decyzji i wytycznych dowódcy, wytycznych sztabu nadrzędnego, podczas organizacji współdziałania wojsk lądowych z wojskami lotniczymi uściśla:

- podział limitu wylotów według rodzajów lotnictwa, zadań i dni operacji;

- sposób wspólnych działań wojsk OPL i lotnictwa w zakresie osłony wojsk i obiektów tyłowych od uderzeń lotnictwa nie-

przyjaciela;

- sposób korygowania ognia i oceny efektywności uderzeń;
- przedsięwzięcia realizowane przez wojska lądowe na korzyść lotnictwa /niszczenie środków OPL nieprzyjaciela, zabezpieczenie manewru lotniskowego w czasie operacji, ustalenie dróg marszu i kolejności przesuwania jednostek inżynierjno-lotniskowych, tyłowych i radiotechnicznych armii lotniczej na nowe lotniska; organizacji walki radioelektronicznej, ochrony i obrony lotnisk i punktów dowodzenia armii lotniczej/;
- jednolity sposób i sygnały /kody/ wzajemnej identyfikacji, wskazywania celów, powiadamiania i utrzymania łączności między wojskami lądowymi i lotnictwem w toku działań bojowych, przedsięwzięcia maskowania operacyjnego i zabezpieczenia oświetlenia działań nocnych wojsk;
- współdziałanie sił i środków rozpoznania lotniczego i naziemnego;
- sposoby wskazywania obiektów uderzeń dla lotnictwa.

151. Sztab armii lotniczej /związku taktycznego, oddziału/ w zakresie organizacji współdziałania realizuje następujące zadania:

- kieruje do rejonu stanowiska dowodzenia frontu, centrum dowodzenia bojowego lotnictwem myśliwskim armii lotniczej oraz na stanowiska dowodzenia armii ogólnowojskowych pierwszego rzutu operacyjnego centrum dowodzenia bojowego armii lotniczej, a do związków taktycznych wojsk lądowych - grupy dowodzenia bojowego;
- informuje stanowiska /punkty/ dowodzenia obroną przeciwlotniczą o sytuacji lotniczej i lotach własnych samolotów /śmigłowców/ w pasie frontu /armii i związku taktycznego

wojsk lądowych/;

- określa kolejność wywoływania lotnictwa do działań w interesie wojsk lądowych;
- realizuje kontrolę przestrzegania ustalonych warunków lotów w paśmie działań lotnictwa;
- ostrzega załogi w powietrzu o sytuacji skażeń;
- ustala sygnały rozpoznania i wskazywania celów;
- udokładnia przedsięwzięcia zabezpieczające wzajemne bezpieczeństwo lotnictwa i wojsk lądowych.

152. Dowódca /sztab/ pułku lotnictwa wojsk lądowych /plwl/ w ramach organizacji współdziałania z wojskami lądowymi uściśla z dowódcami związków taktycznych i oddziałów:

- podział wydzielonego wysiłku lotnictwa do wsparcia i towarzyszenia oddziałom;
- planowane do zniszczenia obiekty dla lotnictwa, ich współrzędne i czas wykonania uderzeń;
- sposób oznakowania wojsk, sygnały wzajemnego rozpoznania, ostrzegania i wskazywania celów;
- miejsca /rejon/ dyżurowania na ziemi i w powietrzu dla pododdziałów śmigłowców, a także sposób naprowadzania śmigłowców na cele naziemne;
- przygotowanie i ochronę lądowisk dla pododdziałów śmigłowców.

153. Współdziałanie organów rozpoznawczych wojsk lądowych i lotniczych organizuje sztab frontu /armii/ drogą podziału zadań pomiędzy różne rodzaje sił i środków rozpoznania, określenie sposobów dowodzenia nimi i wymiany danych rozpoznawczych. Dane z rozpoznania powietrznego przekazywane przez

radio z pokładów samolotów rozpoznawczych są odbierane przez wszystkie sztaby. Sztab oddziału lotniczego /związku taktycznego/ przekazuje pełne /zapotrzebowane i opracowane/ dane z rozpoznania powietrznego do sztabu nadrzędnego /zainteresowanego/. Uogólnione dane z rozpoznania powietrznego sztab armii lotniczej przekazuje sztabowi nadrzędnemu i doprowadza do sztabów współdziałających.

154. W celu zapewnienia bezpieczeństwa wojsk lądowych i lotnictwa przed wzajemnym rażeniem podczas wspólnych działań sztab frontu powinien:

- ustalić dla wojsk lądowych i lotnictwa jednolity sposób wzajemnej identyfikacji, zasadnicze i zapasowe sygnały /kody/ identyfikacji, czas ich wprowadzenia i zmiany albo zmiany ich w przypadku ujawnienia;

- wydać wytyczne do organizacji łączności i wymiany informacji między sztabami i punktami dowodzenia.

Sztaby ogólnowojskowe i lotnicze niższych szczebli zgodnie z wytycznymi sztabu frontu, opracowują w szczególności przedsięwzięcia w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa wojsk lądowych i lotnictwa i doprowadzają sygnały /kody/ do wojsk, zabezpieczają je w środki identyfikacji i określają sposób i miejsce ich wykorzystania, zapewniają terminowe przejmowanie i przekazywanie ustalonych sygnałów i komend dotyczących identyfikacji swych wojsk, kontrolują realizację wspólnych ustaleń.

155. Szef wojsk OPL frontu wspólnie z zastępcą dowódcy armii lotniczej uściśla: korytarze, warunki przelotu własnego lotnictwa; sposób powiadamiania o czasie wylotu grup lotnictwa, sposób doprowadzenia do wojsk sygnału /kodu/ wzajemnej identy-

fikacji, czas ich ważności i zmiany, zakres informacji o lotach własnego lotnictwa, które doprowadza się do szefa wojsk OPL armii, centrum dowodzenia bojowego armii lotniczej, związków/oddziałów/ wojsk OPL podporządkowanych frontowi.

Szefowie wojsk OPL niższych szczebli organizują i zapewniają realizację przedsięwzięć w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa lotów własnego lotnictwa w strefach działań bojowych podległych środków OPL i zapewniają terminowe doprowadzenie do oddziałów /pododdziałów/ OPL informacji o przelotach własnego lotnictwa i kontrolują realizację wszystkich przedsięwzięć w tym zakresie.

156. Głównym koordynatorem współdziałania wojsk obrony powietrznej kraju z wojskami obrony powietrznej innych rodzajów sił zbrojnych na obszarze kraju jest dowódca wojsk obrony powietrznej kraju, zaś bezpośrednimi organizatorami są dowódcy związków operacyjno-taktycznych wojsk obrony powietrznej kraju.

W przypadku włączenia części obszaru kraju do strefy frontowego systemu obrony przeciwlotniczej, organizatorem współdziałania z wojskami obrony powietrznej kraju znajdującymi się w tej strefie jest dowódca frontu.

Wszystkie zagadnienia współdziałania wojsk obrony powietrznej kraju z wojskami obrony powietrznej innych rodzajów sił zbrojnych, na obszarze kraju - ustala się w okresie pokoju, w myśl odnośnych dyrektyw MON i wytycznych Szefa Sztabu Generalnego WP.

157. Głównym koordynatorem współdziałania wojsk operacyjnych na obszarze kraju z siłami OTK jest Sztab Generalny WP. Bezpośrednimi organizatorami współdziałania są dowódcy okręgów wojskowych i rodzajów sił zbrojnych, jednostek wojskowych wojsk operacyjnych, szefowie wojewódzkich sztabów wojskowych, szefowie obrony cywilnej województw i miast.

W przypadku gdy część terytorium kraju znajdzie się w strefie działań bojowych frontu, wówczas organizatorem współdziałania w stosunku do tych sił i środków OTK, które znalazły się w tej strefie, jest dowódca związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/. W tym przypadku siły i środki OTK realizują zadania zgodnie z decyzją dowódcy związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/.

158. Pracę nad przygotowaniem operacji na kierunku nadmorskim i kierowanie działaniami bojowymi biorących w nich udział sił i środków organizuje sztab frontu /armii/. Do planowania i przygotowania operacji powołuje się również sztab związku operacyjnego /związku taktycznego/ marynarki wojennej i sztaby związków operacyjnych /związków taktycznych/ innych rodzajów sił zbrojnych biorących udział w operacji. Należy wtedy dokładnie opracować wszystkie zagadnienia współdziałania wojsk lądowych, sił marynarki wojennej, lotnictwa, wojsk obrony powietrznej kraju, mających wspólnie wykonywać zadania na wybrzeżu i na morzu. Szczególnie dokładnie opracowuje się zagadnienia współdziałania w zakresie wykonania uderzeń bronią masowego rażenia i w zabezpieczeniu wysadzenia desantów morskich i powietrznych oraz w działaniach mających na celu rozbicie morskich i powietrznych desantów nieprzyjaciela.

159. Sztab związku /zespołu/ operacyjnego lub związku /zespołu/ taktycznego marynarki wojennej w czasie przygotowania i prowadzenia działań desantowych organizuje przygotowanie działań w dziedzinie organizacyjnej /taktycznej/ i specjalnej, a wspólnie ze sztabem kwatermistrzostwa i sztabem służb technicznych w dziedzinie tyłowej. Organizuje on rozpoznanie na obszarze planowanych działań, a szczególnie obrony przeciwdesantowej i maskowania operacyjnego; zapewnia rozwinięcie systemu załadowania desantu, ześrodkowanie morskich sił osłony, lądowanie i wsparcie; organizuje załadowanie desantu, jego przejście morzem, walkę o lądowanie, wsparcie z morza desantu po wylądowaniu oraz obronę wodnego rejonu na obszarze lądowania.

160. Organizując walkę z desantem morskim nieprzyjaciela, sztab związku operacyjnego /związku taktycznego/ marynarki wojennej organizuje rozpoznanie, aby nie dopuścić do zaskoczenia przez desant, określa jego skład, ugrupowanie marszowe i bojowe oraz kierunek lądowania; zapewnia terminowe rozwinięcie wojsk własnych i uderzenie na desant we współdziałaniu z lotnictwem i wojskami lądowymi w czasie jego przechodzenia morzem, na podejściach do rejonu lądowania i w czasie lądowania na brzegu; organizuje działania związku operacyjnego /związku taktycznego/ marynarki wojennej w walce z desantem w razie jego wysadzenia i podczas ewakuacji.

161. Desantowanie z powietrza organizuje i kieruje sztab związku operacyjnego, na którego korzyść desant ma działać. Do tej pracy powołuje się również sztab związku taktycznego /oddziału/ wojsk desantowych, lotnictwa transportowego i przedstawicieli sztabów związków operacyjnych /związków

taktycznych, oddziałów/ innych rodzajów sił zbrojnych i rodzajów wojsk biorących udział w zabezpieczeniu desantowania.

Na korzyść wojsk desantowych organizuje się współdziałanie z lotnictwem zabezpieczającym desantowanie, związkami taktycznymi działającymi na kierunku desantów, a w razie zrzutu /wysadzenia/ desantu na wybrzeżu morskim - z siłami marynarki wojennej i desantami morskimi.

162. Sztab wojsk powietrznodesantowych ponosi bezpośrednią odpowiedzialność za organizację i urządzenie rejonu wyjściowego do desantowania, za terminowe ześrodkowanie wojsk desantowych w rejonie wyjściowym do desantowania, dowodzenie nimi w czasie działań na tyłach nieprzyjaciela i za organizację zabezpieczenia działań bojowych po wylądowaniu.

163. Powietrzne desanty operacyjno organizuje sztab frontu. Mogą one wykonywać zadania na korzyść armii ogólnowojskowej /operacyjnej/, marynarki wojennej i desantów morskich.

Powietrzne desanty taktyczne organizuje sztab armii lub związku taktycznego. Mogą one wykonywać zadania na korzyść związków taktycznych /oddziałów/ wojsk lądowych, marynarki wojennej, desantów morskich i niekiedy na korzyść lotnictwa.

164. W toku działań bojowych sztab powinien śledzić zmiany sytuacji, przekazywać w terminie wykonawcom nowe zadanie i zgodnie z nimi udokładniać ustalony poprzednio sposób współdziałania.

Główną uwagę sztab zwraca na utrzymanie współdziałania, związków taktycznych /oddziałów/, które wykonują uderzenia bronią jądrową z wojskami działającymi na kierunkach tych uderzeń.

W razie naruszenia współdziałania sztab powinien natychmiast przywrócić je meldując o tym dowódcy.

* 3. KIEROWANIE RUCHEM WOJSK NA OBSZARZE KRAJU

165. Kierowanie ruchem wojsk na obszarze kraju organizuje się głównie dla zapewnienia sprawnego przegrupowania wojsk własnych i sojuszniczych przez terytorium PRL.

Głównym organizatorem systemu kierowania ruchem wojsk na obszarze kraju jest Sztab Generalny WP., natomiast bezpośrednimi organizatorami kierowania ruchem wojsk są sztaby okręgów wojskowych na swoich terenach.

166. W skład systemu kierowania ruchem wojsk wchodzi:

- Centralne Grupy Kierowania Ruchem Wojsk /CGKRW/ jako organy Sztabu Generalnego WP przewidziane do realizacji zadań kierowania ruchem wojsk w przypadku zdecentralizowanego dowodzenia na obszarze kraju;
- Okręgowe Grupy Kierowania Ruchem Wojsk /OGKRW/ realizujące zadania kierowania ruchem wojsk na obszarze okręgów wojskowych;
- Komendy Stref Kierowania Ruchem Wojsk /KSIRW/ podległe OKRW;
- Komendy Rejonów Kierowania Ruchem Wojsk /KRKRW/ podległe KSIRW;
- wojskowe i milicyjne posterunki regulacji ruchu realizujące swe zadania w ramach RKRW.

167. Organy i siły systemu kierowania ruchem wojsk zapewniają przegrupowującym się wojskom: regulację ruchu na drogach marszu; pilotowanie kolumn przez duże aglomeracje miejsko-

przemysłowe i na drogach obejścia; przekazywanie dowódcom i sztabom maszerujących kolumn wojsk dodatkowych zarządzeń nadrzędnych organów dowodzenia.

168. Dowództwa i sztaby przegrupowujących się wojsk ściśle współpracują ze wszystkimi organami kierowania ruchem wojsk przez: delegowanie swych przedstawicieli do organów działających w systemie kierowania ruchem wojsk; wspólne wypracowywanie propozycji do podjęcia decyzji dotyczących wprowadzania zmian w planie przegrupowania wojsk, przekazywanie rozkazów i zarządzeń dotyczących zmian w planie przegrupowania zarówno dla przegrupowujących się wojsk, jak i organów kierowania ruchem; obopólne przestrzeganie i realizowanie planu przegrupowania oraz otrzymanych w tym zakresie rozkazów i zarządzeń.

R o z d z i a ł VI

PLANOWANIE I ORGANIZOWANIE ZABEZPIECZENIA DZIAŁAŃ BOJOWYCH

169. Zabezpieczenie działań bojowych planują i organizują, zgodnie z zakresem obowiązków, szef sztabu, szefowie komórek organizacyjnych sztabu, szefowie rodzajów wojsk oraz kwatermistrz i szef służb technicznych na podstawie decyzji i ewentualnych wytycznych dowódcy /szefa sztabu/ oraz zarządzeń /wytycznych/ sztabu nadrzędnego.

Planowanie i organizowanie zabezpieczenia działań bojowych obejmuje precyzowanie zadań specyficznych dla danej sytuacji i każdego rodzaju zabezpieczenia, określenie i wydzielenie sił i środków, niezbędnych do ich wykonania, przekazanie zadań wykonawcom oraz ustalenie sposobów ich współdziałania. Zadania zabezpieczenia działań bojowych przekazuje się w zarządzeniach pisemnych lub ustnych.

1. ROZPOZNIANIE

170. Organizowanie rozpoznania i ciągłe kierowanie nim jest jednym z głównych zadań dowódców, sztabów, szefów rodzajów wojsk i służb.

171. Zadania do rozpoznania stawia dowódca natychmiast po otrzymaniu i analizie zadania bojowego, a po podjęciu decyzji konkretyzuje je i uzupełnia. Dowódca stawiając zadanie do rozpoznania określa: rodzaj i czas zdobycia wiadomości o nieprzyjaciolu i terenie, ustala rejony i obiekty szczególnej

wagi, na których należy skupić główny wysiłek rozpoznania oraz jakie siły i środki wykorzystać do realizacji zadań rozpoznawczych.

172. Szef sztabu jest odpowiedzialny za organizację rozpoznania, jego wyprzedzające funkcjonowanie, ciągłość, celowość i aktywność. Uściśla on zadania rozpoznania postawione przez dowódcę i sztab wyższy, określa kolejność i terminy ich wykonania: kierunki, rejony i obiekty szczególnej wagi, na których należy ześrodkować główne wysiłki rozpoznania; siły i środki do rozpoznania najważniejszych obiektów oraz sposoby zabezpieczenia działań rozpoznawczych. Ustala skład odwołu sił i środków rozpoznania oraz terminy opracowania dokumentów rozpoznawczych.

173. Bezpośrednim organizatorem i koordynatorem przedsięwzięć rozpoznawczych jest szef oddziału rozpoznawczego, który zgodnie z zadaniami postawionymi przez dowódcę, sztab nadrzędny i wytycznymi szefa sztabu organizuje działalność bezpośrednio podległych i przydzielonych oraz koordynuje działalność pozostałych sił i środków rozpoznania własnych i niższego szczebla. Przedsięwzięcia planowania, organizacji i kierowania rozpoznaniem wykonuje w ścisłej współpracy z komórkami: operacyjną, rozpoznawczymi rodzajów wojsk i służb, walki radioelektronicznej i propagandy specjalnej oraz innymi zainteresowanymi komórkami rozpoznawczymi wojsk wspierających i współdziałających. Nieustannie śledzi rozwój sytuacji bojowej, kieruje pracą informacyjną i działalnością organów rozpoznawczych. Planując i organizując rozpoznanie uwzględnia zadania postawione przez dowódcę i sztab nadrzędny, wytyczne,

możliwości własnych i przydzielonych sił i środków rozpoznania oraz zadania wykonywane przez siły i środki szczebla nadrzędnego wojsk wspierających i współdziałających.

174. Planując rozpoznanie ustala się:

- dla oddziałów /pododdziałów/ rozpoznawczych: szczegółowe zadania, pasy /kierunki, rejony, obiekty/ rozpoznania, linie /punkty/ wyjściowe /rubieże rozwinięcia/ i czas ich przekroczenia /zajęcia/; sposób przygotowania pododdziałów do prowadzenia rozpoznania i zaopatrzenia w środki materiałowe, sposób i czas ich przegrupowania do nowych rejonów /rubieży/; czas rozpoczęcia i zakończenia rozpoznania; sposób utrzymania łączności i meldowania zdobytych wiadomości; sposób zabezpieczenia ich wejścia /przerzutu/ do działania i przekraczania linii styczności wojsk; środki zapewniające bezpieczeństwo w czasie wykonywania własnych uderzeń ogniowych /zwłaszcza jądrowych/; sposób współdziałania z sąsiednimi pododdziałami /elementami/ rozpoznawczymi; sposób dostarczania jeńców, zdobytych dokumentów /nowych wzorów uzbrojenia/ i ewakuacji rannych, sposób i rejon połączenia się z wojskami własnymi oraz odtwarzania odwodu rozpoznania w toku walki; rejony zastrzeżono; sygnały i znaki rozpoznawcze;

- dla grup specjalnych przeznaczonych do działania na tyłach nieprzyjaciela: sytuację o nieprzyjacielu ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji przeciwdywersyjnej oraz warunków umożliwiających wykonanie postawionego zadania; sposoby ich przerwania /wejścia do działań/, w przypadku przerwania drogą powietrzną lub wodną, miejsca desantowania /lądowania/, miejsca rozmieszczenia baz, schowków i punktów kontaktowych,

zadania o charakterze dywersyjnym i psychologicznym oraz sposoby ich wykonania, sposób zaopatrywania dodatkowego, sposoby dalszego działania grup po wykonaniu zadań, sposoby współdziałania z innymi siłami działającymi na zapleczu nieprzyjaciela i wojskami własnymi;

- dla oddziałów /pododdziałów/ rozpoznania radioelektronicznego: sposób wymiany danych z rozpoznania pomiędzy oddziałami /pododdziałami/ rozpoznania radioelektronicznego i walki radioelektronicznej; liczbę lotów, czas prowadzenia rozpoznania, trasy i profile lotów samolotów i śmigłowców mających pokładowe urządzenia rozpoznania radioelektronicznego.

Przewidywane zadania rozpoznania przedstawia się w planie rozpoznania. Na szczeblu oddziału z zasady, a na szczeblu związku operacyjnego /związku taktycznego/ przy przygotowywaniu działań bojowych w warunkach skrajnie ograniczonego czasu - planowane zadania rozpoznania przedstawia się na mapie roboczej.

175. W planie rozpoznania podaje się: zadania, pasy, rejony, kierunki i obiekty rozpoznania; siły i środki wyznaczone do prowadzenia rozpoznania, ich podział według zadań, rejony rozmieszczenia /ześrodkowania - bazowania/, rubieże wejścia do działań i przegrupowania; sposoby prowadzenia rozpoznania i czas wykonania poszczególnych zadań; rejony, skalę i sposoby fotografowania lotniczego oraz rejony lotniczej obserwacji pola walki i rozpoznania powietrznego; sposób meldowania wyników rozpoznania oraz organizację łączności i kierowania rozpoznaniem; sposób zabezpieczenia działań organów rozpoznawczych; terminy i sposoby przerzutu grup specjalnych na tyły nieprzyjaciela oraz terminy i metody ich odzyskania /ewakuacji/;

elementy rozpoznawcze wyższego szczebla i sąsiadów; przedni skraj wojsk własnych i stanowisko dowodzenia; kierunek głównego wysiłku rozpoznania /rejony - obiekty szczególnej wagi/ i rejony zastrzeżone; odwód sił i środków; wiadomości o nieprzyjacielu przekazane przez sztab wyższy, sąsiadów i podwładnych; organizację współdziałania.

W przypadku, gdy plan rozpoznania opracowany jest w formie graficznej, zagadnienia których nie można narysować na mapie ujmuje się w legendzie stanowiącej załącznik do planu rozpoznania.

Plan rozpoznania podpisuje szef sztabu i szef oddziału rozpoznawczego a zatwierdza dowódca.

Szefowie rodzajów wojsk i służb są odpowiedzialni za: należyte wykorzystanie podległych im sił i środków rozpoznania; terminowe wykonanie zadań rozpoznawczych i natychmiastowe przekazywanie zdobywanych informacji do komórki rozpoznawczej sztabu; planowanie, organizowanie i kierowanie działalnością sił i środków rozpoznania. Zadania do rozpoznania ujmuje się w ich planach użycia sił i środków rozpoznania. Zasadnicze zamierzenia ujmuje się w planie rozpoznania sztabu związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/.

176. Zadania rozpoznania przekazuje się w zarządzeniu do rozpoznania. Podaje się w nim zazwyczaj: wiadomości o ugrupowaniu, działalności i możliwościach nieprzyjaciela w pasie działania związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/ i na jego skrzydłach; pas rozpoznania; główny wysiłek rozpoznania; zadania rozpoznania /gdzie, w jakim terminie i jakie wiadomości o nieprzyjacielu należy zdobyć/ oraz w miarę potrzeb

- siły i środki wydzielone do rozpoznania; gotowość systemu rozpoznania; terminy i sposób przekazywania zdobytych danych z rozpoznania /dostarczanie jeńców, zbiegów, zdobytych dokumentów, uzbrojenia/ oraz dane radiowe; zadania i główne kierunki /rejony/ rozpoznania sąsiadów; rejony zastrzeżone; znaki rozpoznawcze.

W miarę potrzeby określa się: sposób realizacji zadań; skład odwodu rozpoznania i termin jego gotowości do działań.

Zarządzenie do rozpoznania podpisuje szef sztabu i szef oddziału rozpoznawczego.

177. Organizując rozpoznanie walką sztab związku taktycznego /oddziału/ opracowuje plan rozpoznania walką, przekazuje zadania wyznaczonym do tego pododdziałom, organizuje dowodzenie i współdziałanie pododdziałów między sobą oraz z głównymi siłami związku taktycznego /oddziału/ i środkami wspierającymi.

178. Jeńcy wojenni i zbiegcy, stanowiący ważne źródło informacji, powinni być jak najszybciej przekazywani komórkom rozpoznawczym sztabów. Jeńców i zbiegów badają i przesłuchują oficerowie rozpoznania i propagandy specjalnej. Ważne osobistości bada szef rozpoznania, a nawet szef sztabu. Z przesłuchania sporządza się: na szczeblu oddziału - kartę przesłuchania, na wyższych szczeblach - protokół przesłuchania.

Uzyskane informacje należy porównać z wiadomościami z innych źródeł rozpoznania i analizować w oparciu o aktualną sytuację bojową. Wyniki badań oraz informacje o jeńcach i zbiegach z nowo wprowadzonych oddziałów nieprzyjaciela melduje się natychmiast dowódcy i sztabowi nadrzędnemu. Przesłuchanych jeńców kieruje się na punkt zbiórki jeńców wojennych, a jeńców

i zbiegów zoznajających ważne wiadomości - do sztabu nadrzędnego.

179. Sztaby lotniczych związków operacyjnych /związków taktycznych, oddziałów/ organizując rozpoznanie powietrzne ustalają: warunki, możliwości, sposoby i kolejność wykonania zadań postawionych przez sztaby ogólnowojskowe w ramach wydzielonych dla nich limitów wykorzystania lotnictwa, podział sił według zadań i obiektów rozpoznania, odwód sił i środków rozpoznania, gotowość bojową do wykonania zadań, przedsięwzięcia zabezpieczenia działań, sposób dowodzenia ⁱ współdziałania oraz sposoby i terminy przekazywania danych z rozpoznania.

Aby zapewnić prowadzenie rozpoznania powietrznego organizuje się, w razie potrzeby niszczenie środków obrony przeciwlotniczej nieprzyjaciela w rejonach rozpoznania, ustala się sposoby obozwiadnienia środków radiolokacyjnych i osłony samolotów rozpoznawczych lotnictwem myśliwskim oraz uzgadnia się ich działanie z oddziałami lotnictwa bojowego, wojsk rakietowych i artylerii.

180. W celu zapewnienia ciągłości rozpoznania zarówno w czasie przygotowania, jak i w toku działań bojowych, sztaby powinny utrzymywać ciągłą łączność z podległymi organami rozpoznania, konkretyzować lub stawiać im dodatkowe zadania, otrzymywać od nich w terminie dane z rozpoznania i kontrolować wykonanie zadań.

Zasadniczym rodzajem łączności w dowodzeniu organami rozpoznawczymi jest łączność radiowa.

Dla potrzeb rozpoznania organicznymi siłami i środkami organizuje się sieci i kierunki radiowe oraz korzysta się

z ogólnowojskowego systemu łączności dowodzenia na ogólnych zasadach. Odbiór danych z pokładów samolotów /śmigłowców/ rozpoznania taktycznego i operacyjnego zabezpiecza się własnymi środkami łączności zainstalowanymi w wozach dowodzenia i aparatuwniach radioodbiorczych.

181. Wszelkie wiadomości rozpoznawcze napływające z różnych źródeł do sztabu oraz szefostw rodzajów wojsk i służb, są zbierane, analizowane, oceniane i uogólniane w oddziale rozpoznawczym sztabu. Wnioski z oceny, odpowiednio do ich ważności, szef oddziału rozpoznawczego melduje dowódcy i szefowi sztabu oraz przekazuje innym oddziałom sztabu i szefostwom rodzajów wojsk i służb, a także sztabowi nadrzędnemu i sztabom podległych wojsk, współdziałających i wspierających w zakresie ich dotyczącym.

2. OBRONA PRZED BRONIĄ MASOWEGO RAŻENIA

182. Sztab związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/ na podstawie decyzji i wytycznych dowódcy oraz zarządzenia /wytycznych/ sztabu nadrzędnego planuje i organizuje wspólnie z szefami rodzajów wojsk oraz kwatermistrzem i szefem służb technicznych przedsięwzięcia dotyczące obrony wojsk i tyłów przed bronią masowego rażenia, które obejmują:

- prognozowanie sytuacji skażeń, zniszczeń, zatopień i pożarów oraz ewidencję i ocenę strat powstałych w wyniku uderzeń bronią masowego rażenia;

- informowanie podległych wojsk i tyłów oraz sąsiadów i wojska współdziałające o skażeniach /zakażeniach/;

- rozpoznanie /obserwację/ skażeń oraz inżynieryjne rozpoznanie rejonów uderzeń jądrowych;
- powiadamianie wojsk i tyłów o skażeniach terenu /akwenu powietrza/ w rejonach ich działań;
- organizowanie przekraczania przez wojska stref /rejonów/ skażonych /zakazanych/ i działania wojsk w tych rejonach;
- okresową zamianę rejonów zajmowanych przez wojska;
- organizowanie grup /oddziałów/ ratunkowo-cwakuacyjnych i ich działania;
- prowadzenie kontroli i ewidencji napromienienia żołnierzy oraz analizowanie sytuacji w tym zakresie;
- odtwarzanie zdolności bojowej wojsk;
- likwidację skutków uderzeń bronią masowego rażenia;
- informowanie podległych wojsk o aktualnych i przewidywanych warunkach hydrologicznych i atmosferycznych;
- kontrolę wykonania przedsięwzięć w zakresie obrony wojsk przed bronią masowego rażenia, zaopatrywanie wojsk w środki ochrony przed skażeniami oraz w sprzęt i środki do rozpoznania i likwidacji skażeń.

183. Sztab związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/ na podstawie wytycznych dowódcy opracowuje wspólnie z szefami rodzajów wojsk i służb zarządzenie o obronie wojsk i tyłów przed bronią masowego rażenia oraz zabezpiecza i kontroluje jego wykonanie.

W zarządzeniu do obrony przed bronią masowego rażenia zazwyczaj podaje się: ogólną ocenę możliwości użycia przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia; zadania rozpoznania skażeń i zakazów, rozpoznania inżynieryjnego rejonu zniszczeń,

siły i środki rozpoznania, sposób i terminy składania meldunków; okresową zmianę rejonów zajmowanych przez wojska; dopuszczalną dawkę napromienienia dla poszczególnych związków operacyjnych /związków taktycznych, oddziałów, pododdziałów/ na okres działań /wykonywanych zadań/ lub na dzień walki; kolejność i sposób przekraczania przez wojsko stref /rejonów/ skażeń /zakażeń/ i zniszczeń; okresy przeprowadzania kontroli napromienienia, wydzielone do tego siły i środki oraz terminy składania meldunków; czas i sposób przeprowadzenia szkolenia /treningów/ w zakresie obrony przed bronią masowego rażenia; sposób i terminy przeprowadzania szczepień, użycia preparatów radioochronnych oraz innych przedsięwzięć izolacyjno-ograniczających; sposoby i kolejność odtwarzania zdolności bojowej wojsk i likwidacji skutków użycia broni masowego rażenia w poszczególnych elementach ugrupowania bojowego /związkach, oddziałach, pododdziałach lub elementach tyłowych/ oraz wydzielone do tego siły i środki, kolejność i terminy zaopatrywania wojsk w środki ochronne i inne materiały; sposób powiadamiania wojsk /elementów ugrupowania/ o skażeniach i zakażeniach /sygnały powiadamiania/.

Zarządzenie o obronie przed bronią masowego rażenia podpisuje szef sztabu i szef oddziału operacyjnego.

184. Szefowie rodzajów wojsk oraz kwatermistrz i szef służb technicznych obowiązani są: stale znać sytuację powstałą w wyniku użycia przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia, informować sztab, podległe wojska o uderzeniach, strefach skażeń /zakażeń/ i zniszczeń; nadzorować w podległych wojskach wykonanie czynności w zakresie obrony przed bronią masowego

rażenia; kierować likwidacją skutków użycia przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia.

185. Rozpoznanie skażeń i zakazeń organizuje sztab wspólnie z szefem zabezpieczenia chemicznego i szefem służby zdrowia /starszym lekarzem/. Podczas organizacji należy określić zadania i terminy rozpoznania, siły i środki, sposoby rozpoznania, rozmieszczenie posterunków obserwacji skażeń, trasy lotów samolotów i śmigłowców użytych do rozpoznania i sposób przekazywania danych z rozpoznania.

186. W razie otrzymania danych o skażeniu terenu czy powietrza, albo gdy z prognozy skażeń wynika możliwość skażenia, sztab powiadania o tym zagrożone wojska, aby mogły one w porę zastosować wszystkie środki i sposoby ochrony przed skażeniami.

187. Sytuację skażeń i jej zmiany przedstawia się na mapach /oleatach, szkicach/ skażeń stacji obliczeniowo-analitycznych skażeń oraz w niezbędnym zakresie na mapach roboczych oficerów sztabu i szefów rodzajów wojsk i służb. Na mapach tych przedstawia się:

- wszystkie uderzenia jądrowe z podaniem mocy, rodzaju i czasu wybuchu;
- strefy skażeń promieniotwórczych;
- strefy /rejony/ skażeń chemicznych /biologicznych/ z podaniem rodzaju środków trujących /biologicznych/ oraz czasu ich rażącego działania;
- warunki meteorologiczne w przyziemnych i górnych warstwach atmosfery;

- tabele z niezbędnymi kalkulacjami w zakresie strat i skażeń.

188. W celu odtworzenia zdolności bojowej wojsk, na które nieprzyjaciół wykonał uderzenia bronią masowego rażenia, sztab powinien zapewnić: odtworzenie naruszonego systemu dowodzenia; ustalenie skutków użycia broni masowego rażenia; sprecyzowanie i przekazanie zadań bojowych związkom taktycznym /oddziałom/, które nie utraciły zdolności bojowej do dalszych działań; wyprowadzenie wojsk ze stref skażeń, rejonów zniszczeń, pożarów i zatopień; ustalenie możliwości i warunków przebywania wojsk oraz realizacji zadań bojowych w dotychczas zajmowanych rejonach; opanowanie skutków psychicznego oddziaływania broni masowego rażenia; przeprowadzenie przedsięwzięć organizacyjnych w celu stworzenia oddziałów zbiorczych; odtworzenie dróg manowru; uzupełnienie oddziałów stanem osobowym i techniką bojową.

189. W zakresie likwidacji skutków użycia przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia sztab zapewnia: rozpoznanie rejonów porażenia bronią masowego rażenia; prowadzenia prac awaryjno-ratunkowych; udzielenie doraźnej pomocy rannym i porażonym; przeprowadzenie zabiegów specjalnych; gaszenie i lokalizację pożarów; oczyszczanie wody; dezaktywację, odkazanie i dezynfekcję środków materiałowych, dróg i urządzeń; odtwarzanie lub budowę nowych ukryć dla stanu osobowego i sprzętu; torowanie dróg; przeprowadzenie przedsięwzięć izolacyjno-ograniczających.

3. POWSZECHNA OBRONA PRZECIWILOTNICZA

190. Powszechną obronę przeciwlotniczą organizują dowódcy. W wytycznych do powszechnej obrony przeciwlotniczej dowódca określa:

- sposób organizacji rozpoznania wzrokowego i alarmowania;
- zakres wykorzystania etatowej broni strzeleckiej, pokładowej i artyleryjskiej do walki ze środkami napadu powietrznego nieprzyjaciela;
- zakres realizacji takich przedsięwzięć, jak: maskowanie, rozśrodkowanie, wykorzystanie ochronnych i maskujących właściwości terenu i likwidacji skutków uderzeń nieprzyjaciela powietrznego.

191. Sztab związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/ przygotowuje dowódcy niezbędne dane do decyzji, dotyczące powszechnej obrony przeciwlotniczej. Na podstawie decyzji dowódcy przekazuje zadania do podległych wojsk i kontroluje realizację zadań powszechnej obrony przeciwlotniczej na najniższych szczeblach dowodzenia.

4. UBEZPIECZENIE

192. Ubezpieczenie marszowe, bojowe i postoju organizują sztaby związków taktycznych i oddziałów. Na podstawie decyzji dowódcy sztab przekazuje zadania oddziałom /pododdziałom/ wyznaczonym na ubezpieczenie i kontroluje ich wykonanie; organizuje trwałą łączność organów ubezpieczenia z wojskami ubezpieczanymi, pododdziałami /elementami/ rozpoznawczymi i sąsiednimi organami ubezpieczenia, a także ustala sygnały

oraz sposób współdziałania i przekazywania danych o sytuacji.

Najważniejsze zagadnienia dotyczące ubezpieczenia wojsk przedstawia się na mapach, na których wyrażona jest decyzja dowódcy oraz w niezbędnym zakresie na mapach roboczych oficerów sztabu i szefów rodzajów wojsk.

193. W czasie marszu sztab zapewnia terminowe wyjście organów ubezpieczenia marszowego, uzgadnia przebieg ich marszu z marszem kolumn wojsk ubezpieczanych w odniesieniu do czasu osiągnięcia wyznaczonych rubieży /obiektów, punktów/, precyzuje zadania i kontroluje ich wykonanie.

W czasie rozmieszczenia wojsk w terenie sztab jest obowiązany zorganizować ubezpieczenie postoju, zapewnić terminowe wyjście pododdziałów wyznaczonych na ubezpieczenie oraz zorganizować dowodzenie nimi. W razie potrzeby ustala kolejność zmiany pododdziałów ubezpieczenia postoju.

Organizując ubezpieczenie bojowe, sztab zapewnia i dopilnowuje terminowe obsadzenie i rozbudowę inżynierską pozycji pododdziałów wyznaczonych na ubezpieczenie i kontroluje pełnienie służby. Szczególnie dokładnie organizuje współdziałanie ubezpieczanych wojsk z ubezpieczeniem bojowym na wypadek jego wycofania się.

194. Sztaby związków taktycznych i oddziałów rakiet wojsk lądowych, związków taktycznych i oddziałów wojsk obrony powietrznej kraju i wojsk lotniczych organizują ochronę /obronę/ rejonów stanowisk startowych i innych oraz lotnisk.

5. ZABEZPIECZENIE INŻYNIERYJNE

195. Na podstawie decyzji i wytycznych dowódcy oraz zarządzeń /wytycznych/ szefa wojsk inżynieryjnych /szefa saperów/ szczebla nadrzędnego, szef wojsk inżynieryjnych /szef saperów/ organizuje zabezpieczenie inżynieryjne działań bojowych, precyzując zakres i terminy wykonania zadań inżynieryjnych przez związki /oddziały, pododdziały/ wojsk inżynieryjnych, rodzaje wojsk i służb, a także kontroluje ich realizację. Za wykonanie zadań zabezpieczenia inżynieryjnego odpowiedzialni są dowódcy oddziałów i związków ogólnowojskowych, szefowie rodzajów wojsk i służb.

Szef wojsk inżynieryjnych /szef saperów/ opracowuje plan zabezpieczenia inżynieryjnego działań bojowych na mapie wraz z legendą, który uzgadnia z oddziałem operacyjnym sztabu, kwatermistrzem, szefem służb technicznych i szefami rodzajów wojsk.

196. W planie zabezpieczenia inżynieryjnego przedstawia się: rubież styczności wojsk własnych i nieprzyjaciela, zasadnicze elementy ugrupowania wojsk nieprzyjaciela w tym szczególnie jego oddziałów /pododdziałów/ inżynieryjnych oraz rejony i treść realizowanych przez nie przedsięwzięć inżynieryjnych; rozbudowę inżynieryjną terenu oraz system zapór i przeszkód inżynieryjnych wojsk własnych i nieprzyjaciela; linię rozgraniczenia związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/; drogi manewru, dowozu, ewakuacji i rokadowe; ocenę terenu /jego infrastruktury/ po stronie własnej i nieprzyjaciela oraz jego wpływ na prowadzenie działań bojowych; rejony

wykonywania zadań /prac/ zabezpieczenia inżynieryjnego, siły i środki wyznaczone do tego celu oraz terminy wykonania zadań; sposoby przekroczenia przez wojska rejonów zniszczeń i skażeń /pożarów/; współdziałanie wojsk inżynieryjnych z innymi rodzajami wojsk w zakresie realizacji postawionych zadań; udział innych rodzajów wojsk i służb w realizacji zadań zabezpieczenia inżynieryjnego.

W legendzie opisuje się: zadania zabezpieczenia inżynieryjnego; podział i ugrupowanie wojsk inżynieryjnych w poszczególnych etapach walki; system dowodzenia wojskami inżynieryjnymi; kalkulacje i niezbędne uzasadnienia dotyczące realizacji zadań zabezpieczenia inżynieryjnego; stan zaopatrzenia wojsk w sprzęt i materiały inżynieryjne; organizację i możliwości remontowe sprzętu inżynieryjnego.

Do planu zabezpieczenia inżynieryjnego załącza się: tabelę przegrupowania wojsk inżynieryjnych; tabelę zadań i wykorzystania sił i środków rozpoznania inżynieryjnego; plan pokonywania przeszkód wodnych; plan pokonywania zapór inżynieryjnych; plan minowania i niszczeń; plan zaopatrywania wojsk w sprzęt i materiały inżynieryjne i organizacji zabezpieczenia technicznego.

Plan zabezpieczenia inżynieryjnego podpisuje szef sztabu i szef wojsk inżynieryjnych /saperów/, a zatwierdza go dowódca.

197. Zadania zabezpieczenia inżynieryjnego przekazuje się wojskom w zarządzeniu zabezpieczenia inżynieryjnego.

W zarządzeniu zabezpieczenia inżynieryjnego zazwyczaj

podaje się: zadania zabezpieczenia inżynieryjnego wykonywane siłami i środkami przełożonego na korzyść związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/ oraz terminy ich wykonania; wzmocnienie lub przydział pododdziałów /oddziałów/ wojsk inżynieryjnych i sposób ich użycia; sposób zaopatrywania w sprzęt i materiały inżynieryjne; sposób remontu sprzętu inżynieryjnego; terminy składania meldunków o przebiegu realizacji zadań zabezpieczenia inżynieryjnego.

Zarządzenie zabezpieczenia inżynieryjnego podpisuje szef sztabu i szef wojsk inżynieryjnych /saperów/.

6. ZABEZPIECZENIE CHEMICZNE

198. Na podstawie decyzji dowódcy oraz zarządzenia /wytycznych/ szefa wojsk chemicznych /szefa zabezpieczenia chemicznego/ szczebla nadrzędnego, sztab wspólnie z szefem wojsk chemicznych /szefem zabezpieczenia chemicznego/ określa zakres i terminy wykonania przedsięwzięć zabezpieczenia chemicznego, wydziela potrzebne siły i środki oraz kontroluje wykonanie przez nie zadań.

Za planowanie, organizowanie i nadzór wykonania przedsięwzięć zabezpieczenia chemicznego odpowiedzialny jest bezpośrednio szef wojsk chemicznych /szef zabezpieczenia chemicznego/.

Planując zabezpieczenie chemiczne szef wojsk chemicznych /szef zabezpieczenia chemicznego/ uzgadnia je ze sztabem, kwatermistrzem i szefem służb technicznych oraz szefami rodzajów wojsk.

199. Szef wojsk chemicznych /szef zabezpieczenia chemicznego/ zabezpieczenie chemiczne działań bojowych przedstawia w planie, w którym ujmuje się: rubież styczności wojsk własnych i nieprzyjaciela; zasadnicze elementy ugrupowania nieprzyjaciela wpływające na zakres zadań realizowanych przez wojska chemiczne; linie rozgraniczenia oraz ogólny zarys zadań i ugrupowania związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/; rejony szczególnie zagrożone użyciem przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia; planowane wykorzystanie organicznych i przydzielonych oddziałów i pododdziałów wojsk chemicznych; system wykrywania wybuchów jądrowych i skażeń; przedsięwzięcia w zakresie zabiegów specjalnych i odkażania umundurowania; planowane wykorzystanie dymów i miotaczy ognia; system zabezpieczenia w sprzęt i środki chemiczne.

W legendzie opisuje się: zadania zabezpieczenia chemicznego; stan i podział wojsk chemicznych; aktualne możliwości wojsk chemicznych; kalkulacje przegrupowania wojsk chemicznych; stan materiałowo-technicznego zabezpieczenia wojsk w sprzęt i środki chemiczne; organizację łączności; możliwości użycia broni masowego rażenia przez nieprzyjaciela i związane z tym kalkulacje; warunki meteorologiczne, przewidywane i prognozowane sytuacje skażeń oraz wynikające z nich wnioski.

Plan zabezpieczenia chemicznego podpisuje szef sztabu i szef wojsk chemicznych /zabezpieczenia chemicznego/ a zatwierdza go dowódca.

W zarządzeniu zabezpieczenia chemicznego zazwyczaj podaje się: zagrożenie bronią masowego rażenia przez nieprzyjaciela; zadania zabezpieczenia chemicznego wykonywane siłami i środkami przełożonego na korzyść związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/; zadania w zakresie: organizacji wykrywania wybuchów jądrowych oraz skażeń, rozpoznania skażeń promieniotwórczych i chemicznych, kontroli stopnia skażenia promieniotwórczego i chemicznego oraz zapewnienia kontroli napromienienia wojsk, zabiegów sanitarnych i specjalnych wojsk oraz odkażania terenu, wykorzystania dymów, użycia miotaczy ognia, zabezpieczenia materiałowo-technicznego wojsk w sprzęt i środki chemiczne; terminy przedstawiania meldunków.

Zarządzenie zabezpieczenia chemicznego podpisuje szef sztabu i szef wojsk chemicznych /szef zabezpieczenia chemicznego/.

7. MASKOWANIE

200. Maskowanie planują i organizują sztaby zgodnie z decyzją dowódcy a realizują je ciągle związki /oddziały, pododdziały/ we wszystkich rodzajach działań bojowych w celu osiągnięcia zaskoczenia i pomyślnego wykonania zadań bojowych.

Planując i organizując maskowanie sztab na podstawie zamiaru dowódcy odnośnie maskowania i zarządzenia sztabu nadrzędnego zobowiązany jest do:

- ciągłego studiowania i analizowania możliwości rozpoznania nieprzyjaciela;
- precyzowania celów szczegółowych i zadań maskowania w poszczególnych etapach operacji /walki/;
- określania przedsięwzięć dotyczących skrytego rozmieszczenia związków /oddziałów/, organizacji obiektów pozornych i działań demonstracyjnych oraz wykorzystania środków miejscowych do maskowania;
- zapewnienia niezbędnej ilości sił i środków do maskowania, dowodzenia nimi oraz organizacji ^{współdziałania} między tymi siłami;
- powiązania czynności pozornych z faktycznymi ruchami wojsk w ramach przygotowania do operacji /walki/;
- określenia terminów wykonania zaplanowanych zadań;
- kontroli wykonania zadań maskowania i oceny jego skuteczności.

Sztab powinien szczególną uwagę zwrócić na wprowadzenie w błąd nieprzyjaciela co do rozmieszczenia broni raketowej, stanowisk dowodzenia oraz czasu i miejsca planowanych działań bojowych.

Organizując przedsięwzięcia pozorowania /pozorne rejony SO, zgrupowania wojsk, pozorne przegrupowania, przewozy itp./, jeżeli jest czas, sztaby przeprowadzają rekonesans rejonów i kierunków planowanych działań pozornych.

201. Rezultaty planowania maskowania sztaby związków operacyjnych przedstawiają w planie maskowania, a na szczeblach taktycznych przedstawiają je zazwyczaj na mapie z decyzją dowódcy i w planach użycia rodzajów wojsk i innych.

Plan maskowania opracowuje się przy współudziale zastępców dowódcy i szefostw rodzajów wojsk i służb.

W planie maskowania podaje się: cel, zamiar i zadania maskowania operacyjnego; czas, kolejność i sposób realizacji zadań maskowania operacyjnego; wydzielone siły i środki do realizacji zadań maskowania operacyjnego; rejony rozmieszczenia pozornych lotnisk; rejony pozornych punktów dowodzenia i węzłów łączności; rejony pozornych obiektów tyłowych; rejony i drogi marszu przewidziane do pozorowania ruchu wojsk, przewozu zaopatrzenia i ewakuacji; rejony zwiększonej intensywności działania organów rozpoznawczych, wykonujących zadania w ramach pozorowania; rejony, rubieże i zadania dla jednostek wykonujących działania demonstracyjne; drogi marszu jednostek wykonujących zadania na korzyść maskowania operacyjnego w ramach faktycznych ruchów i przegrupowań.

W legendzie opisuje się: cel maskowania operacyjnego; zamiar maskowania operacyjnego; sposób i czas realizacji zadań maskowania operacyjnego; odpowiedzialnych za wykonanie zadań maskowania operacyjnego; siły i środki przewidziane do reali-

zacji zadań maskowania operacyjnego oraz ich działanie;
ilość sił i technicznych środków maskowania oraz środków
rzeczywistych przewidzianych do poszczególnych obiektów
/rejonów/ pozornych.

Plan maskowania operacyjnego podpisuje szef sztabu
a zatwierdza dowódca.

202. Zadania maskowania przekazuje się w zarządzeniach.
Obowiązuje zasada przekazywania tylko tych zadań, które
są przewidziane do wykonania przez otrzymującego zarządzenie.

W zarządzeniu maskowania zazwyczaj podaje się: niezbędne
dane o działaniach z zakresu maskowania operacyjnego sąsiednich
związków taktycznych /operacyjnych/; wiadomości o nieprzyja-
cielu; zadania do wykonania w ramach maskowania operacyjnego;
sposób realizacji poszczególnych zadań maskowania; siły
i środki wydzielone do maskowania; terminy wykonania; odpo-
wiedzialnych za wykonanie nakazanych prac; sposób kontroli
stanu maskowania; terminy założenia meldunków.

Zarządzenie o maskowaniu podpisuje szef sztabu związku
operacyjnego.

Do zarządzenia maskowania w razie konieczności załącza
się mapę /szkic/ z narysowanymi zasadniczymi zadaniami.

203. Skuteczność maskowania sztab kontroluje przez obser-
wację z powietrza. W razie potrzeby organizuje fotografowanie
lotnicze rejonów rozmieszczenia wojsk, bazowania lotnictwa,
rejonów stanowisk startowych wojsk raketowych, punktów dowo-
dzenia i obiektów tyłowych. Szczególną uwagę zwraca się na
kontrolę pracy własnych środków radioelektronicznych.

Do kontroli maskowania operacyjnego używa się wszystkich technicznych środków rozpoznania.

8. OBRONA RADIOELEKTRONICZNA

204. Obrona radioelektroniczna jest integralną częścią walki radioelektronicznej zapewniającą efektywne wykorzystanie własnych systemów radioelektronicznych dowodzenia wojskami i kierowania środkami walki.

Do głównych przedsięwzięć realizowanych przez sztaby w zakresie organizacji obrony radioelektronicznej należą:

- obrona systemów radioelektronicznych przed rozpoznaniem i obezwładnieniem radioelektronicznym;
- kontrola promieniowania elektromagnetycznego;
- eliminacja wzajemnych zakłóceń.

Bezpośrednią odpowiedzialność za organizację i prowadzenie obrony radioelektronicznej ponoszą użytkownicy środków i systemów radioelektronicznych.

Koordinacją całości przedsięwzięć obrony radioelektronicznej zajmuje się wydział /oddział/ walki radioelektronicznej, w związkach taktycznych wydział operacyjny, a w oddziałach i pododdziałach szef sztabu. Do jego obowiązków należy przygotowanie danych niezbędnych dowódcy do podjęcia decyzji odnośnie obrony radioelektronicznej, opracowanie i przedstawienie szefowi sztabu do akceptacji zbiorowych wykazów częstotliwości, sektorów i rejonów zakazanych do zakłóceń i rozmieszczania środków radioelektronicznych, współdziałanie

z organami zajmującymi się kontrolą promieniowania elektromagnetycznego, opracowanie zarządzeń w zakresie obrony radioelektronicznej.

205. Przedsięwzięcia obrony radioelektronicznej na szczeblach operacyjnych przedstawia się w planie walki radioelektronicznej, a na szczeblach taktycznych na mapach wyrażających decyzję dowódcy.

W planie walki radioelektronicznej przedstawia się: podstawowe obiekty radioelektroniczne nieprzyjaciela i ich przynależność; rubież styczności wojsk oraz linie rozgraniczenia i rubieżce zadań związku operacyjnego; zadania obezwładniania i niszczenia obiektów radioelektronicznych przez wojska raketowe i artylerię oraz lotnictwo; zadania obezwładniania radioelektronicznego realizowane przez oddziały i pododdziały walki radioelektronicznej i ich skład, strefy dyżurowania oraz trasy lotu samolotów i śmigłowców, grup zakłócających, granicę stref wykrywania i obezwładniania radioelektronicznego; obiekty i rejony podlegające osłonie przez oddziały i pododdziały walki radioelektronicznej; zasadnicze i zapasowe rejony rozwinięcia /lotniska bazowania/ oddziałów i pododdziałów walki radioelektronicznej, czasy osiągnięcia przez nie gotowości do działań oraz sposoby ich przegrupowania; odwód sił i środków walki radioelektronicznej; punkty dowodzenia i węzły łączności związków operacyjnych /związków taktycznych/ wojsk podległych i współdziałających; strefy, sektory i rejony zakazane do zakłócania i rozmieszczenia środków radioelektronicznych oraz pozorne systemy radioelektroniczne; współdziałające oddziały i pododdziały roz-

poznania radioelektronicznego maskowania przeciwradiolokacyjnego oraz ich zasadnicze zadania w ramach walki radioelektronicznej.

W legendzie opisuje się: cel i podstawowe zadania walki radioelektronicznej; skład sił i środków walki radioelektronicznej oraz ich możliwości; zadania wykonywane przez oddziały i pododdziały walki radioelektronicznej oraz sposób ich realizacji; plan graficzny bojowego wykorzystania oddziałów i pododdziałów walki radioelektronicznej; harmonogram obezwładniania radioelektronicznego; podstawowe przedsięwzięcia obrony radioelektronicznej; organizację kierowania walką radioelektroniczną oraz współdziałania.

Ponadto niektóre elementy obrony radioelektronicznej przedstawia się w planach użycia rodzajów sił zbrojnych, rodzajów wojsk i służb.

206. W zarządzeniu o walce radioelektronicznej zazwyczaj podaje się: informacje o obiektach radioelektronicznych nieprzyjaciela wykrytych w pasie działania związku operacyjnego /związku taktycznego/; przedsięwzięcia walki radioelektronicznej realizowane przez siły i środki przełożonego lub sąsiadów w pasie działania związku operacyjnego /związku taktycznego/ oraz czas ich wykonania; czas i miejsce przybycia przydzielonych oddziałów i pododdziałów walki radioelektronicznej; przedsięwzięcia walki radioelektronicznej, które należy wykonać na rzecz innych rodzajów sił zbrojnych, rodzajów wojsk oraz sąsiadów, związków operacyjnych i związków taktycznych; organizację dowodzenia i współdziałania; sygnały

rozpoczęcia i przerwania zakłóceń; zabezpieczenie materiałowo-techniczne; sposoby i terminy składania meldunków.

W załączniku do zarządzenia podaje się dane o organizacji łączności dowodzenia i współdziałania, a także wykaz częstotliwości, wykaz sektorów i rejonów zakazanych do zakłócania i rozmieszczania środków radioelektronicznych.

Zarządzenie o walce radioelektronicznej podpisuje szef sztabu i szef wydziału walki radioelektronicznej.

9. ZABEZPIECZENIE HYDROLOGICZNO-METEOROLOGICZNE

207. Zabezpieczenie hydrologiczno-meteorologiczne organizuje i realizuje służba hydrologiczno-meteorologiczna /meteorologiczna/ związków operacyjnych, a w związkach taktycznych /oddziałach/ sztab w celu określania wpływu warunków atmosferycznych i stanu wód na działanie bojowe wojsk i wykonanie przedsięwzięć związanych z obroną przed bronią masowego rażenia.

208. Organ odpowiedzialny za zabezpieczenie hydrologiczno-meteorologiczne powinien:

- zorganizować obserwację meteorologiczną i hydrologiczną i opracowywać materiały z tej obserwacji;
- zbierać dane o pogodzie, stanie mórz, rzek, kanałów, jezior i terenów bagiennych;
- opracowywać prognozy pogody i niezbędne dane meteorologiczne do prognozowania skażeń promieniotwórczych i chemicznych terenu i przestrzeni powietrznej;
- opracowywać wspólnie ze sztabem i szefem wojsk inżynierskich prognozy możliwych stref zatopień powstałych w wyniku

zerwania zapór i wałów ochronnych na przeszkodach wodnych;

- zorganizować przekazywanie informacji hydrologicznej i meteorologicznej;

- meldować dowódcy dane o stanie pogody i stanie wód oraz prognozy hydrologiczno-meteorologiczne i przekazywać te wiadomości właściwym osobom funkcyjnym.

Podstawą działalności służby hydrologiczno-meteorologicznej /meteorologicznej/ frontu /armii/ jest decyzja dowódcy i zarządzenie o zabezpieczeniu hydrologiczno-meteorologicznym /meteorologicznym/ otrzymane ze szczebla nadrzędnego. Przedsięwzięcia zabezpieczenia hydrometeorologicznego przedstawia się na specjalnych mapach i na mapach roboczych.

209. Zadania zabezpieczenia hydrologiczno-meteorologicznego przekazuje się w zarządzeniach.

W zarządzeniu o zabezpieczeniu hydrologiczno-meteorologicznym zazwyczaj podaje się: zadania zabezpieczenia hydrologiczno-meteorologicznego; zakres prognoz pogody i hydrologicznych oraz główne terminy dokonywania obserwacji; organizację i sposób prowadzenia rozpoznania pogody i stanu wód; sposób zbierania i przekazywania wojskom informacji hydrologiczno-meteorologicznych, ostrzegania ich o niebezpiecznych stanach pogody i wód.

Zarządzenie o zabezpieczeniu hydrologiczno-meteorologicznym podpisuje szef sztabu i szef oddziału operacyjnego.

210. Biura hydrometeorologiczne /meteorologiczno/ frontu na podstawie materiałów własnych i otrzymywanych danych hydrologiczno-meteorologicznych od szczebla nadrzędnego opracowują odpowiednie materiały i przekazują je do wojsk i sztabów podległych w postaci komunikatów hydrologicznych i meteorologicz-

nych, opisów klimatycznych i innych.

10. ZABEZPIECZENIE TOPOGRAFICZNE

211. Zabezpieczenie topograficzne obejmuje szereg przedsięwzięć organizowanych i realizowanych przez komórki topograficzne sztabów, a tam gdzie ich nie ma - komórki operacyjne sztabów. Do przedsięwzięć w zakresie tego zabezpieczenia należą:

- zaopatrywanie wojsk w mapy topograficzne i specjalne, katalogi współrzędnych geodezyjnych i danych grawimetrycznych oraz w inne wydawnictwa topograficzne;

- opracowywanie fotodokumentów dla potrzeb kartograficznych;

- przygotowanie map specjalnych i materiałów informacyjnych;

- udzielanie pomocy w sporządzaniu bojowych dokumentów graficznych;

- udzielanie pomocy w dowiązaniu topograficznych elementów ugrupowania bojowego oddziałów rakiet i artylerii, środków radiotechnicznych i innych;

- unaczęśnianie map topograficznych na podstawie zdjęć lotniczych;

- zbieranie i studiowanie danych o zmianach w terenie wynikłych wskutek uderzeń jądrowych, składanie w tym zakresie meldunków dowódcy i przekazywanie informacji właściwym osobom funkcyjnym i sztabom;

- wykorzystywanie zdobytych materiałów geodezyjnych, topograficznych, kartograficznych i fotogrametrycznych nieprzyjaciela;

- planowanie i kontrola szkolenia topograficznego wojsk.

Przedsięwzięcia w zakresie zabezpieczenia topograficznego utrwała się na mapach i innych dokumentach opracowywanych przez oficerów służby topograficznej.

Zadania w zakresie zabezpieczenia topograficznego przekazuje się w zarządzeniach.

11. ZABEZPIECZENIE TYŁOWE

212. Sztab wspólnie z kwatermistrzem, szefem służb technicznych i szefami rodzajów wojsk: planuje szczegółowo i organizuje uzupełnienie związków /oddziałów, pododdziałów/ w uzbrojenie i sprzęt techniczny, prawidłową jego eksploatację, utrzymanie, ochronę, obsługiwanie techniczne, remont i ewakuację; określa rejony i terminy rozwinięcia oddziałów /pododdziałów/tyłowych, kolejność ich przegrupowania oraz sposób ich ochrony i obrony; ustala zakres i kolejność dowozu związkom /oddziałom, pododdziałom/ amunicji, materiałów pędnych, smarów i innych środków materiałowych; określa zakres, rodzaje i terminy obsługi technicznej uzbrojenia i sprzętu technicznego, rejony i terminy rozwinięcia punktu zbiórek uszkodzonego uzbrojenia i sprzętu bojowego. Ponadto sztab powinien: znać stan zaopatrzenia wojsk w środki materiałowe, stan podstawowego uzbrojenia i sprzętu technicznego, dostarczać tyłowym organom dowodzenia dane wyjściowe do określania potrzeb w środkach materiałowych i planowania pracy tyłów, wydzielać zgodnie z wytycznymi dowódcy potrzebne siły i środki do ochrony i obrony tyłów i zabezpieczenia inżynieryjnego.

213. Kwatermistrz /sztab kwatermistrzostwa/ odpowiada bezpośrednio za planowanie i organizację zabezpieczenia tyłowego. W planie zabezpieczenia tyłowego powinien on uwzględnić: rejony rozmieszczenia i sposób przesuwania oddziałów i pododdziałów tyłowych do czasu rozpoczęcia i na czas prowadzenia operacji /działań bojowych/; układ sieci komunikacyjnej oraz oddziały /pododdziały/ wyznaczone do jego utrzymania; stacjonarne źródła zaopatrywania i obsługi /stacje i porty za i wyładownicze, baza szpitalna, warsztaty remontowe itp./; sposób wykorzystania jednostek służby zdrowia i technicznych; rurociągi polowe; tymczasowe rejony przeładunkowe; strefy kierowania ruchem wojsk; lotniska zabezpieczenia materiałowego; miejsce, czas rozwijania i kierunek przesuwania tyłowego stanowiska dowodzenia i dowóz środków materiałowych.

W legendzie przedstawia się: zadania tyłów i zamiar zabezpieczenia tyłowego; wyszczególnienie zasadniczych jednostek tyłowych i terminy ich gotowości; właściwości rozmieszczenia tyłów i rozśrodkowania zapasów do rozpoczęcia działań bojowych /operacji/; sposób przesunięcia tyłów; sieć komunikacyjna i jej obsługa; zabezpieczenie materiałowe; dowóz środków materiałowych, zabezpieczenie medyczne, ochrona i obrona tyłów; łączność i dowodzenie tyłami.

Plan zabezpieczenia tyłowego podpisuje szef sztabu i kwatermistrz, a zatwierdza go dowódca.

214. Zadania zabezpieczenia tyłowego doprowadza się do podległych wojsk w dyrektywie lub rozkazie tyłowym oraz w zarządzeniach kwatermistrzowskich.

W dyrektywie /rozkazie/ tyłowej podaje się:

- na jakim kierunku i do zabezpieczenia jakich zgrupowań wojsk /związków taktycznych, oddziałów, pododdziałów/ skupić główne wysiłki tyłów przed rozpoczęciem i w toku działań bojowych /z uwzględnieniem wymagań obrony przed bronią masowego rażenia/;

- dla zabezpieczenia jakich związków operacyjnych /związków taktycznych, oddziałów, pododdziałów/ rozwinąć techniczne jednostki raketowe, bazy zaopatrywania /oddziały i pododdziały zaopatrzenia/, jednostki remontowo-ewakuacyjne i inne oddziały oraz urządzenia tyłowe, rejony, czas ich rozwinięcia i pracy oraz sposób przesuwania, a także drogi dowozu i ewakuacji;

- stacje /porty/ rozdzielcze i stacje /porty/ wylądowcze dla wojsk i tyłów oraz czas ich uruchomienia;

- lotniska zabezpieczenia materiałowego;

- czas i kierunki budowy rurociągów polowych;

- zadania przygotowania i odbudowy dróg dowozu rakiet, frontowych i armijnych dróg samochodowych oraz linii kolejowych /tylko na szczeblu operacyjnym/;

- w jakich ilościach i w jakich terminach zgromadzić zapasy głównych środków materiałowych w związkach operacyjnych /związkach taktycznych, oddziałach, pododdziałach/, technicznych jednostkach raketowych, w bazach zaopatrywania /oddziałach i pododdziałach zaopatrzenia/; normy zużycia środków materiałowych z pominięciem limitów rakiet;

- zadania organizacji przewozów wojskowych, w tym dowozu środków materiałowych /kolejność, wielkość, rodzaj transportu, terminy wykonania/;

- rejon i czas rozwinięcia frontowego obozu jeńców wojennych oraz punkty przyjęcia jeńców z armii;

- zadania zabezpieczenia medycznego z podaniem sposobu użycia oddziałów i urządzeń medycznych, wykorzystania miejscowych urządzeń leczniczych, sposobu udzielania pomocy w ogniskach masowego porażenia;

- zadania zabezpieczenia materiałowo-technicznego dla technicznych jednostek raketowych w zakresie elaboracji i dowozu rakiet, dla jednostek remontowo-ewakuacyjnych w zakresie sposobu organizacji, remontu i ewakuacji oraz ich użycia, wykorzystania miejscowej bazy remontowo-obługowej, użycia sił i środków do udzielania pomocy w rejonach masowych strat;

- zadania zabezpieczenia tyłowego i inżynieryjno-lotniskowego armii lotniczej;

- zadania dotyczące ochrony i obrony tyłów ze szczególnym uwzględnieniem obrony przed bronią masowego rażenia;

- termin gotowości tyłów;

- czas, miejsce rozwinięcia i kierunek przesuwania tyłowego stanowiska dowodzenia;

- formy i terminy składania meldunków /sprawozdań tyłowych/.

Dyrektywę /rozkaz/ tyłową podpisują: dowódca, szef sztabu związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/ oraz kwatermistrz i szef służb technicznych.

215. Szef służb technicznych /sztab służb technicznych/ odpowiada bezpośrednio za planowanie i organizację zabezpieczenia materiałowo-technicznego.

W planie zabezpieczenia materiałowo-technicznego powinien on uwzględnić: rubież styczności i niezbędne dane o nieprzyjacielu, o ugrupowaniu i zadaniach wojsk własnych; rubież wejścia do bitwy /walki/ drugich rzutów i odwodów; linie rozgraniczenia i drogi marszu; zużycie motoresursów według zadań wykonywanych przez związek /oddział, pododdział/; rodzaje obsługi technicznego pojazdów mechanicznych, rejony i czas ich przeprowadzania; miejsce rozmieszczenia oddziałów /pododdziałów/ zabezpieczenia technicznego w rejonie wyjściowym, drogi i terminy ich przesunięcia w toku działań bojowych; czas i miejsce organizacji punktów zbiórki uszkodzonych pojazdów mechanicznych i sprzętu bojowego oraz środki zabezpieczenia technicznego rozwijane na nich; drogi ewakuacji, stacje załadownicze pojazdów mechanicznych podlegających remontowi środkami przełożonego; miejsce, czas rozwijania stanowiska dowodzenia i tyłowego stanowiska dowodzenia oraz kierunki ich przesunięcia.

Plan zabezpieczenia materiałowo-technicznego podpisuje szef sztabu i szef służb technicznych, a zatwierdza go dowódca.

12. SŁUŻBA PORZĄDKOWO-OCHRONNA

216. Służbę porządkowo-ochronną organizuje i bezpośrednio kieruje nią sztab zgodnie z decyzją i wytycznymi dowódcy i zarządzeniami sztabu wyższego w celu zapewnienia ochrony i obrony punktów dowodzenia, terminowego i skrytego przesunięcia, ześrodkowywania, rozwijania i rozmieszczania wojsk. Pełni się ją w rejonach punktów dowodzenia, na drogach marszu

w pasach /rejonach/ działań bojowych, na drogach dowozu i ewakuacji oraz w rejonach rozmieszczenia oddziałów i urządzeń tyłowych.

Realizując zadania służby porządkowo-ochronnej sztab powinien zapewnić:

- regulację ruchu wojsk i punktów dowodzenia na drogach marszu, a szczególnie na podejściach do przeszkód wodnych, przeprawach, przejściach przez zapory i strefy zniszczeń, skażeń i pożarów;
- ochronę punktów dowodzenia, obiektów komunikacyjnych na drogach marszu, przepraw i innych ważnych obiektów oraz zwalczanie grup specjalnych nieprzyjaciela na drogach marszu i w rejonach rozmieszczenia wojsk, punktów dowodzenia i tyłów;
- kontrolę przestrzegania przez wojska ustalonego porządku marszu i maskowania;
- zbieranie i kierowanie do właściwych oddziałów lub wyznaczonych rejonów zagubionych żołnierzy, uszkodzonej i wyremontowanej techniki bojowej i środków transportowych;
- informowanie wojsk wykonujących marsz o stanie dróg oraz sytuacji skażeń na drogach;
- utrzymanie ustalonego porządku ruchu ludności cywilnej w pasie przesunięcia, w rejonach rozmieszczenia lub działań wojsk.

217. Sztab kieruje służbą porządkowo-ochronną przez komendantów rejonów, dróg /odcinków/ i punktów przepraw oraz komendantów punktów dowodzenia. Komendanci rejonów dróg /odcinków/ i punktów przepraw oraz punktów dowodzenia obowiązani są kierować podporządkowanymi im siłami i środkami służby porządkowo-ochronnej oraz terminowo meldować do sztabu o ruchu

wojsk na drogach marszu i o przetrzeganiu przez nie zasad maskowania.

218. Służbę porządkowo-ochronną pełnią etatowe pododdziały wyposażone w środki transportu, łączności, rozpoznania skażeń i naprawy dróg. W razie konieczności na rozkaz dowódcy do tego celu mogą być również użyte inne pododdziały. Pododdziały wojsk inżynieryjnych pełnią służbę porządkowo-ochronną na przeprawach, przejściach w zaporach inżynieryjnych i trudnych odcinkach dróg. Podczas działań na obszarze własnego lub sojuszniczego kraju dla potrzeb służby porządkowo-ochronnej można również wykorzystywać siły i środki OTK, po uprzednim uzgodnieniu z odpowiednimi terenowymi sztabami wojskowymi. Z etatowych i doraźnie wydzielonych sił i środków dla potrzeb porządkowo-ochronnych tworzy się posterunki kontroli ruchu, posterunki porządkowo-ochronne i posterunki /patrole/ regulacji ruchu.

219. Organizację służby porządkowo-ochronnej przedstawia się w planie, który opracowuje się na mapie od sztabu związku taktycznego wzwyż. W przypadku przygotowywania działań bojowych w warunkach ograniczonego lub skrajnie ograniczonego czasu, a na szczeblu oddziału zawsze - organizację służby porządkowo-ochronnej przedstawia się na mapie roboczej oficera sztabu odpowiedzialnego za jej organizację. Ponadto na szczeblach taktycznych zasadnicze zagadnienia związane ze służbą porządkowo-ochronną przedstawia się na mapie decyzji dowódcy oraz w niezbędnym zakresie na mapach roboczych oficerów bezpośrednio odpowiedzialnych za jej realizację.

Plan służby porządkowo-ochronnej przedstawia się graficznie na mapie oraz w pisemnej legendzie.

Na mapie rysuje się: rejony zajmowane przez wojska oraz planowane do zajęcia; drogi marszu; linie wyjściowe i wyrównania; kolejność i czas przekraczania linii wyjściowych i wyrównania przez związki taktyczne /oddziały/ oraz ich oznakowanie; rejony służby porządkowo-ochronnej; miejsca regulujących, posterunków patroli regulacji ruchu, posterunków kontroli ruchu organicznych oraz działających na korzyść związku taktycznego /oddziału/; miejsca komendantów rejonów /dróg/ służby porządkowo-ochronnej oraz rejony rozmieszczenia odwodów sił i środków regulacji ruchu; organizację łączności.

W legendzie podaje się: cel i zadania służby porządkowo-ochronnej; rozliczenie sił i środków /numer rejonu, odcinka/, komendant, ilość i rodzaj posterunków, stan i wyposażenie posterunków, skąd wydzielono siły i środki, czas działania posterunków i ich zadania; odwód sił i środków; sygnały dowodzenia.

Plan służby porządkowo-ochronnej podpisuje szef sztabu i szef oddziału operacyjnego a zatwierdza dowódca danego szczebla dowodzenia.

221. Zadania w zakresie organizacji służby porządkowo-ochronnej sztab przekazuje wykonawcom w zarządzeniach.

Służbę porządkowo-ochronną rozwija się zawczasu, przed wyjściem wojsk na drogę marszu lub przybyciem ich do rejonów, a zwija po wykonaniu postawionych zadań lub po upływie czasu, na jaki została zorganizowana.

Jeżeli czasu jest mało lub siły i środki wydzielone do zadań porządkowo-ochronnych są niewystarczające, służbę porządkowo-ochronną rozwija się kolejno, w miarę przemarszu oddziałów, względnie przybywania wojsk do rejonu, celem przerzucania sił i środków służby porządkowo-ochronnej do nowych rejonów można wykorzystywać śmigłowce.

W natarciu i w innych rodzajach działań bojowych sztab powinien mieć odwód sił i środków do organizacji służby porządkowo-ochronnej na nowych kierunkach.

R o z d z i a ł VII

P R A C A S Z T A B U W T O K U D Z I A Ł A Ń B O J O W Y C H I K O N T R O L A D Z I A Ł A Ń W O J S K

1. PRACA SZTABU W TOKU DZIAŁAŃ BOJOWYCH

222. Praca sztabu w toku działań bojowych polega na: kontroli realizacji w odpowiednim terminie planu operacji /walki/; zapewnieniu warunków wykonania przez wojska postawionych im zadań; dostarczeniu dowódcy danych do korygowania planu względnie podejmowania nowych decyzji zgodnie z celem operacji /walki/ określonym przez przełożonego i doprowadzaniu do wojsk wynikających z nich zadań bojowych; zapewnieniu ciągłego współdziałania, dowodzenia i zabezpieczenia działań bojowych.

223. Sztab w toku działań bojowych realizuje wszystkie przedsięwzięcia procesu dowodzenia zgodnie z obowiązkami funkcyjnymi i decyzją dowódcy. Dotyczą one z zasady wykonywania przez wojska bieżących zadań częściowych. Równoległe z tym sztab w oparciu o przewidywania, melduje dowódcy dane do decyzji odnośnie rozwiązania kolejnego zadania częściowego, którego wykonanie przybliży osiągnięcie celu operacji /walki/.

224. Podczas ogniowego przygotowania ataku sztab wspólnie z szefostwem wojsk raketowych i artylerii oraz przedstawicielami lotnictwa powinien:

- przeprowadzić dodatkowe rozpoznanie w celu ustalenia obiektów i celów w obronie nieprzyjaciela, które powinny być zniszczone /obezwładnione/ lotnictwem, śmigłowcami i ogniem artylerii; należą do nich głównie środki przenoszenia broni jądrowej, stanowiska dowodzenia, samoloty na lotniskach, śmigłowce, odwody nieprzyjaciela, punkty oporu, baterie artylerii i główne elementy systemów rozpoznania i kierowania;

- śledzić obiekty i cele przewidziane do niszczenia bronią jądrową i systematycznie potwierdzać ich położenie;

- ustalić, które środki w systemie obrony przeciwlotniczej nieprzyjaciela i kiedy należy zniszczyć lub obezwładnić by zapewnić wykonanie zadania własnemu lotnictwu;

- uaktualnić plan ogniowego przygotowania ataku oraz doprowadzić wynikające stąd zadania do wykonawców;

- skontrolować gotowość wojsk raketowych i artylerii, lotnictwa i śmigłowców do wykonania ogniowego przygotowania ataku oraz gotowość oddziałów /pododdziałów/ do ataku;

- zapewnić terminowe przekazywanie do nich rozkazów, sygnałów do rozpoczęcia ogniowego przygotowania ataku oraz przejścia wojsk do ataku;

- dopilnować wykonania w nakazanym czasie przejść w zaporach własnych i nieprzyjaciela;

- zebrać i uogólnić dane o wynikach zadań przez lotnictwo i artylerię w ogniowym przygotowaniu ataku i zameldować je dowódcy;

- skontrolować terminowe wyruszenie wojsk do ataku.

Po rozpoczęciu przez wojska ataku sztab dopilnowuje terminowego przejścia lotnictwa i artylerii do wykonywania

zadań ogniowego wsparcia ataku oraz utrzymania współdziałania między związkami taktycznymi /oddziałami/ pierwszego rzutu a lotnictwem i artylerią.

225. W czasie prowadzenia natarcia sztab na podstawie oceny sytuacji i przewidywań jej rozwoju, powinien dostarczyć dowódcy dane do podjęcia we właściwym terminie decyzji o wprowadzeniu do bitwy /walki/ drugiego rzutu /odvodu/, a w szczególności:

- możliwości organizowania przez nieprzyjaciela obrony na kolejnych rubieżach i wykorzystania przez niego odwodów;
- nowo wykryte środki przenoszenia broni jądrowej i inne obiekty, które należy niszczyć uderzeniami broni jądrowej, lotnictwem i ogniem artylerii;
- słabe miejsce w ugrupowaniu nieprzyjaciela;
- kierunek, rubież, czas i sposób wprowadzenia do bitwy /walki/ drugiego rzutu;
- sposób zabezpieczenia wejścia do bitwy /walki/ drugiego rzutu, zwłaszcza pod względem ogniowym, inżynieryjnym i osłony z powietrza;
- sposób i zakres zabezpieczenia drugiego rzutu przez związki /oddziały/ pierwszego rzutu;
- możliwości wzmocnienia drugiego rzutu dodatkowymi siłami i środkami;

- sposób współdziałania między drugim rzutem a lotnictwem, artylerią i związkami taktycznymi /oddziałami/ pierwszego rzutu.

Po powzięciu przez dowódcę decyzji o wprowadzeniu do bitwy /walki/ drugiego rzutu, sztab bezzwłocznie doprowadza wynikające z niej zadania do wykonawców i zapewnia dowódcy możliwość bezpośredniego kierowania wejściem drugiego rzutu do bitwy /walki/ przez zorganizowanie wysuniętego punktu dowodzenia lub powietrznego elementu dowodzenia. Ponadto sztab zapewnia terminowe zwolnienie dróg dla drugiego rzutu, organizuje regulację ruchu, jak również dołączenie sił i środków wzmocnienia.

226. W zakresie odparcia przeciwuderzenia /kontrataku/ odwodów nieprzyjaciela sztab wspólnie z innymi organami dowodzenia powinien dostarczyć dowódcy dane do podjęcia decyzji, a w szczególności:

- prawdopodobny skład nieprzyjaciela oraz kierunek, rubieże, termin i cel wykonania przez niego przeciwuderzenia /kontrataku/;

- najbardziej opłacalne obiekty uderzeń bronią jądrową i lotnictwem;

- siły i środki nieprzyjaciela na innych kierunkach i możliwy sposób ich działania;

- sposób odparcia przeciwuderzenia /kontrataku/ odwodów nieprzyjaciela;

- jakie siły i środki należy skierować do bezpośredniego odparcia przeciwuderzenia /kontrataku/ z miejsca i z jakiej rubieży, a jakie użyć do uderzenia na skrzydło i tyły odwodów nieprzyjaciela;

- jakimi siłami rozwijać natarcie na kierunku głównego uderzenia;
- sposób wsparcia głównego zgrupowania i związków taktycznych /oddziałów/ odpierających przeciwuderzenie /kontratak/;
- sposób osłony głównego zgrupowania i wojsk odpierających przeciwuderzenie /kontratak/;
- sposób współdziałania wojsk odpierających przeciwuderzenie /kontratak/ odwodów nieprzyjaciela z lotnictwem, odwodami specjalnymi i sąsiadami;
- organizację dowodzenia.

Po podjęciu przez dowódcę decyzji sztab doprowadza zadania do wykonawców zazwyczaj w formie krótkich zarządzeń bojowych, informuje sąsiadów o decyzji dowódcy i uzgadnia z nimi współdziałanie, opracowuje i przesyła meldunek bojowy do sztabu nadrzędnego. Jednocześnie sztab zapewnia terminowe wyjście wojsk pierwszego rzutu na rubież odpierania przeciwuderzenia /kontrataku/ odwodów nieprzyjaciela, a także terminowe dokonanie manewru dodatkowymi siłami i środkami, głównie odwodami specjalnymi, na zagrożony kierunek.

227. Po rozbiciu pierwszorzutowych związków taktycznych /oddziałów/ sztab powinien skupić główny wysiłek rozpoznania w celu wykrycia momentu, rozpoczęcia i kierunków wycofywania się nieprzyjaciela. Jednocześnie powinien on dostarczyć dowódcy dane do podjęcia decyzji o przejściu do pościgu, przedstawiając w nich w szczególności:

- prawdopodobny kierunek, kolejność i cel wycofania się nieprzyjaciela;
- możliwości obsadzenia przez nieprzyjaciela kolejnej

rubieży siłami podchodzącymi z głębi lub wycofanymi;

- sposób wykorzystania własnych sił i środków w celu odcięcia dróg odwrotu siłom nieprzyjaciela, wzbronienia im wycofania się oraz rozbicia ich /wykorzystanie broni jądrowej, lotnictwa i śmigłowców, forma pościgu, dogodne kierunki pościgu poszczególnych związków taktycznych i oddziałów/;

- sposób wzbronienia nieprzyjacielowi obsadzenia kolejnej rubieży siłami podchodzącymi z głębi /obiekty uderzeń bronią jądrową, lotnictwem i śmigłowcami, użycie taktycznego desantu powietrznego, oddziałów wydzielonych i rajdowych/;

- sposób współdziałania związków taktycznych /oddziałów/ przechodzących do pościgu z lotnictwem, śmigłowcami i sąsiedami;

- sposób dowodzenia wojskami w czasie pościgu.

Po podjęciu decyzji przez dowódcę o przejściu do pościgu, sztab doprowadza zadania do poszczególnych związków taktycznych /oddziałów/ zazwyczaj przez techniczne środki łączności i oficerów kierunkowych z wykorzystaniem śmigłowców.

W miarę rozwoju pościgu sztab powinien zwracać szczególną uwagę na rozpoznania skrzydeł i luk, aby nie dopuścić do niespodziewanego uderzenia sił nieprzyjaciela pozostałych na skrzydłach, w lukach i na tyłach związków taktycznych /oddziałów/.

W czasie wycofywania się nieprzyjaciel może wykonać naziemne uderzenia jądrowe. W tym wypadku sztab ustala stopień skażenia promieniotwórczego terenu w rejonach uderzeń, strefy skażeń, zniszczeń, pożarów i zatopień oraz melduje dowódcy dane do decyzji o pokonaniu stref skażeń, pożarów, zatopień; przekazuje

wojskom sygnały uprzedzenia o zagrożeniu skażeniami lub sygnał alarmu chemicznego oraz zadania wynikające z decyzji dowódcy.

228. Organizując działania wojsk w kolejnym dniu operacji sztab powinien dokonać oceny położenia i zameldować dowódcy:

- potrzebę i możliwości prowadzenia przez związki taktyczne /oddziały/ działań nocnych;
- sposób zabezpieczenia ewentualnych działań nocnych, zwłaszcza oświetlenie, rozpoznanie i ubezpieczenie;
- możliwości działania nieprzyjaciela w ciągu nocy i w dniu następnym;
- sposób rozbicia głównego zgrupowania nieprzyjaciela w kolejnym dniu operacji uderzeniami broni jądrowej, lotnictwa oraz związków taktycznych /oddziałów/;
- potrzeby dokonania w ciągu nocy zmian w ugrupowaniu związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/;
- kierunek działania związków taktycznych /oddziałów/ w kolejnym dniu operacji, ich zadania;
- sposób współdziałania i dowodzenia wojskami w ciągu nocy i w kolejnym dniu operacji.

Jednocześnie z podejmowaniem przez dowódcę decyzji do działań w kolejnym dniu operacji, sztab opracowuje ją na mapie i przekazuje wynikające z niej zadania wraz z wytycznymi do współdziałania i zabezpieczenia działań do wojsk z takim wyliczeniem, aby zapewnić podwładnym niezbędną ilość czasu dziennego na organizację działań na szczeblach niższych.

229. W wypadku przejścia do działań z użyciem broni jądrowej sztab wspólnie z szefostwem wojsk raketowych i artylerii oraz przedstawicielami lotnictwa powinien:

- przeprowadzić bezpośrednie rozpoznanie, głównie środków przenoszenia broni jądrowej i innych obiektów /celów/, na które planuje się użyć własnej broni jądrowej;

- zameldować dowódcy dane do zaktualizowania planu pierwszego uderzenia jądrowego a następnie zgodnie z jego decyzją przekazać wynikające stąd zadania dla wykonawców;

- zapewnić sprawne osiągnięcie najwyższego stopnia gotowości przez maksymalną liczbę własnych środków przenoszenia broni jądrowej;

- zapewnić utrzymanie ciągłej łączności z wojskami raketowymi i lotnictwem biorącym udział w pierwszym uderzeniu jądrowym;

- zapewnić ciągle przekazywanie sygnałów do wojsk i kontrolować terminową realizację wynikających z nich zadań.

230. Podczas organizacji obrony do chwili rozpoczęcia natarcia przez nieprzyjaciela, sztab powinien ustalić:

- rejony rozmieszczenia środków przenoszenia broni jądrowej, stanowisk dowodzenia i artylerii;

- główne zgrupowanie wojsk nieprzyjaciela i przypuszczalny kierunek głównego uderzenia oraz termin przejścia nieprzyjaciela do natarcia;

- drogi podejścia sił nieprzyjaciela z głębi, rejony wyjściowe do natarcia i rubieże rozwinięcia do ataku;

- oznaki przygotowania się nieprzyjaciela do wykonania uderzeń jądrowych.

Jednocześnie sztab kontroluje gotowość wojsk pierwszego

rzutu do odparcia ataku nieprzyjaciela.

Jeżeli planuje się wykonanie kontrprzygotowania, sztab skupia główną uwagę na zapewnienie wykonania zadań przez wojska rakietowe, lotnictwo i artylerię w celu osłabienia i opóźnienia rozpoczęcia lub zerwania natarcia nieprzyjaciela. Powinien on wspólnie z szefostwem wojsk rakietowych i artylerii oraz przedstawicielem lotnictwa:

- udokładnić obiekty i czas wykonania uderzeń jądrowych oraz zadania dla lotnictwa i artylerii;
- zorganizować skryte wysunięcie artylerii na tymczasowe stanowiska ogniowe;
- sprawdzić gotowość wszystkich środków do wykonania kontrprzygotowania i zameldować przełożonemu;
- sprawdzić znajomość przez wojska sposobu oznaczania przedniego skraju;
- przekazać sygnał /rozkaz/ do rozpoczęcia kontrprzygotowania.

Po rozpoczęciu kontrprzygotowania sztab zbiera i opracowuje dane o wynikach kontrprzygotowania, które melduje dowódcy oraz sztabowi nadrzędnemu.

Jeżeli w czasie kontrprzygotowania planuje się uderzenie części sił przed przedni skraj obrony to sztab, zgodnie z decyzją dowódcy, udokładnia i przekazuje zadania do związków taktycznych /oddziałów/ wykonujących to uderzenie.

Ponadto sztab powinien:

- udokładnić współdziałanie między związkami taktycznymi /oddziałami/ biorącymi udział w uderzeniu, lotnictwem i artylerią oraz wojskami pierwszego rzutu;

- ustalić sposób przekroczenia przez wojska wydzielone do uderzenia zgrupowania bojowego wojsk pierwszego rzutu;
- sprecyzować sposób i skontrolować wykonanie w nakazanym terminie przejść w zaporach własnych i nieprzyjaciela na kierunku uderzenia;
- ustalić sposób umocnienia opanowanej rubieży lub wycofania się;
- skontrolować znajomość sygnałów rozpoczęcia ataku, przeniesienia i przerwania ognia artylerii, wskazywania celów i wzajemnego rozpoznawania się.

Z chwilą rozpoczęcia ataku przez nieprzyjaciela sztab ustala skutki ogniowego przygotowania ataku wykonanego przez nieprzyjaciela i kierunek uderzenia jego sił głównych, zapewnia manewr ogniem oraz siłami i środkami na zagrożony kierunek w celu stworzenia warunków do załamania natarcia nieprzyjaciela i utrzymania przedniego skraju.

231. W wypadku włamania się nieprzyjaciela w głąb obrony sztab powinien ustalić i zameldować dowódcy: na jakiej rubieży i z jakimi siłami nieprzyjaciela prowadzą bitwę /walkę/ związki /oddziały/ pierwszego rzutu, ich stan i możliwości rozwijania dalszego natarcia; możliwości użycia broni jądrowej i desantów; możliwości utrzymania zajmowanych rubieży /rejonów, pasów/ przez wojska pierwszego rzutu na kierunku włamania się nieprzyjaciela i potrzeby dodatkowego wzmocnienia; możliwości wykonania przeciwuderzenia /kontrataku/ w jakim kierunku, czasie i jakimi siłami; obiekty uderzeń własną bronią jądrową i lotnictwem; potrzeby skoordynowania wysiłków wojsk biorących udział w przeciwuderzeniu /kontrataku/.

Po podjęciu decyzji przez dowódcę sztab powinien:

- zorganizować dodatkowe rozpoznanie obiektów nieprzyjaciela, na które przewiduje się wykonanie uderzeń jądrowych i lotnictwem;

- przekazać wojskom biorącym udział w przeciwuderzeniu /kontrataku/ zadanie bojowe;

- określić i przekazać wojskom rubież bezpieczeństwa;

- udokładnić współdziałanie wojsk wykonujących przeciwuderzenie /kontratak/ z lotnictwem i śmigłowcami szturmowymi, wojskami raketowymi, artylerią, odwodami specjalnymi i oddziałami pierwszego rzutu;

- zorganizować regulację ruchu na drogach marszu drugiego rzutu na rubież rozwinięcia do przeciwuderzenia /kontrataku/;

- dostosować system dowodzenia do wykonywanego zadania i sytuacji taktyczno-operacyjnej;

- skontrolować gotowość wojsk raketowych, lotnictwa, artylerii i środków OPL do wykonania zadań;

- dopilnować podporządkowania środków wzmocnienia drugiemu rzutowi zgodnie z decyzją dowódcy.

Jeżeli przeciwuderzenie /kontratak/ wykonuje się wspólnie z sąsiadem, to sztab uzgadnia z nim termin wykonania przeciwuderzenia /kontrataku/, zadania wojsk, sposób użycia broni jądrowej, rubież spotkania, sygnały rozpoznania wojsk własnych, sposób wzbronienia podejścia odwodów nieprzyjaciela.

232. W wypadku wykonania przez nieprzyjaciela zmasowanego uderzenia jądrowego na związek operacyjny /związek taktyczny, oddział/ sztab skupia główny wysiłek na ustalenie skutków tych uderzeń i odtworzenie zdolności bojowej wojsk, które zostały porażone bronią jądrową i zapewnia realizację:

- odtworzenia naruszonego systemu dowodzenia;
- opanowania skutków psychicznego oddziaływania broni masowego rażenia, zapobieganie dezorganizacji i rozprężeniu;
- wstępnego ustalenia skutków uderzeń /poniesionych strat, stopnia napromienienia stanu osobowego oraz uszkodzeń sprzętu/;
- sprecyzowania zadań bojowych związkom taktycznym /oddziałom/, które nie utraciły zdolności bojowej do dalszych działań;
- ustalenia warunków i możliwości przebywania związków taktycznych /oddziałów/ oraz realizacji zadań bojowych w dotychczasowych rejonach;
- wyprowadzenia wojsk ze stref skażeń, rejonów zniszczeń, pożarów i zatopień;
- prowadzenia prac ewakuacyjno-ratunkowych oraz ewakuacji stanów osobowych, sprzętu bojowego i środków materiałowych;
- udzielenia doraźnej pomocy rannym i porażonym oraz ewakuowania żołnierzy wymagających leczenia szpitalnego do etapowych szpitali;
- zorganizowania przyjmowania przebywających na uzupełnienie rezerw osobowych, środków transportowych i maszyn oraz sprzętu bojowego;
- przeprowadzenia przedsięwzięć organizacyjnych w celu stworzenia oddziałów zbiorczych;
- uzupełnienia oddziałów w środki materiałowe.

Sztab wspólnie z szefami rodzajów wojsk i służb na podstawie niepełnych, często fragmentarycznych danych, dokonuje oceny

/prognozy/ w celu ustalenia:

- strat powstałych w związkach taktycznych /oddziałach/;
- skutków zniszczeń, rejonu pożarów i zatopień;
- wielkości stref skażeń;
- sił i środków, które poniosły najmniejsze straty i natychmiast lub w niedługim czasie będą zdolne do działań;
- gotowości oraz stanu sił i środków przewidzianych do likwidacji skutków;
- czasu niezbędnego na zebranie dodatkowych informacji oraz zorganizowanie likwidacji skutków;
- stanu zabezpieczenia materiałowo-technicznego i medycznego.

Do prognozowania strat i skażeń należy wykorzystać elektro-niczną technikę obliczeniową.

W celu koordynacji całokształtu przedsięwzięć związanych z odtworzeniem zdolności bojowej wojsk i likwidacji skutków uderzeń BMR, powołuje się doraźnie zespół oficerów, który opracowuje "plan odtworzenia zdolności bojowej i likwidacji skutków uderzeń BMR". Plan opracowuje się w formie tabelarycznej ujmując w nim: jakość, rodzaj i ogólny wagomiar użytej BMR, cel realizacji zadań oraz stan zdolności bojowej wojsk; związki /oddziały/, na które wykonano uderzenia BMR, charakterystykę uderzeń, poniesione straty oraz siły, które mogą być wykorzystane do realizacji zadań bojowych; przedsięwzięcia związane z: odtworzeniem dowodzenia i łączności, postawieniem nowych zadań bojowych, rozpoznaniem skażeń, wyprawieniem wojsk z rejonów skażonych, zorganizowaniem oddziałów zbiorczych, akoją ewakuacyjno-ratunkową, zabiegami specjalnymi i sanitarnymi, odtworzeniem dróg manewru, czasem zakończenia realizacji przedsięwzięć, osoby odpowiedzialne za ich

realizację, a ponadto lokalizację pożarów, zabezpieczenie w wodę i uzupełnienie materiałowo-techniczne.

Plan podpisuje szef sztabu i szef oddziału operacyjnego, a zatwierdza go dowódca.

2. ODTWARZANIE DOWODZENIA

233. Odtworzenie naruszonego dowodzenia polega na przywróceniu sprawności systemu dowodzenia wojskami. Jest ono jednym z podstawowych przedsięwzięć przywracania zdolności bojowej związków operacyjnych /związków taktycznych, oddziałów/ zwłaszcza po wykonaniu przez nieprzyjaciela uderzeń bronią masowego rażenia.

Odtwarzanie dowodzenia po uderzeniach bronią masowego rażenia opiera się na zasadach:

- wzajemnej zamienności punktów dowodzenia w każdym ogniwie, jak również między niższymi i wyższymi szczeblami dowodzenia;
- tworzenia punktów dowodzenia z obozwardnionych ogniw dowodzenia, które utraciły zdolność do pracy, lecz zachowały część ludzi i środków łączności;
- tworzenie nowych punktów dowodzenia na miejsce zniszczonych.

234. W wypadku zniszczenia punktu dowodzenia, z którego dowodził dowódca, dowodzenie przejmują w kolejności następujące osoby: szef sztabu, zastępca dowódcy do spraw liniowych, osoby wyznaczone w rozkazie.

235. Głównym sposobem odtwarzania naruszonego systemu na szczeblu związku operacyjnego /związku taktycznego/ jest przejęcie dowodzenia przez zapasowe stanowisko dowodzenia.

Zapasowe stanowisko dowodzenia przejmuje dowodzenie z własnej inicjatywy - po upewnieniu się, że stanowisko dowodzenia zostało zniszczone lub obozwładnione i jest niezdolne do pracy - nie czekając na rozkaz /sygnał/ szczebla nadrzędnego.

O przyjęciu dowodzenia przez zapasowe stanowisko dowodzenia należy niezwłocznie meldować sztabowi nadrzędnemu i powiadomić podwładnych, sąsiadów i inne punkty dowodzenia.

236. W wypadku zniszczenia stanowiska dowodzenia i niemożności przejęcia dowodzenia przez zapasowe lub kwatermistrzowskie stanowisko dowodzenia danego szczebla, dowodzenie może przejąć wydzielone dowództwo z nadrzędnego organu dowodzenia względnie - szczebla niższego. W tym wypadku przejęcie dowodzenia następuje zazwyczaj na rozkaz /sygnał/ szczebla nadrzędnego.

Jeżeli jedno z dowództw podległych było wcześniej wyznaczone do przejęcia dowodzenia szczeblem nadrzędnym i posiada informacje o zniszczeniu jego punktów dowodzenia, to może przejąć dowodzenie samodzielnie, meldując o tym przełożonemu.

Sztab przejmujący dowodzenie informuje o tym przejęte związki taktyczne /oddziały/ i dopilnowuje wykonania wcześniej postawionych im zadań.

Sztab wyznaczony do przejęcia dowodzenia powinien:

- znać aktualną sytuację i decyzję dowódcy szczebla nadrzędnego;
- posiadać dane łączności a także odpowiednie tabele dowodzenia;
- znać sygnał przejęcia dowodzenia.

237. W wypadku odtwarzania zniszczonych dowództw związków operacyjnych /związków taktycznych/ w oparciu o grupy wydzielone z dowództw lub etatowe grupy rezerwowe organizowane w okresie pokoju, a w toku działań pozostające w odwodzie, nowo utworzony sztab powinien otrzymać od sztabu nadrzędnego następujące dane: położenie przejmowanych wojsk i ich zadanie; położenie i zadania sąsiadów, aktualny stan systemu dowodzenia i łączności w podległych wojskach; aktualny stan zabezpieczenia materiałowo-technicznego.

238. Odtwarzając dowodzenie należy: wyznaczyć kierownicze osoby funkcyjne dowództwa; nawiązać łączność z podległymi wojskami i przełożonym, zameldować przełożonemu o przejęciu dowodzenia, zebrać informacje o położeniu podległych wojsk z uwzględnieniem funkcjonowania systemu dowodzenia. Równoległe z tym odtwarza się komórki organizacyjne w kolejności: operacyjne, rozpoznawcze, łączności, wojsk raketowych i artylerii; ustala się zakres zadań poszczególnych komórek i kierowniczych osób funkcyjnych oraz metody pracy dowództw; ustala się liczbę, stan środków łączności i system łączności. Następnie dokonuje się oceny i podejmuje się decyzję dotyczącą organizacji systemu dowodzenia, nawiązuje się łączność współdziałania i ustala położenie sąsiadów.

System łączności odtwarza się wszystkimi środkami, przy czym w pierwszej kolejności należy przywrócić łączność z wojskami raketowymi, związkami taktycznymi /oddziałami/ pierwszego rzutu, oddziałami /pododdziałami/ wydzielonymi do likwidacji skutków uderzeń bronią masowego rażenia oraz z tyłami.

W wypadku, gdy nie ma możliwości nawiązania łączności

z pododdziałami /przełożonym/ przy pomocy środków technicznych, wysyła się do nich oficerów odtworzonego sztabu wykorzystując śmigłowce lub inne środki ruchome. Oficerowie wysyłani do podwładnych powinni posiadać dokument upoważniający ich do działania w imieniu dowódcy, środki i dane łączności pozwalające im nawiązać łączność co najmniej o dwa szczeble niżej i inne niezbędne dokumenty dowodzenia.

Po przybyciu do podległych wojsk i ustaleniu sytuacji meldują o niej i o ewentualnym przejęciu dowodzenia oraz o wszystkich wydanych w imieniu dowódcy zarządzeniach.

3. ZWALCZANIE SYSTEMÓW DOWODZENIA NIEPRZYJACIELA

239. Podstawą organizacji i realizacji przedsięwzięć zwalczania systemów dowodzenia nieprzyjaciela jest decyzja dowódcy. Dowódca określa w niej jakie elementy systemów dowodzenia należy niszczyć uderzeniami broni jądrowej, ogniem artylerii, lotnictwem, desantami powietrznymi, oddziałami rajdowymi, grupami specjalnymi i innymi środkami i sposobami oraz jakie elementy systemów obezwładniać środkami radioelektronicznymi w poszczególnych okresach operacji /walki/.

240. Zwalczaniem systemów dowodzenia kieruje szef sztabu. Określa on: kolejność i sposób wykonania zadań, elementy systemów dowodzenia, na rozpoznanie, niszczenie i obezwładnianie których należy skupić główny wysiłek; czas /okres/ ich niszczenia lub obezwładniania.

Bezpośrednim organizatorem zwalczania systemów dowodzenia nieprzyjaciela jest oddział operacyjny. Powinien on:

- zorganizować rozpoznanie systemów dowodzenia w celu ustale-

nia miejsc rozmieszczenia punktów dowodzenia, zasad eksploatacji poszczególnych elementów systemu oraz podstawowych charakterystyk taktyczno-technicznych środków radioelektronicznych;

- dokonać oceny systemów dowodzenia i ustalić najważniejsze ogniwa, których zniszczenie najszybciej obniża efektywność dowodzenia wojskami, a zwłaszcza użycia przez nieprzyjaciela broni jądrowej, lotnictwa i artylerii;

- wspólnie z szefami rodzajów wojsk i przedstawicielami lotnictwa dokonać doboru określonych sił i środków, a także sposobów niszczenia lub obezwładniania poszczególnych elementów systemów dowodzenia;

- przygotować dane niezbędne dowódcy do podjęcia decyzji w zakresie niszczenia systemów dowodzenia;

- opracować i przekazać zadania dla wykonawców;

- koordynować oddziaływanie ogniowe z radioelektronicznym na systemy dowodzenia nieprzyjaciela;

- składać meldunki i sprawozdania sztabowi nadrzędnemu oraz systematycznie informować sztaby/podległe, współdziałające i sąsiednie o rezultatach niszczenia systemów dowodzenia.

Za realizację niszczenia systemów dowodzenia uderzeniami jądrowymi i ogniem artylerii odpowiada bezpośrednio szef wojsk rakietowych i artylerii. We współpracy ze sztabem i przedstawicielami lotnictwa, zgodnie z decyzją dowódcy, precyzuje on siły i środki dla realizacji tych zadań i kontroluje ich wykonanie.

Organem wykonawczym sztabu w zakresie organizacji i kierowania obezwładnieniem radioelektronicznym środków wykorzystywanych w systemach dowodzenia jest oddział /wydział/ walki radioelektronicznej, a w związkach taktycznych wydział operacyjny.

Powinien on:

- zapewnić we współdziałaniu z oddziałem rozpoznawczym napływ z rozpoznania radioelektronicznego, niezbędnych do prowadzenia zakłóceń, informacji o środkach radioelektronicznych nieprzyjaciela;

- dokonać oceny środków i systemów radioelektronicznych nieprzyjaciela jako obiektów obezwładniania radioelektronicznego;

- opracować dokumenty niezbędne do racjonalnego wykorzystania środków zakłóceń;

- kierować obezwładnieniem radioelektronicznym środków pracujących w systemie dowodzenia nieprzyjaciela.

241. Przedsięwzięcia w zakresie zwalczania systemów dowodzenia realizowane przez sztab wyraża się na mapie z opracowaną decyzją dowódcy. Ponadto niektóre z tych przedsięwzięć wyraża się w planach użycia rodzajów sił zbrojnych i rodzajów wojsk w zakresie ich dotyczącym oraz w planie walki radioelektronicznej.

4. ZMIANA PODPORZĄDKOWANIA WOJSK

242. W toku działań bojowych może być dokonywana zmiana podporządkowania związków operacyjnych /związków taktycznych, oddziałów/ będących zarówno w bitwie /walce/, jak i w drugim rzucie /odwodzie/.

W tym celu sztab nadrzędny na podstawie decyzji dowódcy opracowuje zarządzenie o zmianie podporządkowania.

W zarządzeniu o zmianie podporządkowania dla dowódcy, który ma przekazać związek /oddział/ innemu dowódcy podaje się: jaki związek operacyjny /związek taktyczny, oddział/ z jakimi siłami i środkami, kiedy, gdzie i komu przekazać; w jaki sposób dokonać przekazania związku /oddziału/; termin przesłania do sztabu

nadrzędnego protokołu przekazania związku /oddziału/.

Zarządzenie o zmianie podporządkowania podobnej treści otrzymuje również dowódca związku, któremu podporządkowuje się część sił innego związku.

W przypadku dokonywania zmiany podporządkowania związku /oddziału/ będącego w drugim rzucie /odwodzie/, a zwłaszcza w marszu, w zarządzeniu należy podać drogi marszu do rejonu, w którym ma nastąpić przekazanie danego związku /oddziału/.

243. Sztab związku operacyjnego /związku taktycznego/ na podstawie zarządzenia sztabu nadrzędnego lub decyzji dowódcy opracowuje zarządzenie o zmianie podporządkowania dla wychodzącego z podporządkowania związku /oddziału/, w którym określa: od kiedy, gdzie i komu zostaje podporządkowany; jakie siły i środki, w jakim rejonie i do czyjej dyspozycji pozostawić; sposób zabezpieczenia materiałowo-technicznego; miejsce, termin i sposób zameldowania się u dowódcy, któremu zostaje podporządkowany; ewentualne drogi marszu do rejonu, w którym ma być podporządkowany.

Zarządzenie o zmianie podporządkowania podpisuje dowódca i szef sztabu.

244. Sztab związku operacyjnego /związku taktycznego/, któremu podporządkowuje się nowy związek /oddział/ powinien uzyskać o nim od sztabu przekazującego informacje dotyczące charakteru zadania jakie wykonuje, położenia i stanu ukończenia, a następnie dokonać oceny tych informacji, sprecyzować i zameldować dowódcy wnioski odnośnie możliwości i sposobu użycia podporządkowanego związku /oddziału/. Na podstawie decyzji dowódcy opracowuje zarządzenie wstępne lub bojowe i wraz z do-

kumentami niezbędnymi do zapewnienia dowodzenia i współdziałania przekazuje przez delegowanego przedstawiciela /oficera kierunkowego/ sztabu do podporządkowanego związku /oddziału/.

W przypadku, gdy podporządkowany związek jest z armii innej narodowości, wówczas sztab, któremu się go podporządkowuje wysyła zazwyczaj grupę operacyjną wraz z niezbędnymi dokumentami dowodzenia i współdziałania opracowanymi w języku rosyjskim.

Przedstawiciel sztabu przekazującego i przedstawiciel sztabu przyjmującego dany związek /oddział/ sporządzają w trzech egzemplarzach protokołu przekazania /przyjęcia/, w którym ujmują: charakter wykonywanego zadania, stan ukończenia związku /oddziału/ w ludziach, w poszczególnych rodzajach uzbrojenia, w sprzęcie technicznym i w środkach materiałowych, stan dodatkowo przekazywanych środków materiałowych i urządzeń i inne niezbędne dane.

Przedstawiciel /dowódca grupy operacyjnej/ sztabu, któremu został podporządkowany dany związek /oddział/ informuje dowódcę tego związku /oddziału/ o charakterze wykonywanego zadania przez szczebel nadrzędny i aktualnej sytuacji przed jego frontem oraz o składzie imiennym kierowniczych osób funkcyjnych dowództwa, któremu został podporządkowany.

245. Dowódca związku /oddziału/ podporządkowanego obowiązany jest przesiać meldunek bojowy /a jeśli sytuacja zezwala złożyć osobiście/ nowemu przełożonemu.

Dowódca, któremu został podporządkowany dany związek /oddział/ powinien w jak najkrótszym czasie nawiązać bezpośredni kontakt z dowódcą podporządkowanego związku /oddziału/.

5. UZUPEŁNIENIE STRAT W CZASIE DZIAŁAŃ BOJOWYCH

246. Uzupełnienie strat w stanie osobowym i sprzęcie bojowym jest jednym z elementów odtwarzania i utrzymania zdolności bojowej wojsk na polu walki i ma na celu stworzenie warunków do pomyślnego prowadzenia działań bojowych. Uzupełnienie strat przeprowadza się systemem awaryjnym, bieżącym i kompleksowym.

Systemem awaryjnym uzupełnia się oddziały /związki taktyczne/ grupami specjalistów wojskowych w rejonach mobilizacji oraz na drogach marszu w toku przegrupowania do rejonów wyjściowych.

Systemem bieżącym uzupełnia się oddziały /związki taktyczne/ grupami specjalistów wojskowych w toku działań bojowych w celu wyrównywania codziennych strat.

Systemem kompleksowym uzupełnia się oddziały /związki taktyczne i związki operacyjne/ w drodze wymiany /zastępowania/ wyeliminowanych z walki pododdziałów, oddziałów i sztabów analogicznych, w pełni uzbrojonymi jednostkami /zespołami/ organizacyjnymi.

247. Sztab związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/ jest głównym organizatorem planowania i kierowania uzupełnianiem strat w związkach taktycznych /oddziałach, pododdziałach/ zgodnie z decyzją dowódcy.

Do realizacji tych zadań sztab powinien:

- znać wytyczne dowódcy i sztabu nadrzędnego w zakresie uzupełniania strat i odtwarzania zdolności bojowej;
- znać aktualne ukończenie związków taktycznych /oddziałów, pododdziałów/ i ich stopień zdolności bojowej;
- przewidywać zmiany w ukończeniu związków taktycznych /oddziałów, pododdziałów/ oraz możliwości ich ukończenia;

- planować i kierować uzupełnieniem strat i odtwarzaniem zdolności bojowej związków taktycznych /oddziałów, pododdziałów/;

- wydawać zarządzenia związkom operacyjnym /związkom taktycznym, oddziałom, pododdziałom/ w zakresie uzupełniania strat i odtwarzania zdolności bojowej;

- organizować pracę frontowego, armijnego, dywizyjnego i brygadowego punktu rozdzielczego /FPRd, APRd, DPRd, BPRd/;

- przedstawiać meldunki sztabowi nadrzędnemu, informować dowódców i sztaby podległych związków taktycznych /oddziałów, pododdziałów/ oraz szefów rodzajów wojsk i służb o sytuacji w zakresie uzupełniania strat i odtwarzania zdolności bojowej;

- kontrolować przebieg uzupełniania strat i odtwarzania zdolności bojowej w związkach taktycznych /oddziałach, pododdziałach/ i udzielać im pomocy.

248. Szef sztabu związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/ ponosi pełną odpowiedzialność za organizację oraz planowanie uzupełniania strat i odtwarzania zdolności bojowej związków taktycznych /oddziałów, pododdziałów/.

Bezpośrednim organizatorem sztabu związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/ w zakresie uzupełniania strat jest zarząd /oddział/ organizacji i uzupełnień /wydział organizacyjno-ewidencyjny i wydział kadr, starszy oficer ewidencyjno-kadrowy/.

249. Bezpośrednim wykonawcą w zakresie uzupełniania strat stanem osobowym w związkach operacyjnych /związkach taktycznych/ jest komendant FPRd /APRd, DPRd, BPRd/. Podlega on szefowi zarządu /oddziału/ organizacji i uzupełnień /szefowi wydziału

organizacyjno-ewidencyjnego/ i wykonuje jego polecenia w zakresie organizacji, kierowania i uzupełniania strat w związkach taktycznych /oddziałach/.

Komendant punktu rozdzielczego rozwija FPRd /APRd, DPRd, BPRd/ w rejonie KSD związku operacyjnego /związku taktycznego/ i kieruje jego pracą w celu:

- przyjmowania przybyłych z okręgowego punktu przesyłkowego /OPP/, punktów rozdzielczych systemu polowego i innych organów uzupełniania oddziałów /pododdziałów/ i grup uzupełnienia;

- przyjmowania i selekcjonowania żołnierzy przybyłych z rubieży zaporowych, stref kontroli i kierowania ruchem wojsk, ze szpitali, pododdziałów uzdrowieńców oraz z rozbitych związków i oddziałów;

- prowadzenia ewidencji, zapewnienia wyżywienia, odpoczynku i pomocy medycznej;

- rozdzielania i przekazywania żołnierzy uzupełnienia przedstawicielom związków taktycznych /oddziałów/.

6. KONTROLA DZIAŁAŃ BOJOWYCH

250. Celem kontroli jest zapewnienie terminowego i dokładnego wykonania przez wojska zadań bojowych oraz uzyskania obrazu rzeczywistego stanu przebiegu działań i osiągniętych rezultatów walki. Kontrolę w razie potrzeby łączy się z udzielaniem pomocy podległym dowódcom i sztabom w organizowaniu działań bojowych, utrzymaniu gotowości bojowej wojsk i realizacji zasadniczych zadań.

Kontrolę należy sprawować stale. Powinna ona zapobiegać powstawaniu niedociągnięć. Przede wszystkim sprawdza się

przygotowanie , przebieg realizacji i wykonanie tych zadań bojowych, które decydują o osiągnięciu celów działań bojowych.

251. Za organizację i prowadzenie kontroli odpowiada szef sztabu.

Kontrolę organizuje bezpośrednio i prowadzi oddział operacyjny wspólnie z oficerami innych oddziałów sztabu, szefów rodzajów wojsk i służb oraz organów partyjno-politycznych. Pozostałe oddziały sztabu, szefowie rodzajów wojsk i służb mogą prowadzić kontrolę w podległych wojskach w zakresie swoich specjalności.

252. W czasie kontroli sprawdza się:

- gotowość dyżurnych oddziałów i pododdziałów rakiet /lotnictwa/ do startu rakiet /samolotów/;
- terminowość otrzymania przez podwładnych zadań bojowych, wytycznych do organizacji współdziałania i zabezpieczenia działań bojowych oraz prawidłowość ich zrozumienia;
- treść decyzji podjętych przez podwładnych i ich zgodność z zadaniem bojowym postawionym związkowi operacyjnemu /związkowi taktycznemu, oddziałowi, pododdziałowi/;
- prawidłowość opracowania i zorganizowania przez podległych dowódców współdziałania, wszechstronnego zabezpieczenia działań bojowych i pracy partyjno-politycznej;
- przygotowanie wojsk do działań i gotowość do ich rozpoczęcia w ustalonych terminach;
- przestrzeganie ustalonych zasad skrytego dowodzenia wojskami i dyscypliny radiowej;
- wykonanie przez wojska zadań bojowych;
- terminowość składania przez sztaby podległych wojsk meldunków, ich obiektywność i wiarygodność;
- trwałość łączności.

Kontrolując zorganizowanie współdziałania i zabezpieczenia działań bojowych przede wszystkim sprawdza się: gotowość wojsk do obrony przed bronią masowego rażenia oraz umiejętność ich działania w celu maksymalnego wykorzystania skutków użycia własnej broni jądrowej; dokładność i terminowość realizacji przedsięwzięć w zakresie rozpoznania; przestrzeganie ustalonych zasad maskowania; zaopatrzenie wojsk w środki materiałowe, znajomość sygnałów i sposobów współdziałania.

253. Wyróżnia się następujące sposoby kontroli: wyjazd dowódcy i innych osób funkcyjnych do wojsk; rozmowy za pomocą technicznych środków łączności; studiowanie nadsyłanych dokumentów bojowych; obserwacja działań bojowych; fotografowanie lotnicze; nasłuch rozmów i przekazywanych tekstów podległych sztabów.

Najskuteczniejszym sposobem kontroli jest osobiste sprawdzenie przez dowódcę, szefa sztabu i inne osoby funkcyjne działalności podległych wojsk i sztabów. Wyjazd osób funkcyjnych do wojsk dla ich kontroli organizuje się na zarządzenie dowódcy lub szefa sztabu.

254. Oficerowie wyjeżdżający na kontrolę do wojsk powinni być dokładnie przygotowani do wykonywania swoich zadań i zdolni do udzielenia wojskom i sztabom praktycznej pomocy. W razie wykrycia niedociągnięć kontrolujący powinien zameldować o nich dowódcy lub szefowi sztabu kontrolowanego związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/ i uczynić wszystko, aby je usunąć. Jeżeli kontrolujący stwierdzi, że wojska potrzebują pomocy nadrzędnego dowódcy, powinien natychmiast zameldować o tym dowódcy, który go wysłał.

255. Kontrolę przez rozmowy za pomocą technicznych środków łączności i studiowanie przedstawionych dokumentów bojowych prowadzą wszystkie osoby funkcyjne w ramach obowiązków służbowych.

256. Kontrola przeprowadzana przez obserwację działań wojsk z powietrza lub z punktów obserwacyjnych /posterunków radiolokacyjnych i punktów naprowadzania/ umożliwia sprawdzanie danych o położeniu i działaniach wojsk i wykonania przez nie zadań bojowych.

Zależnie od sytuacji i zadań wykonywanych przez wojska, kontrolę przez obserwację mogą prowadzić wyznaczeni oficerowie z samolotów i śmigłowców. Podaje im się obiekty i zadania kontroli, czas odlotu i powrotu oraz sposób przekazywania wyników kontroli.

257. Zdjęcia lotnicze wykonuje się w celu ustalenia jakości maskowania wojsk i obiektów, przebiegu działań bojowych i położenia wojsk w określonym czasie. Szczególnie ważne jest robienie zdjęć lotniczych w celu określenia rezultatów uderzeń jądrowych.

258. Nasłuch prowadzonych rozmów i przekazywanych informacji za pomocą radiowych i radioliniowych środków łączności ma na celu skontrolowanie przestrzegania zasad skrytego dowodzenia wojskami, dyscypliny i ciszy radiowej oraz stopień realizacji zadań przez wojska. Organizuje je szef łączności wspólnie z osobami funkcyjnymi do spraw ochrony tajemnicy, a realizują wyznaczone siły i środki łączności.

O wszystkich wykrytych wykroczeniach przeciw zasadom skrytego dowodzenia wojskami melduje się natychmiast szefowi sztabu.

259. Do kontroli wyznacza się kompetentnych i dobrze przygotowanych oficerów oraz zgodnie z ich specjalnościami.

Wyniki kontroli oraz treść wydanych wytycznych dla usunięcia stwierdzonych niedociągnięć zapisuje się w zeszytach pracy lub utrwała na mapie roboczej osoby prowadzącej kontrolę, a następnie melduje się dowódcy lub szefowi sztabu organizującemu kontrolę.

R o z d z i a ł VIII

D O K U M E N T Y B O J O W E

1. PRZEZNACZENIE I PODZIAŁ DOKUMENTÓW BOJOWYCH

260. Dokumentami bojowymi nazywamy wszelkie informacje utrwalone w formie graficznej, pisemnej lub na taśmach magnetofonowych i perforowanych, względnie w postaci fotogramów i zdjęć, dotyczące planowania, organizowania i prowadzenia działań bojowych oraz przegrupowania i rozmieszczenia związków operacyjnych /związków taktycznych, oddziałów/.

261. Dokumenty bojowe, w zależności od treści i przeznaczenia dzielą się na: dokumenty dowodzenia wojskami, dokumenty sprawozdawczo-informacyjne i dokumenty pomocnicze.

Dokumenty dowodzenia wojskami zawierają informacje dotyczące planowania działań bojowych, zadań postawionych wykonawcom oraz kontroli ich wykonania. Do nich należą: dyrektywy operacyjne i tyłowe, rozkazy operacyjne, bojowe i tyłowe; zarządzenia: wstępne, bojowe, użycia rodzajów wojsk, zabezpieczenia działań bojowych, łączności, pracy politycznej, służby porządkowo-ochronnej i inne: mapy decyzji dowódcy, mapy robocze osób funkcyjnych oraz inne plany użycia i działania wojsk i zabezpieczenia działań bojowych.

Dokumenty sprawozdawczo-informacyjne zawierają informacje o: sytuacji i położeniu wojsk; podjętej przez dowódcę decyzji; realizacji zadań bojowych, a także o stanie ukompletowania, zaopatrzenia, stratach wojsk własnych i nieprzyjaciela itp.

Do nich należą: meldunki /bojowe, rozpoznawcze, łączności i inne/, sprawozdania /operacyjne, rozpoznawcze, łączności, kwatermistrzowskie i inne/, dzienniki działań bojowych, mapy sprawozdawcze, komunikaty rozpoznawcze i inne.

Dokumenty pomocnicze zawierają informacje i obliczenia uzasadniające decyzje, jak również - dane uzupełniające związane z dowodzeniem. Do nich należą różnego rodzaju notatki, obliczenia, tabele, wykresy, wykazy, zestawienia, zapotrzebowania, rozdzielniki, szkice i inne.

2. ZASADY OPRACOWYWANIA DOKUMENTÓW BOJOWYCH

262. Każdy dokument bojowy powinien być zwięzły, jasny, wiarygodny, komunikatywny oraz terminowo opracowany i przekazany wykonawcy.

263. Dokumenty bojowe wykonuje się w ściśle określonej ilości egzemplarzy niezbędnej w procesie dowodzenia wojskami.

Każdy dokument bojowy powinien mieć: klauzulę tajności, numer egzemplarza, nazwę, podpisy i adnotację o jego wykonaniu.

Dokumenty bojowe wysyłane do podwładnych, przełożonych oraz sztabów współdziałających i sąsiadów powinny ponadto mieć: nazwę dokumentu danego rodzaju, nazwę adresata, rozdzielnik, termin wysłania i otrzymania dokumentu.

264. Klauzulę tajności wpisuje się w prawym górnym rogu dokumentu. Pod klauzulą tajności wpisuje się numer egzemplarza.

W pisemnych dokumentach bojowych nazwę dokumentu, nazwę związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/ wydającego dokument, numer porządkowy dokumentu, nazwę i miejsce

rozmieszczenia punktu dowodzenia, datę i godzinę podpisania dokumentu, skalę i rok wydania mapy pisze się w linii ciągłej w górnej części dokumentu.

Na telegramach /telefonogramach, radiogramach/ zamiast nazwy adresata podaje się kryptonim węzła łączności /stacji/, na który powinien być przekazany telegram i sygnał rozpoznawczy osoby funkcyjnej, do której jest adresowany.

265. Wszystkie egzemplarze dyrektywy operacyjnej, rozkazu operacyjnego /bojowego/, zarządzenia bojowego i meldunku bojowego zawierającego decyzję dowódcy podpisują dowódca i szef sztabu, a poza tym odciska się na nich pieczęć herbową związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/.

Przy wysyłaniu dokumentów bojowych, w których podpisany jest tylko pierwszy egzemplarz, wszystkie wysyłane egzemplarze uwierzytelnia szef odpowiedniego oddziału /zarządu, wydziału/ lub oficer wykonujący dokument. Wszystkie poprawki w dokumencie powinny być uwierzytelnione przez osobę podpisującą.

Adnotację o wykonaniu dokumentu wpisuje się w lewym dolnym rogu dokumentu podając w niej ilość wykonanych egzemplarzy, do kogo /gdzie/ zostały skierowane poszczególne egzemplarze dokumentu, wykonawcę dokumentu z podaniem stopnia i nazwiska, inicjały maszynistki /kreślarza/, datę wykonania i numer z dziennika ewidencji wykonanych /wydrukowanych/ dokumentów.

266. Na dokumencie wysyłanym do kilku adresatów, liczbę wydrukowanych egzemplarzy i rozdzielnik podaje się tylko na egzemplarzu pozostającym w aktach sztabu. Rozdzielnik, w tym wypadku, umieszcza się na odwrocie ostatniej strony dokumentu i podlega on zatwierdzeniu przez szefa sztabu.

W rozdzielniku oprócz adresatów podaje się również, kto powinien zapoznać się z dokumentem na miejscu oraz czas wysłania dokumentu i otrzymania go przez adresata.

Date i godzinę otrzymania dokumentu wpisuje natychmiast po otrzymaniu adresat lub osoba, która otrzymała pakiet z dokumentem. Osoba wysyłająca dokument odnotowuje datę i godzinę otrzymania go przez adresata po otrzymaniu od niego potwierdzenia odbioru dokumentu.

267. Przy opracowywaniu pisemnych dokumentów bojowych należy przestrzegać następujących zasad:

- ✓ - nazwy miejscowości, algeracji, oceanów, mórz, jezior, rzek itp. pisać dużymi literami w pierwszym przypadku i w razie konieczności podawać przy nich współrzędne siatki kilometrowej;
- ✓ - wyliczanie miejscowości i przedmiotów terenowych oznaczających rejony rozmieszczenia /rubieże, odcinki/ wojsk własnych zaczynać od prawego skrzydła /z prawa na lewo/, a wojsk nieprzyjaciela od jego lewego skrzydła /z lewa na prawo/;
- ✓ - rejony obrony i rozmieszczenia wojsk oznaczać nie mniej niż trzema punktami a pasy obrony nie mniej niż czterema punktami, zaczynając od prawego punktu na przednim skraju; rubieże i kierunki oznaczać nie mniej niż dwoma punktami;
- ✓ - linie rozgraniczenia podawać zaczynając od prawej i oznaczać punktami od tyłu w kierunku nieprzyjaciela, a podczas wychodzenia z walki i wycofywania - do przodu w kierunku wycofywania; w natarciu linie rozgraniczenia podaje się na całą głębokość zadania bojowego, a w obronie na maksymalny zasięg artylerii związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/; jeśli dany punkt nie należy do określonego pasa lub rejonu,

przed jego nazwą podaje się /wył./;

- położenie małych miejscowości i przedmiotów terenowych odnosić do położenia większych miejscowości podając odległość od nich i kierunek lub według siatki kilometrowej;

- brzegi rzek, kanałów, jezior i zalewów, stoki wzgórz, skraje lasów i miejscowości oznaczać według stron świata; brzegi rzek można również oznaczać jako prawy lub lewy;

- kierunki /natarcia, głównego uderzenia, marszu/ podawać kilkoma punktami na całą głębokość zadania bojowego zaczynając od przedniego skraju /rubieży ataku, rubieży wprowadzenia do walki/;

- w tekście używać tylko ustalonych skrótów nazw;

- liczbę związków operacyjnych /taktycznych, oddziałów, pododdziałów/ oznaczać słownie /np. dwie DZ/; w tabelach stosunku sił i obliczeniach - liczbami /np. DZ - 5/; numerację rzutów ugrupowania operacyjnego /bojowego/ pisać słownie.

268. Przy opracowywaniu graficznych dokumentów bojowych należy przestrzegać następujących zasad:

✓ - położenie wojsk własnych, ich zadania i działania oznaczać kolorem czerwonym, prócz wojsk raketowych, artylerii, inżynieryjnych, chemicznych, radiotechnicznych, drogowych, kolejowych i łączności, które oznacza się kolorem czarnym; oddziały zmilitaryzowane oznaczać brązowym;

✓ - położenie i działanie wojsk nieprzyjaciela oznaczać kolorem niebieskim;

✓ - opisy dotyczące wojsk własnych wykonywać kolorem czarnym, a dotyczące nieprzyjaciela - niebieskim;

✓ - do rysowania informacji dotyczących położenia i działania wojsk własnych i nieprzyjaciela stosować znaki taktyczne i skróty obowiązujące w Siłach Zbrojnych PRL. Linie rozgraniczenia

/styki/ między związkami operacyjnymi /związkami taktycznymi, oddziałami i pododdziałami/ nieprzyjaciela oznaczać znakami umownymi stosowanymi w siłach zbrojnych państw NATO; w wypadku stosowania innych znaków i skrótów należy podać ich objaśnienie;

✓ - źródła otrzymania danych o nieprzyjacielu oznaczać kolorem czarnym;

✓ - datę i godzinę otrzymania danych o nieprzyjacielu pisać pod oznaczeniem ich źródła;

✓ - wiadomości wymagające sprawdzenia oznaczać znakiem zapytania;

✓ - jeżeli rysuje się na mapie /szkicu/ kilka położzeń wojsk w różnym czasie, dla ich rozróżnienia podcieniowujemy je różnymi kolorami lub oznaczamy kreskami, krzyżykami itp., opisując czas /godzinę, dzień miesiąca i miesiąc/ każdego położenia.

269. Dokumenty bojowe oznaczone odpowiednimi hasłami pilności opracowuje się:

- hasłem "Powietrze" "Воздух" - na specjalnych drukach telegramów /szyfrogramów/ lub na pojedynczych rejestrowanych arkuszach papieru oznaczonych czerwonym paskiem wzdłuż lewego brzegu i naniesionych w górnym prawym rogu umówionym znakiem z literą "P/B/";

- hasłem "Samolot" "Самолет" - na specjalnych drukach telegramów /szyfrogramów/ lub na pojedynczych rejestrowanych arkuszach papieru oznaczonych niebieskim paskiem wzdłuż lewego brzegu i naniesionym w górnym prawym rogu umówionym znakiem z literą "S/C/";

- hasłem "Poza kolejnością" "Внеочередная" - na normalnych drukach telegramów /szyfrogramów/ lub na pojedynczych

rejestrowanych arkuszach papieru;

- hasła "Pilny" "Срочная" - na normalnych blankietach telegramów /szyfrogramów/ lub na pojedynczych rejestrowanych arkuszach papieru.

Hasła i adresy telegramów "Poza kolejnością" i "Pilny" wpisuje nadawca do odpowiednich rubryk druków telegramów /szyfrogramów/ a jeśli telegram został opracowany na pojedynczych arkuszach papieru - hasło i adres wpisuje się nad tekstem.

Hasło telegramu może być wpisane przez nadawcę w pełnym brzmieniu lub skrócie /jednolitym we wszystkich armiach zaprzyjaźnionych/:

- "Powietrze" /"Воздух" / - "WZD" /"ВЗД" /
- "Samolot" /"Самолет" / - "SML" /"СМЛ" /
- "Poza kolejnością" /"Внеочередная" / - "WN" /"ВН" /
- "Pilny" /"Срочная" / - "SR" /"СР" /

Wszystkie pozostałe informacje bojowe i służbowe opracowuje się na rejestrowanych drukach lub pojedynczych arkuszach papieru.

Na kopertach przesyłanych dokumentów podaje się skrót poszczególnych haseł obowiązujących przy przekazywaniu telegramów /np. rodzaj "WN", "SR"/.

Dyrektywy operacyjno, rozkazy i meldunki bojowe umieszcza się w oddzielnych kopertach i dostarcza przez oficerów sztabu za potwierdzeniem odbioru na kopercie lub w rejestrze.

Na pakietach z innymi dokumentami bojowymi, które mają być przekazane do rąk własnych adresata odnotowuje się "Osobiście".

270. Wszystkie dokumenty bojowe oraz dokumenty z zakresu bieżącej korespondencji niejawnej opracowuje się i przechowuje zgodnie z obowiązującymi przepisami.

271. Dokumenty bojowe przesyłane do sztabu Zjednoczonych Sił Zbrojnych, sztabów generalnych /głównych/ armii państw Układu Warszawskiego oraz do sztabów związków operacyjnych i związków taktycznych armii sojuszniczych działających w koalicyjnym składzie, opracowuje się w języku rosyjskim.

3. MAPY ROBOCZE

272. Mapy robocze są ważnymi - a na szczeblach taktycznych i w warunkach ograniczonego czasu na przygotowanie działań bojowych na wszystkich szczeblach dowodzenia - podstawowymi dokumentami bojowymi. Mapę roboczą prowadzi osobiście każdy oficer dowództwa, rysując na niej wyłącznie te informacje, które są mu niezbędne do realizacji zadań, wynikających z obowiązków służbowych. Decyzję dowódcy rysuje się jedynie na mapach roboczych dowódcy, szefa sztabu, szefa oddziału operacyjnego i osoby kierującej pracą na zapasowym stanowisku dowodzenia.

273. Mapa robocza dowódcy, szefa sztabu i szefa oddziału operacyjnego powinna zawierać informacje dotyczące: aktualnego położenia wojsk nieorzyjaciela i oceny możliwego charakteru jego działania; aktualnego położenia wojsk własnych; decyzji przełożonego i innych informacji wynikających z aktualnej sytuacji na danym szczeblu dowodzenia; ugrupowania i zadania sąsiadów o jeden szczebel niżej lub równorzędnego szczebla dowodzenia; ugrupowania bojowego podległych wojsk do działań bojowych; zadań pierwszego i drugiego rzutu; planowanych

rejonów uderzeń jądrowych i lotnictwa; zadań odwodów ogólnowojskowych i specjalnych oraz rozmieszczenia punktów dowodzenia.

Ponadto na mapie tej przedstawia się w niezbędnym zakresie zagadnienia współdziałania i zabezpieczenia działań bojowych oraz inne dane.

274. Mapa robocza szefa wydziału walki radioelektronicznej powinna zawierać informacje dotyczące: aktualnego położenia obiektów radioelektronicznych nieprzyjaciela i ocenę możliwego charakteru działania; aktualnego położenia oddziałów /pododdziałów/ obezwładniania radioelektronicznego; sektorów i rejonów zakazanych do zakłócania i rozmieszczania środków radioelektronicznych; obiektów osłanianych przed uderzeniami z powietrza.

275. Mapa robocza szefa oddziału rozpoznawczego powinna zawierać informacje dotyczące: aktualnego położenia i charakteru działań nieprzyjaciela, ocen jego ugrupowania oraz możliwego działania; linii rozgraniczenia, zarysu linii styczności wojsk własnych z nieprzyjacielem bez podawania numeracji i zadań wojsk własnych; pasów rozpoznania, rejonów rozmieszczenia własnych pododdziałów rozpoznawczych; realizowanych i planowanych przedsięwzięć rozpoznania środkami własnymi, przelozonego i sąsiadów w okresie przygotowania i prowadzenia działań bojowych.

276. Mapa robocza szefa wojsk łączności powinna zawierać informacje dotyczące: ogólnego przebiegu rubieży styczności wojsk; pasa działania, rozmieszczenia własnych punktów dowodzenia, przelozonego, sąsiadów oraz wojsk wspierających i współdziałających, a także rejonów planowanych do rozmieszczenia punktów dowodzenia; organizacji łączności radio-

liniowej i przewodowej; rozmieszczenia elementów wojskowej poczty polowej, lotnisk i lądowisk, wykorzystywanych przez organy wojskowej poczty polowej.

277. Mapa robocza szefa oddziału organizacyjnego i uzupełnień powinna zawierać informacje dotyczące: rubieży styczności oraz położenia zasadniczych elementów ugrupowania wojsk własnych i nieprzyjaciela; rejonów uderzeń jądrowych wykonanych przez nieprzyjaciela oraz stref zniszczeń i skażeń mających wpływ na straty wojsk oraz organizację systemu uzupełnienia strat; rozmieszczenia elementów, organów i jednostek wchodzących w skład systemu uzupełnienia strat na szczeblu związku operacyjnego oraz podległych i podporządkowanych wojsk; planowanego kierunku /rejonu/ przesunięcia jednostek zapasowych w toku operacji; przewidywanych strat w toku operacji oraz źródeł i możliwości uzupełnienia związków operacyjnych /tactycznych/; rejonów odtwarzania gotowości bojowej /uzupełnienia/ jednostek wojskowych; systemu łączności z nadrzędnymi i podległymi oraz współdziałającymi organami systemu uzupełnienia strat wojsk; rozmieszczenia SD i TSD danego i wyższego szczebla dowodzenia oraz podległych i podporządkowanych wojsk.

278. Mapa robocza szefa wojsk rakietowych i artylerii powinna zawierać informacje dotyczące: aktualnego położenia nieprzyjaciela i jego obiektów /celów/, które powinny być niszczone /obezwładniane/ uderzeniami jądrowymi i ogniem artylerii; linii rozgraniczenia oraz rubieży zadań związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/, rubieży i czasu wprowadzenia do bitwy /walki/ drugiego rzutu /wykonania przeciwuderzenia - kontrataku/ zadań wykonywanych przez wojska rakietowe i artylerię oraz lotnictwo szczebla nadrzędnego na korzyść

związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/; zarys pierwszorzutowych związków operacyjnych /związków taktycznych, odwodów/ z uwzględnieniem ugrupowania o jeden szczebel niżej; ugrupowania wojsk raketowych i artylerii /do dywizjonu, a dyżurne pododdziały do baterii startowej włącznie/; zadań wojsk raketowych /z podaniem numerów celów, mocy ładunków jądrowych, rodzaju i wysokości wybuchów, liczby rakiet wydzielonych do porażenia obiektu, czasu wykonania uderzeń i wykonawców/; minimalnych i maksymalnych zasięgów oddziałów rakiet; planowanego przesunięcia wojsk raketowych i artylerii w toku działań bojowych ze wskazaniem dróg marszu, czasu rozpoczęcia, przesunięcia i gotowości o przesunięciu; zadań odwodu przeciwpancernego; rejonów wykonywanych uderzeń jądrowych własnych i nieprzyjaciela; rejonu rozmieszczenia polowej, technicznej bazy raketowej; stref zniszczeń; skażeń i zakażeń, stanowisk dowodzenia, tyłowego stanowiska dowodzenia danego szczebla dowodzenia i stanowiska dowodzenia tych związków operacyjnych /związków taktycznych, oddziałów i pododdziałów/, do których są przydzielone lub które wspierają związki taktyczne /oddziały, pododdziały/ wojsk raketowych i artylerii.

279. Mapa robocza szefa wojsk /szefa/ obrony przeciwlotniczej powinna zawierać informacje dotyczące: prawdopodobnego charakteru działań środków napadu powietrznego nieprzyjaciela; zarysu aktualnego położenia nieprzyjaciela oraz szczegółowo aktualnego położenia i działania jego sił i środków napadu powietrznego, a także obrony przeciwlotniczej nieprzyjaciela; zarysu aktualnego położenia bronionych elementów ugrupowania operacyjnego /bojowego/ związku operacyjnego /związku taktycznego; oddziału/; linii rozgraniczenia oraz rubieży zadań związku operacyjnego

/związku taktycznego, oddziału/, rubieży i czasu wprowadzenia do bitwy /walki/ drugiego rzutu /wykonania przeciwuderzenia - kontrataku/ ugrupowania sił i środków obrony przeciwlotniczej szczebla nadrzędnego mających wpływ na obronę przeciwlotniczą aktualnych i planowanych rejonów rozwinięcia organicznych i przydzielonych oddziałów /pododdziałów/ wojsk obrony przeciwlotniczej; systemu ognia, w tym minimalnych i maksymalnych zasięgów ognia, środków obrony przeciwlotniczej; systemu rozpoznania, w tym minimalnych i maksymalnych zasięgów środków radiolokacyjnych; systemu dowodzenia, współdziałania i zaopatrzenia oddziałów /pododdziałów/ obrony przeciwlotniczej; rejonów wykonanych uderzeń jądrowych przez nieprzyjaciela oraz stref zniszczeń i skażeń; aktualnego stanu gotowości bojowej i stanu zaopatrzenia oddziałów /pododdziałów/ w amunicję i rakiety przeciwlotnicze; oraz rejonu rozmieszczenia polowej technicznej bazy rakiet przeciwlotniczych /tylko na szczeblach operacyjnych/, niezbędnych kalkulacji czasowych.

280. Mapa robocza szefa /saperów/ wojsk inżynieryjnych powinna zawierać informacje dotyczące: zarysu rubieży styczności wojsk własnych i nieprzyjaciela, a szczególnie rozbudowy inżynieryjnej terenu oraz systemów zapór i przeszkód inżynieryjnych wojsk własnych i nieprzyjaciela; położenia oddziałów i pododdziałów inżynieryjnych nieprzyjaciela oraz rejonów i treści wykonywanych przez nie zadań inżynieryjnych; właściwości terenu i jego infrastruktury po stronie własnej i nieprzyjaciela, szczególnie w odniesieniu do: warunków ruchu i manewru, organizacji przepraw przez przeszkody wodne, rozbudowy inżynieryjnej terenu, maskowania operacyjnego itp.; aktualnego położenia i stanu ukończenia oddziałów i pododdziałów inżynieryjnych a także treści wyko-

nywanych przez nich zadań; linii rozgraniczenia związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/; dróg manewru, dowozu, ewakuacji i rokadowych; rejonów rozmieszczenia i zadań oddziałów i pododdziałów wojsk inżynieryjnych oraz planowane rejony ich przesunięć; niezbędnych kalkulacji operacyjno-taktycznych i czasowych; rozmieszczenia punktów dowodzenia oddziałów i pododdziałów wojsk inżynieryjnych; położenia polowej składnicy sprzętu inżynieryjnego.

281. Mapa robocza szefa /zabezpieczenia chemicznego/ wojsk chemicznych powinna zawierać informacje dotyczące: sił i środków nieprzyjaciela mających wpływ na jego możliwości w zakresie użycia broni masowego rażenia i organizację zabezpieczenia chemicznego; rejonów /rubieży/ zagrożonych użyciem broni masowego rażenia przez nieprzyjaciela; zadań /przedsięwzięć/ zabezpieczenia chemicznego szczebla nadrzędnego realizowane na korzyść związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/, linii rozgraniczenia i zarysu rubieży zadań związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/; rubieży i czasu wejścia do bitwy /walki/ drugiego rzutu /wykonanie przeciwuderzenia - kontrataku/; zarysu ugrupowania operacyjnego /bojowego/ związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/; rozmieszczenia oddziałów /pododdziałów/ i elementów zabezpieczenia chemicznego oraz ich zadań; organizacji zabezpieczenia chemicznego i wykorzystania wojsk chemicznych; rejonów uderzeń bronią masowego rażenia nieprzyjaciela; sytuacji skażeń i pożarów w pasie /rejonie/ działania związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/; niezbędnych kalkulacji operacyjno-taktycznych i czasowych.

282. Mapa robocza szefa organu politycznego powinna zawierać informacje dotyczące: położenia i ugrupowania wojsk nieprzyjaciela; ważniejszych danych demograficzno-socjologicznych, politycznych i ekonomicznych na obszarze nieprzyjaciela i własnym; zarysu aktualnego położenia wojsk własnych; rozmieszczenia technicznych środków propagandy /w tym środków propagandy specjalnej/; planowanych i prowadzonych głównych przedsięwzięć działania politycznego wśród wojsk własnych /ludności cywilnej/; rejonów /miejsce, obiektów/ planowanych i wykonywanych akcji propagandy specjalnej /własnych i nadrzędnych organów/ na obszarze nieprzyjaciela; podział sił i środków będących w dyspozycji organu politycznego.

283. Mapa robocza kwatermistrza powinna zawierać informacje dotyczące: zarysu rubieży styczności wojsk własnych i nieprzyjaciela oraz rejonów działania grup dywersyjno-rozpoznawczych i prawdopodobnych desantów nieprzyjaciela; linii rozgraniczenia oraz rubieży zadań związków operacyjnych /związków taktycznych, oddziałów/, rubieży i czasu wprowadzenia do bitwy /walki/ drugiego rzutu /odvodu/; rejonów rozmieszczenia urządzeń /jednostek/ tyłowych szczebla nadrzędnego, własnych i podległych jednostek tyłowych; dróg manewru, dowozu i ewakuacji, rokadowych, punktów i stacji wyładowniczych; rozmieszczenia tyłowych punktów dowodzenia oraz szefostw /dowództw, komend/ jednostek tyłowych; rejonów uderzeń bronią jądrową, strefy skażeń, pożarów, zanieczyszczeń; niezbędnych kalkulacji taktyczno-tyłowych i czasowych.

Wydrukowano w 60 egz.

Egz. nr 1-60 Bibl. Nauk OZS

Wyk.: płk Bidziński

ASG WP nr 01741/WW.

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych
Nr ewid. _____

40753

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Nr ewid. 0760
(11)
Dział Zbiorów Specjalnych